

Kuntaliiton
VERKKOJULKAISU

Henna Luukkonen, Tuulia Innala, Marko Nurmikolu

Jätehuoltomääräysten laatiminen

Opas kunnallisten jätehuoltomääräysten valmistelijoille ja päättäjille

KIRJOITTAJAT

Henna Luukkonen

Tuulia Innala

Marko Nurmikolu

KANNEN KUVAT

Hannu Bask, Tuulia Innala,

Suvi-Tuuli Kankaanpää, Jenni-Justiina Niemi

2. tarkistettu painos

ISBN 978-952-293-236-5 (pdf)

© Suomen Kuntaliitto

Helsinki 2014

Suomen Kuntaliitto

Toinen linja 14, 00530 Helsinki

PL 200, 00101 Helsinki

Puh. 09 7711

Faksi 09 771 2291

www.kunnat.net

Sisältö

OSA 1

Jätehuoltomääräysten laatimisohje 5

1	Opas kunnallisten jätehuoltomääräysten laatimiseen	5
2	Jätehuoltomääräysten mallin rakenne ja sen käyttäminen	6
2.1	Mallin rakenne.....	6
2.2	Oppaan käyttäminen	6
3	Jätelain merkittävimmät muutokset jätehuoltomääräysten näkökulmasta	7
4	Millaisista asioista jätehuoltomääräyksiä voidaan antaa?.....	8
5	Jätehuoltomääräysten suhde lainsäädäntöön ja kunnan määräyksiin	10
5.1	Lainsäädäntö.....	10
5.2	Kunnan määräykset.....	10
5.3	Jätetaksa täydentää jätehuoltomääräyksiä	12
6	Jätehuoltomääräysten valmistelu ja hyväksyminen	12

OSA 2

Jätehuoltomääräysten malli..... 15

1	Yleinen osa.....	17
1.1	Mitä jätehuoltomääräykset ovat ja miksi niitä annetaan?	17
1.2	Etusijajärjestys.....	18
1.3	Kunnan järjestämä yhdyskuntajätehuolto.....	19
1.4	Jätehuollon viranomaistehtävät, valvonta ja käytännön toteuttaminen	22
1.5	Jätteiden keräys	23
1.6	Jätteiden kuljetus	26
1.7	Asumisessa syntyvät ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat lietteet	28
1.8	Elinkeinotoiminnan jätehuolto	29
1.9	Tuottajavastuu	30
1.10	Vaaralliset jätteet	32
1.11	Rakennus- ja purkujäte	34
1.12	Roskaantumisen ehkäisy.....	35
1.13	Merkittävimmät jätehuoltomääräyksissä tapahtuneet muutokset.....	36
1.14	Lisätietoa	37
2	Kunnalliset jätehuoltomääräykset.....	38
1 luku	Soveltamisala ja yleiset velvoitteet	38
2 luku	Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen	43
3 luku	Jätteiden kerääminen kiinteistöllä.....	51
4 luku	Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen.....	62
5 luku	Jäteasiat.....	66
6 luku	Jätteen keräyspaikat.....	73
7 luku	Jätteenkuljetus.....	76
8 luku	Asumisessa syntyvät lietteet ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat lietteet	81
9 luku	Roskaantumisen ehkäiseminen	87
10 luku	Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet	89
11 luku	Muut määräykset.....	92

OSA 1

Jätehuoltomääräysten laatimisohje

1 Opas kunnallisten jätehuoltomääräysten laatimiseen

Jätehuoltomääräysten laatiminen perustuu jätelain (646/2011) 91 §:än. Jätehuoltomääräykset toimivat jätelain toimeenpanon välineinä paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Lisäksi ne ovat tärkeä työkalu ja ohjausväline jätehuollon käytännön toteuttamiseksi kunnissa.

Tämän oppaan tarkoitus on tukea kunnallisten jätehuoltomääräysten valmistelua ja niistä päättämistä uudistetun jätelainsäädännön lähtökohdista sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet huomioon ottaen. Tavoitteena oli aikaansaada malli, joka palvelee kuntien jätehuoltoviranomaisia siten, että määräykset kohtelevat eri osapuolia eripuolella Suomea tasapuolisesti, kuitenkin paikalliset ja alueelliset erityispiirteet huomioon ottaen.

Jätehuoltoviranomaiset päättävät kunnallisista jätehuoltomääräyksistä itsenäisesti. On kuitenkin tärkeää, että kaikissa eri alueiden jätehuoltomääräyksissä veloitteet jätelainsäädännön tarkennuksina kohdistetaan kuntalaisille ja jätehuollon toimijoille yhdenmukaisesti koko Suomessa. Siksi mallin päärakennetta on suositeltavaa noudattaa. Itse määräysteksteissä on erittäin tärkeää suorittaa tapauskohtaista harkintaa.

Tarve jätehuoltomääräysten ja samalla jätehuoltomääräysten mallin päivittämiselle perustuu uuden jätelain muuttuneisiin vaatimuksiin. Tavoitteena on estää jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvat haitat ja vaarat terveydelle ja ympäristölle. Lisäksi näiden mallimääräysten kautta edistetään jätelain mukaisen etusijajärjestyksen toteutumista eli jätteen synnyn ehkäisyä ja toissijaisesti jätteen valmistelua uudelleenkäyttöä varten sekä kierrättämistä. Mallimääräyksissä otetaan huomioon myös jätehuollon yleiset kustannusvaikutukset sekä ennakoidaan pakkausten tuottajavastuun laajentamista koskevien säädösten vaikutuksia kunnalliseen yhdyskuntajätehuoltoon.

Tämän oppaan laadinta toteutettiin jätehuoltomääräysten mallin ajanmukaistaminen -projektissa, jonka on toteuttanut Suomen Kuntaliitto. Työtä ohjasi ohjausryhmä, jonka kokoonpano oli seuraava:

Tuulia Innala, Suomen Kuntaliitto ry (puheenjohtaja)
Riitta Levinen, ympäristöministeriö
Leena Rautiainen, Kymen jätelautakunta
Leena Eränkö, Jätelaitosyhdistys ry
Johanna Routio, HSY jätehuolto
Henna Luukkonen, Suomen Kuntaliitto ry (sihteeri)

Lisäksi työhön on osallistunut muita yhteistyötahojen asiantuntijoita. Suomen Kuntaliiton, Jätelaitosyhdistyksen ja HSY jätehuollon edustajista koostunut pienempi asiantuntijaryhmä on työstänyt määräyssisältöjä. Kymen jätelautakunnan jätehuoltomääräysten uudistamistyö on toiminut tämän projektin pilotointikohteena.

Projektin aikana järjestettiin työpaja, johon osallistui jätehuoltoviranomaisia, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisia sekä kunnallisten jätelaitosten edustajia. Työpajan kohderyhmänä oli kuntasektori, sillä työpajassa haluttiin kartoittaa millaisia toiveita ja tarpeita heillä on uudelle jätehuoltomääräysten mallille.

Oppaan luonnos lähetettiin kommenttikierrokselle esimerkiksi jätehuoltoviranomaisiin, kunnallisiin jätelaitoksiin, ministeriöihin, ELY-keskuksiin, etujärjestöille sekä jätteen keräilyyrityksiin. Kommenttikierroksen tarkoituksena oli saada mahdollisimman laajan tahon näkemykset jätehuoltomääräysten mallin sisällöstä ja sovellettavuudesta.

2 Jätehuoltomääräysten mallin rakenne ja sen käyttäminen

2.1 Mallin rakenne

Tämä jätehuoltomääräysten malli koostuu kahdesta osasta: yleisestä informaatio-osasta sekä varsinaisista jätehuoltomääräyksistä. Yleinen osa voidaan nimetä toisinkin.

Kahteen osaan on päädytty, sillä varsinaisiin jätehuoltomääräyksiin ei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää lainsäädännössä, kuten jätelaissa ja jäteasetuksessa (179/2012), annettuja määräyksiä, jotka sellaisenaan eivät tarvitse tarkentamista ja jotka lainsäätäjä on harkinnut alueellisista ja paikallisista oloista riippumattomiksi. Koska suoraan lainsäädännöstä tulevien määräysten esittäminen kansantajuisesti on koettu tärkeäksi, laadittiin tähän malliin yleinen osa, jossa osa kyseisistä määräyksistä ja periaatteista tuodaan esille. Tällöin varsinaiset jätehuoltomääräykset ovat aidosti lainsäädäntöä täsmentäviä määräyksiä.

Yleisessä osassa käsitellään esimerkiksi jätehuoltomääräysten tavoitteita, kunnan järjestämää jätehuoltoa ja siihen liittyviä veloituksia, jätteiden keräämistä, tuottajavastuuta ja roskaantumisen ehkäisemistä. Varsinaiset jätehuoltomääräykset on rakennettu jätehuoltoketjun etenemisen mukaisesti. Ensimmäisen luvun määräykset koskevat kunnan jätehuoltojärjestelmään liittymistä. Sitä seuraavat jätteiden keräämiseen liittyvät määräykset, jäteastioita koskevat määräykset ja jätteen kuljettamista koskevat määräykset. Aihepiirit, jotka koskevat erityisesti käsiteltäviä jätteitä tai vain osaa kunnan toimijoista tai asukkaista, kuten asumisessa syntyviin lietteisiin liittyvät asiat, on sijoitettu määräysten loppuosaan omiin lukuihinsa.

2.2 Oppaan käyttäminen

Tähän malliin on laadittu jätehuoltomääräysten esimerkkisisältöjä, joita sovelletaan ja muokataan paikallisten ja alueellisten olosuhteiden mukaisiksi sekä kulloiseenkin tilanteeseen sopivaksi. Kaikkia mallissa olevia esimerkkisisältöjä ei ole välttämättä tarpeen sisällyttää jätehuoltomääräyksiin ja toisaalta voi olla tarpeen tuoda määräyksiin muutakin sisältöä kuin tässä oppaassa on esitetty.

Kunkin yleisen osan aihepiirin sekä varsinaisten määräysten pykälän yhteyteen on koottu kyseiseen sisältöön liittyvää taustatietoa, perusteluita sekä ohjeita sisällön luomiseksi. Lisäksi kerrotaan sisältöön liittyvistä vaihtoehdoista. Osassa taustatekstejä käsitellään myös annetun esimerkkisisällön taustalla olevaa lainsäädäntöä. Nämä ohjeistavat tekstit on sijoitettu vihreisiin laatikkoihin seuraavasti:

Vihreässä laatikossa oleva teksti on taustaa seuraavaksi annettavalle määräykselle. Siinä esitetään tarpeita ja perusteita määräyksen sisällölle. Kunnan jätehuoltomääräyksiin ei ole tarkoitus sisällyttää vihreitä laatikoita tai niiden sisältämiä tekstejä. Perustelut annetuille määräyksille esitetään tarpeen mukaan perustelumuiotissa.

Esimerkkisisällöissä on laitettu hakasulkeisiin sekä kirjoitettu vihreällä tekstillä kohdat [esimerkki], joita on tarpeen muuttaa tai täydentää jätehuoltomääräysten soveltamisalueen mukaisiksi. Täydennettävä kohta voi olla esimerkiksi jätehuoltomääräyksiä valvovan viranomaisen nimi. Hakasulkeisiin on sisällytetty myös tulevan lainsäädännön sisällöstä riippuvia esimerkkisisältöjä, joita on tarpeen muokata kyseisen lainsäädännön sisällön varmistuttua. Esimerkkiteksteissä ja -määräyksissä on myös suluissa olevia lauseita (esimerkki), joita voi käyttää tarvittaessa.

Termistön osalta suositellaan käytettäväksi valtakunnallisesti yhtenäisiä termejä. Jätelain ja -asetuksen määritelmiä tulee käyttää sellaisenaan. Jätelaitosyhdistys on koonnut suosituksen termistöstä ja se on saatavana osoitteesta: http://www.jly.fi/termit_lajit_paikat.pdf.

3 Jätelain merkittävimmät muutokset jätehuoltomääräysten näkökulmasta

Uuden jätelain voimaantulon myötä sen kanssa ristiriidassa olevat kuntien antamat jätehuoltomääräykset lakkasivat olemasta voimassa kyseisten ristiriitaisuuksien osalta. Tällaisia määräyksiä ovat esimerkiksi elinkeinotoiminnan harjoittajille kunnallisissa jätehuoltomääräyksissä annetut lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet. Jätelain säädöksissä tapahtuneet muutokset olivat niin merkittäviä, että jätehuoltomääräykset on tarpeen päivittää vastaamaan uuden jätelain vaatimuksia. Seuraavassa on esitetty kunnallisten jätehuoltomääräysten näkökulmasta keskeiset säädösmuutokset.

Uuden jätelain myötä jätehuoltoon liittyvä käsitteistö muuttui jonkin verran. Jätteiden käsittelyä koskevia käsitteitä tarkennettiin. Jätteen käsittely tarkoittaa hyödyntämistä ja loppukäsittelyä. Loppukäsittelyllä tarkoitetaan muunlaista jätteen käsittelyä kuin hyödyntämistä, kuten jätteen sijoittamista kaatopaikalle tai sen polttamista ilman energian talteenottoa. Jätteen hyödyntäminen sisältää materiaalina kierrätyksen sekä muun hyödyntämisen. Jätteen kierrätystä ei kuitenkaan ole jätteen hyödyntäminen energiana eikä jätteen valmistaminen polttoaineeksi.

Lisäksi otettiin käyttöön esimerkiksi käsite kiinteistöittäinen jätteenkuljetus, joka korvasi vanhassa jätelaissa käytetyn käsitteen järjestetty jätteenkuljetus. Samalla vanhan jätelain käsite sopimusperusteinen jätteenkuljetus korvattiin käsitteellä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Vanhan jätelain käsite ongelmajäte korvattiin jätettä paremmin kuvaavalla ja Euroopan unionin lainsäädännön kanssa yhdenmukaisella käsitteellä vaarallinen jäte.

Yksi merkittävimmistä muutoksista oli kunnan määräysvallan rajoittuminen pääosin vain sen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluviin jätteisiin, kuten asumisessa syntyviin ja eräisiin niihin rinnastettaviin yhdyskuntajätteisiin. Määräysvallasta rajattiin siis pois esimerkiksi elinkeinotoiminnan tuottama jäte muilta osin kuin yleisen jätteen asianmukaisen käsittelyn ja jätehuollon teknisiin asioihin liittyvien määräysten osalta. Toisaalta kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuus laajenee 1.6.2014 koskemaan esimerkiksi kaikkea sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä koulutustoiminnassa, myös yksityisissä palveluissa, syntyvää yhdyskuntajätettä.

Uudistettu jätelaki määritteli (33 §) myös kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden. Tämän määrittelyn tarkoitus on turvata jätehuoltopalvelujen saatavuus kenelle tahansa jätteen tuottajalle, joka ei sitä voi saada kohtuullisin ehdoin kaupallisilta markkinoilta. Siten esimerkiksi osa elinkeinotoiminnan jätteistä kuuluu nykyisinkin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin. Tämä edellyttää kuitenkin jätteen tuottajan erityistä pyyntöä ja sitä seuraavaa sopimusta asiasta.

Pakkausjätteiden jätehuollon siirtyminen vaiheittain 1.5.2015 ja 1.1.2016 täysin tuottajien vastuulle on merkittävä seikka jätehuoltomääräysten kannalta. Suuri osa kiinteistöillä lajiteltavasta ja erilliskerättävästä kierrätys- tai hyödyntämiskelpoisesta jätteestä on nimenomaan pakkausjätettä. Pakkausjätteiden siirtymässä tuottajien vastuulle tuottajia tullaan velvoittamaan järjestämään alueellisia vastaanottoaikoja pakkausjätteelle. Tuottajat voivat halutessaan järjestää pakkausjätteille kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen. Kunnalla on oikeus järjestää tuottajien keräystä täydentävää pakkausjätteiden keräystä sekä kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta, jotka tulee ottaa huomioon jätehuoltomääräyksissä. Kunta voi edelleen antaa kiinteistöille lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteita pakkausjätteiden tuottajavastuun laajennuttua. Lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteiden antamisesta sekä täydentävän keräyksen järjestämisestä on aina neuvoteltava tuottajien kanssa.

4 Millaisista asioista jätehuoltomääräyksiä voidaan antaa?

Jätelain 91 §:n mukaan ”kunta voi antaa jätelain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä”. Jätehuoltomääräysten ensisijaisten toiminnallisten velvoitteiden taustan muodostavat erityisesti jätelain 8 §, 13 §, 15 §, 32 §, 34 §, 35 §, 40 § ja 41 §. Kunnan määräysvalta koskee pääosin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia jätteitä, jotka määritellään jätelain 32 §:ssä.

Jätelaki, 32 §: Kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto

Kunnan on järjestettävä seuraavien, muiden kuin vaarallisten jätteiden jätehuolto:

- 1) vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvä jäte, mukaan lukien sako- ja umpikaivoliete;
- 2) sosiaali- ja terveyspalveluissa ja koulutustoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte;
- 3) valtion, kuntien, seurakuntien ja muiden julkisoikeudellisten yhteisöjen sekä julkisoikeudellisten yhdistysten hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä muu kuin 2 kohdassa tarkoitettu yhdyskuntajäte;
- 4) liikehuoneistossa syntyvä yhdyskuntajäte, joka kerätään kiinteistöllä yhdessä 1–3 kohdassa tarkoitettujen jätteen kanssa;
- 5) muu yhdyskuntajäte, joka kerätään yhdessä 1–4 kohdassa tarkoitettujen jätteen kanssa alueellisessa putkikeräys- tai muussa vastaavassa keräysjärjestelmässä.

Kunnan on lisäksi järjestettävä asumisessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely. Maa- ja metsätaloudessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely kuuluu kunnan vastuulle, jollei kysymys ole kohtuuttomasta määrästä jätettä.

Kunnan 1 ja 2 momentin mukainen velvollisuus ei koske jätettä, joka toimitetaan 6 tai 7 luvun mukaisesti tuottajan tai jakelijan järjestämään jätehuoltoon.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mikä jäte ja missä toiminnoissa syntyvä jäte on 1 momentissa tarkoitettua jätettä.

Jätehuoltomääräykset voivat koskea jätehuollon operatiivista järjestämistä, toimenpiteitä syntyvän jätemäärän vähentämiseksi, jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvien terveys- ja ympäristöhaittojen estämistä, jätteiden lajittelua sekä jätteiden keräyksen, kuljettamisen ja käsittelyn järjestämistä. Jätehuoltomääräykset voivat koskea myös jätehuoltoon liittyviä teknisiä vaatimuksia, kuten jätteastioiden tai jätteiden kuljettamiseen käytettävän kaluston laatua ja sallittuja kuormaamisaikoja. Roskaantumisen ehkäisemiseksi jätelakia tarkentavia jätehuoltomääräyksiä voidaan antaa esimerkiksi yleisötilaisuuksien järjestämisestä.

Jätelain mukaan jätteen omatoiminen käsittely ei ole sallittua, jos sitä ei erikseen mahdollisteta jätehuoltomääräyksissä (tai ympäristönsuojelumääräyksissä). Jätehuoltomääräyksissä voidaan siten sallia pienimuotoinen jätteiden omatoiminen käsittely kiinteistöllä, esimerkiksi biojätteen kompostointi. Samoin jätehuoltomääräyksissä voidaan mahdollistaa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettavaksi soveltumattomien kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvien jätteiden, kuten suurikokoisten jätteiden, kuljettaminen muulla tavoin kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään kuuluvaan vastaanottopaikkaan.

Jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa jätelain 39 §:ssä säädettyä jätteenkuljettajan tiedonantovelvollisuutta täsmentäviä määräyksiä. Määräyksessä voidaan esimerkiksi velvoittaa toimittamaan kyseiset tiedot tietyssä muodossa, esimerkiksi sähköisesti muokattavissa olevassa muodossa, ja tietynä ajankohtana. Lisäksi jätehuoltomääräyksissä on tarpeen määrätä viranomainen, joka hakemuksesta myöntää poikkeamisluvan kunnallisista jätehuoltomääräyksistä.

Jätehuoltomääräyksiä voidaan antaa tietyiltä osin myös kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuulumattomasta jätteestä, kuten elinkeinotoiminnan jätteestä. Kunnan määräysvalta ulottuu kuitenkin ainoastaan jätteen keräystä, vastaanottoa ja kuljetusta koskeviin käytännön järjestelyihin ja teknisiin vaatimuksiin. Lisäksi määräykset sidotaan terveyden- ja ympäristönsuojelullisiin seikkoihin, jotka johtuvat jätteen hallitsemattomasta käsittelystä. Määräyksiä voidaan siten antaa esimerkiksi jäteastioiden sijoittamisesta, mutta ei esimerkiksi siitä, minne elinkeinotoiminnan jätteet tulee toimittaa.

5 Jätehuoltomääräysten suhde lainsäädäntöön ja kunnan määräyksiin

5.1 Lainsäädäntö

Jätehuoltomääräykset, kuten muutkin kunnan antamat määräykset, ovat lainsäädäntöä tarkentavia määräyksiä. Kunnalliset jätehuoltomääräykset eivät saa olla ristiriidassa jätelain tai valtioneuvoston asetusten kanssa. Lakihierarkiassa laki menee asetuksen edelle ja asetus puolestaan määräyksen edelle niiden lainsäädännöllisistä suhteista riippumatta. Tiukinta vaatimusta on aina noudatettava.

Jätehuoltomääräykset eivät saa olla kohtuuttomia tai johtaa kohtuuttomaan lopputulokseen. Määräysten on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun hyötyyn nähden ja oltava muutoinkin yleisten ympäristöoikeudellisten periaatteiden mukaisia.

5.2 Kunnan määräykset

Jätehuoltomääräyksiä vastaavia kunnallisia sääntöjä ovat ympäristönsuojelumääräykset, rakennusjärjestys ja terveydensuojelujärjestys. Jätehuoltomääräysten valmistelussa kunnan ympäristönsuojelumääräysten ja rakennusjärjestyksen loogisuus ja ristiriidattomuus ja valvonnan toimivaltakysymykset tulee selvittää. Määräysten ja valvonnan päällekkäisyyksien välttämiseksi jätehuoltomääräysten valmistelua on tarpeen tehdä yhdessä ao. viranomaisten kanssa. Määräysten tulee täydentää toisiaan.

Ympäristönsuojelumääräykset

Kunnilla on ympäristönsuojelulain (86/2000) 19 §:n nojalla mahdollisuus antaa ympäristönsuojelulain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä, jotka koskevat muuta kuin ympäristönsuojelulain nojalla luvanvaraista toimintaa taikka ilmoitusvelvollista toimintaa tai puolustusvoimien toimintaa. Ympäristönsuojelumääräykset voivat koskea myös toimintaa, jossa syntyy jätettä, jos siitä saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista.

Ympäristönsuojelumääräyksiä voidaan antaa toimista, rajoituksista ja rakennelmista, joilla ehkäistään päästöjä ja niiden haitallisia vaikutuksia. Määräykset voivat koskea esimerkiksi jätevesien puhdistusmenetelmiä tai etäisyysvaatimuksia tietyn vesistön ranta-alueella, ajoneuvojen pesun rajoittamista tietyillä alueilla ja öljyn erotuskaivojen edellyttämistä pesupaikoilla sekä muita vastaavantapaisia seikkoja.

Ympäristönsuojelumääräyksiä voidaan antaa myös toimintojen sijoittamisen ympäristönsuojelullisista edellytyksistä asemakaava-alueen ulkopuolella. Niillä voidaan rajoittaa esi-

merkiksi ympäristöä pilaavien toimintojen sijoittamista pohjavesien muodostumisalueille tai vesistöjen läheisyyteen. Samoin ympäristönsuojelumääräyksillä voidaan kieltää jätevesien johtaminen maahan esimerkiksi tiheän ranta-asutuksen alueilla tai pohjavesialueilla. Kunnan ympäristönsuojelumääräykset voidaan yksilöidä ja kohdistaa alueellisesti talousjätevesien puhdistusvaatimusten osalta. Ympäristönsuojelumääräyksiä voidaan antaa lisäksi tietojen antamisesta ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tietoja voidaan edellyttää esimerkiksi maanalaisista öljysäiliöistä ja vesikäymälöistä, joita ei ole liitetty viemäriin.

Verrattuna ympäristönsuojelumääräyksiin jätehuoltomääräykset koskevat pääosin operatiivisen jätehuollon järjestämistä. Jätehuoltomääräysten antamisen taustalla on lähinnä ympäristö- tai terveyshaitan tai sen vaaran torjuminen. Määräyksiä voidaan antaa myös toimista roskaantumisen ehkäisemiseksi. Koska roskaantumisesta säädetään jätelaissa, on luonnollista sisällyttää sitä koskevat tarkentavat määräykset kunnallisiin jätehuoltomääräyksiin.

Lähtökohtana on, että jätehuoltomääräyksillä säädellään jätehuollon järjestämistä ja teknistä toteuttamista, kun taas ympäristönsuojelumääräyksiin otetaan vain sellaisia määräyksiä, joilla pyritään ehkäisemään jätteistä aiheutuvaa ympäristön pilaantumista. Tällöinkään määräykset eivät saa olla keskenään ristiriitaisia.

Kuntaliiton oppaassa ”Kunnan ympäristönsuojelumääräykset” on käyty tarkemmin läpi ympäristönsuojelumääräyksissä käsiteltäviä asioita: http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/ymparisto/ymparistonsuojelu/kunta/ysmaaraykset/Documents/Kunnan_ymparistonsuojelumaaraykset.pdf

Rakennusjärjestys

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 14 §:n mukaan rakennusjärjestyksen päätehtävänä on paikallisten määräysten antaminen lakiin sisältyvien tavoitteiden toteuttamiseksi. Määräykset voivat koskea rakennuspaikkaa, rakennuksen kokoa ja sen sijoittumista, rakennuksen sopeutumista ympäristöön, rakentamistapaa, istutuksia, aitoja ja muita rakennelmia, rakennetun ympäristön hoitoa, vesihuollon järjestämistä, suunnittelutarvealueen määrittelyä sekä muita niihin rinnastettavia paikallisia, rakentamista koskevia seikkoja. Rakennusjärjestyksen määräykset koskevat aina rakentamista ja rakentamisen aikaisia tarpeita.

Siinä missä jätehuoltomääräykset voivat koskea jätehuollon teknisiä vaatimuksia, kuten jäteastioiden tai kuljetuskaluston laatua ja sallittuja kiinteistön jäteastioiden tyhjennysaikoja voidaan rakennusjärjestykseen liittää määräyksiä jätehuollon järjestämisen kannalta tarpeellisten rakennelmien toteuttamisesta kiinteistöillä. Määräykset voivat koskea tarvittaessa tilojen järjestämistä, yhteystarvetta rakennuspaikalla ja ympäristöön sopeuttamista. Rakennusjärjestysmääräyksiä voidaan antaa lisäksi kompostoinnista ja sen sijoittumisesta. Kunta voi ohjata alueellisten keräyspisteiden siisteyden ja ympäristöön soveltuvuuden parantamista sekä ympäristöhaittojen välttämiseksi niiden rakentamista rakennusjärjestyksellä. Rakennusjärjestyksellä ei voi kuitenkaan ohjata jätehuollon järjestämistä.

Kunta voi halutessaan antaa määräyksiä myös rakennustyömaan jätehuoltoon liittyen. Yleisesti tällä hetkellä rakennusjärjestyksissä olevat määräykset ovat hyvin yleisluonteisia kuten esimerkiksi määräyksiä siitä, että työmaan jätehuollon tulee olla suunnitelmallista tai, että työmaa tulee olla riittävästi varusteltu jätehuollon järjestämiseksi.

Kuntaliiton ohjeen rakennusjärjestyksen laadintaan voi ladata osoitteesta: shop.kunnat.net/product_details.php?p=2840

Terveydensuojelujärjestys

Terveydensuojelulain (763/1994) 51 § 3 momentin mukaan kunnan terveydensuojeluviranomainen voi antaa yleisiä määräyksiä terveyshaitan ehkäisemiseksi ja terveydellisten olojen valvomiseksi (terveydensuojelujärjestys). Terveydellisten haittojen estämiseksi voidaan terveydensuojelumääräyksissä esimerkiksi kieltää lintujen ruokkiminen erikseen määritellyillä alueilla. Samoin määräyksillä voidaan ohjata torimyynnin jätehuolto. Terveydensuojelumääräyksillä voidaan lisäksi antaa ohjeistusta yleisötilaisuuksien jätehuollosta, eläinten haataamisesta ja haaskanpidosta.

5.3 Jätetaksa täydentää jätehuoltomääräyksiä

Lainsäädännön ja kunnan määräyskokoelman lisäksi jätehuoltomääräysten ja kunnan hyväksymän jätetaksan tulee muodostaa yhtenäinen kokonaisuus. Jätetaksan hyväksyminen on viranomaistehtävä ja kuuluu jätehuoltoviranomaiselle. Jätehuoltomääräykset ja jätetaksa täydentävät toisiaan. Joidenkin asioiden osalta on tarpeen tapauskohtaisesti harkita sijoitetaanko ne jätehuoltomääräyksiin vai jätetaksaan.

6 Jätehuoltomääräysten valmistelu ja hyväksyminen

Kunnallisten jätehuoltomääräysten valmistelun ja hyväksymisen tekee jätelain 23 §:n mukaisesti kunnan nimeämä jätehuoltoviranomainen. Jätehuoltomääräysten laatimisprosessiin suositellaan osallistuvan edustajia kaikista niiden soveltamisalueen kunnista.

Laatimistyössä on hyvä olla mukana jätehuoltomääräyksiä valvovia viranomaisia, eli käytännössä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisia, jotka voivat olla esimerkiksi oman kuntansa edustajia määrästyössä. Valvontaviranomaisen läsnäolo on tärkeää, jotta voidaan arvioida jätehuoltomääräysten vaikutuksia valvontatyöhön. Tarpeen mukaan valmistelutyössä konsultoidaan myös kunnan terveydensuojeluviranomaista.

Valmistelussa on toimittava yhteistyössä kunnallisen jätelaitoksen tai muun kunnan jätehuollosta vastaavan tahon kanssa, koska kyseinen taho yleensä vastaa jätehuollon käytännön toteuttamisesta jätehuoltomääräysten mukaisesti. Tuottajavastuukysymysten osalta neuvotellaan tarvittavissa määrin tuottajien kanssa. Myös muut yritykset, kuten jätteenkuljettajat, otetaan huomioon vastaavasti. Yksityisen sektorin toimijoille annetaan vähintään riittävän pitkä kuulemisaika.

Jätehuoltomääräysten yhteyteen suositellaan laadittavan perustelumuistio. Perustelumuistioista voi olla apua jätehuoltomääräysten käytännön soveltamisessa. Siinä annetaan perusteita kullekin jätehuoltomääräykselle, etenkin erityisiin alueellisiin ja paikallisiin oloihin perustuville määräyksille. Apuna muistion laatimisessa voidaan käyttää soveltuvien osin tässä jätehuoltomääräysten mallissa annettuja, vihreisiin laatikoihin sijoitettuja, ohjeita ja perusteita. Perustelumuistio on osa päätöksen valmistelutekstiä tai sen liite.

Kun jätehuoltomääräykset viedään hyväksyttäväksi, kannattaa jätehuoltoviranomaisessa hyväksyä velvoittaviksi kunnallisiksi jätehuoltomääräyksiksi vain varsinainen määräysosio.

Jätehuoltomääräysten yleistä osaa voidaan pitää neuvovana aineistona, joka täydentää määräyksiä. Erityisen tärkeää on tarkistaa, ettei yleisessä osassa ja määräyksissä ole ristiriitaisuuksia keskenään.

Jätehuoltomääräysten valmisteluvaiheen jälkeen kunnan tai kunnan jätehuoltoviranomaisen on ennen niiden hyväksymistä ja antamista varattava jätelain 92 §:n mukaan alueen ELY-keskukselle, alueellisesti järjestetyn jätehuollon yhteistoimintakunnille sekä tarvittaessa muille viranomaisille tilaisuus lausunnon antamiseen.

Lisäksi on noudatettava hallintolain (434/2003) 41 §:n määräyksiä vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta. Sen mukaan henkilöille, joiden elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin asialla voi olla huomattava vaikutus, on varattava mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta. Koska jätehuolto ja siten myös kunnalliset jätehuoltomääräykset koskevat jossain muodossa kaikkia kansalaisia ja yhteisöjä, jätehuoltomääräysten luonnos tulee kuuluttaa kaikkien kommentoitavaksi ja laittaa tätä tarkoitusta varten nähtäväksi sähköisesti ja virallisilla ilmoitustauluilla. Kohdennettu tiedottaminen saattaa olla tarpeen muun muassa asukasyhdistyksille ja jätteenkuljetusyrityksille.

Laajat lausunto- ja kuulemismenettelyt merkitsevät, että on suositeltavaa valmistella kunnalliset jätehuoltomääräykset rakenteellisesti ja sisällöllisesti siten, että niiden kokonaisuudistus voidaan tehdä harvoin. Tällöin mahdollisuuksien mukaan useimmin tarkistettavat asiat on hyvä laittaa kunnallisten jätehuoltomääräysten liitteiksi.

Jätehuoltomääräysten hyväksyminen annetaan tiedoksi laittamalla päätöstä koskeva pöytäkirja nähtäville siten kun kuntalain (365/1995) 63 §:ssä säädetään. Yhteisen jätehuoltoviranomaisen pöytäkirjat laitetaan nähtäville kaikissa yhteistyökunnissa kuntalain 77 §:n 3 momentin mukaisesti.

Päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella 30 päivän sisällä tiedoksisaamisesta. Valitusajaksi jätehuoltomääräysten hyväksymisestä alkaa pöytäkirjan nähtäville asettamisesta kuntalain 93 §:n ja 95 §:n 2 momentin mukaisesti. Valitusoikeus on kunnan jäsenellä (ja asianosaisella) sekä yhteisen jätehuoltoviranomaisen päätökseen myös kaikilla jätehuoltoviranomaisessa mukana olevilla kunnilla ja niiden jäsenillä. Jätehuoltomääräykset voivat tulla voimaan valituksesta huolimatta. Voimaantulosta on syytä ottaa määräys jätehuoltomääräykseen tai niiden hyväksymispäätökseen.

Kunnan on lisäksi tiedotettava hyväksytyistä jätehuoltomääräyksistä yleisesti, kuten kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Tämä tiedottaminen ei vaikututa valitusajan alkamiseen. Määräysten on oltava saatavana tietoverkossa. Lisäksi määräykset toimitetaan alueen ELY-keskukselle sekä aluehallintovirastolle.

OSA 2

Jätehuoltomääräysten malli

Sisältö

1	Yleinen osa	17
1.1	Mitä jätehuoltomääräykset ovat ja miksi niitä annetaan?	17
1.2	Etusijajärjestys.....	18
1.3	Kunnan järjestämä yhdyskuntajätehuolto.....	19
1.4	Jätehuollon viranomaistehtävät, valvonta ja käytännön toteuttaminen	22
1.5	Jätteiden keräys	23
1.6	Jätteiden kuljetus	26
1.7	Asumisessa syntyvät ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat lietteet	28
1.8	Elinkeinotoiminnan jätehuolto	29
1.9	Tuottajavastuu	30
1.10	Vaaralliset jätteet	32
1.11	Rakennus- ja purkujäte	34
1.12	Roskaantumisen ehkäisy.....	35
1.13	Merkittävimmät jätehuoltomääräyksissä tapahtuneet muutokset.....	36
1.14	Lisätietoa	37
2	Kunnalliset jätehuoltomääräykset	38
1 luku	Soveltamisala ja yleiset velvoitteet	38
1 §	Soveltamisala.....	38
2 §	Määritelmät	40
3 §	Jätehuollon tavoitteet	43
2 luku	Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen	43
4 §	Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään	43
5 §	Elinkeinotoiminnan jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella.....	44
6 §	Liittyminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen	45
7 §	Kiinteistökohtainen jäteastia	46
8 §	Yhteisen jäteastian perustaminen.....	46
9 §	Putkikeräysjärjestelmä ja muut vastaavat korttelikohtaiset järjestelmät	48
10 §	Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen....	49
11 §	Sekalaisen yhdyskuntajätteen aluekeräyspiste.....	50
12 §	Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat	50
3 luku	Jätteiden kerääminen kiinteistöllä	51
13 §	Erikseen lajiteltavat jätelajit.....	51
14 §	Sekalainen yhdyskuntajäte.....	53

15 §	Energiajätteen lajittelu ja kerääminen erikseen	54
16 §	Asumisessa syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysveloitteet	55
17 §	Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysveloitteet	59
18 §	Muut erikseen kerättävät jätteet	61
4 luku	Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen.....	62
19 §	Kompostointi.....	62
20 §	Jätteen polttaminen.....	63
21 §	Jätteen hautaaminen	65
22 §	Jätteen hyödyntäminen omassa maanrakentamisessa.....	65
5 luku	Jäteastiat	66
23 §	Jäteastiatyytit.....	66
24 §	Jäteastian merkitseminen	68
25 §	Jäteastioiden täyttäminen	69
26 §	Tyhjennysvälit.....	70
27 §	Kunnossapito ja pesu	73
6 luku	Jätteen keräyspaikat.....	73
28 §	Jäteastian sijoittamista koskevat määräykset.....	73
29 §	Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen	75
30 §	Jätekuilut	75
31 §	Alueelliset jätteiden keräyspaikat (sekalaisen yhdyskuntajätteen aluekeräyspisteet, [ekopisteet/kierrätyspisteet/hyötyjätepisteet])	75
7 luku	Jätteenkuljetus	76
32 §	Kuormaaminen	76
33 §	Kuljettaminen	77
34 §	Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen	78
35 §	Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat	79
36 §	Kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen.....	80
8 luku	Asumisessa syntyvät lietteet ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat lietteet.....	81
37 §	Tyhjennysvälit ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi	82
38 §	Lietteiden omatoiminen käsittely	83
9 luku	Roskaantumisen ehkäiseminen.....	87
39 §	Yleisötilaisuuksien jätehuolto	87
40 §	Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla.....	89
10 luku	Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet.....	89
41 §	Vaarallisten jätteiden jätehuolto	89
42 §	Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöillä.....	91
43 §	Erityisjätteet.....	91
44 §	Terveydenhuollon vaaralliset jätteet ja erityisjätteet	91
11 luku	Muut määräykset	92
45 §	Tiedottamisveloite.....	92
46 §	Jätehuoltomääräysten valvonta	92
47 §	Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä	93
48 §	Voimaantulo	93
49 §	Siirtymäsäännökset	94

1 Yleinen osa

1.1 Mitä jätehuoltomääräykset ovat ja miksi niitä annetaan?

Jätehuoltomääräyksiin sisällytettävän yleisen osan alussa on syytä kertoa luvun informatiivinen luonne oikeudellisten väärinkäsitysten välttämiseksi. Tämä luku antaa opastavaa tietoa, kertoo jätelainsäädännössä suoraan annetut keskeiset velvoitteet jätteen tuottajille sekä kertoo muusta lainsäädännöstä. Lisäksi kerrotaan alueellisista ja paikallisista oloista johdetut perusteet kuntavastuullisen jätehuollon järjestämistä ohjaaville kunnallisille jätehuoltomääräyksille.

Yleisen osan alussa on hyvä kertoa lyhyesti mihin jätehuoltomääräyksen perustuvat ja mitkä ovat niiden tavoitteet. Kappaleen on tarkoitus olla lukijalle johdanto aihepiiriin.

Tekstissä voidaan korostaa jätehuoltomääräysten merkitystä jätehuollon toteuttamisen välineenä. Lisäksi voidaan tuoda esiin niiden velvoittavuus ja se, että ne perustuvat jätelakiin. Tarvittaessa voidaan lyhyesti tuoda esille muutokset jätehuoltomääräysten toimivallassa vanhaan jätelakiin verrattuna.

Tämä luku [Yleinen osa] ei sellaisenaan sisällä sitovia jätehuoltomääräyksiä, vaan siinä kerrotaan muualta tulevista velvoitteista ja kuvataan muihin päätöksiin perustuvaa jätehuoltojärjestelmää. Lisäksi annetaan tietoa ja neuvontaa jätehuollosta.

Jätehuoltomääräysten tavoitteena on edistää jätelain (646/2011) toimeenpanoa paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Jätehuoltomääräysten tavoitteena on estää jätteestä tai jätehuollosta aiheutuvat haitat tai vaarat terveydelle tai ympäristölle sekä edistää etusijajärjestyksen noudattamista. Jätehuoltomääräykset antaa [kunta/jätehuoltoviranomainen].

Jätehuoltomääräyksillä on tärkeä asema jätehuollon käytännön toimeenpanossa kunnassa. Jätehuoltomääräyksissä muodostetaan normi siitä, miten kiinteistöt toimivat ja miten jätteet kuljetetaan. Määräykset koskevat esimerkiksi jätteiden lajittelua, keräämistä, kuljettamista sekä roskaantumisen ehkäisemistä.

Jätehuoltomääräykset ovat lainsäädäntöä, kuten jätelakia ja jäteasetusta, tarkentavia määräyksiä. Ne ovat nimensä mukaan velvoittavia, eivät suosituksia. Jätehuoltomääräykset koskevat kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvia kiinteistöjä, kuten asuinkiinteistöjä, sekä palvelulaitoksia. Siten kaikkien kuntalaisten, asumiseen ja julkiseen toimintaan tarkoitettujen kiinteistöjen omistajien ja haltijoiden sekä soveltuvalta osin myös muiden toimijoiden on noudatettava jätehuoltomääräyksiä.

Elinkeinotoiminnan jätteiden osalta jätehuoltomääräyksiä sovelletaan silloin, jos elinkeinotoiminnan jäte kerätään ja käsitellään kunnan jätehuoltojärjestelmässä elinkeinotoiminnan harjoittajan pyynnöstä kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden nojalla. Riippumatta siitä, koskevatko jätehuoltomääräykset jätteen haltijaa, jätelain mukaan jätehuolto on järjestettävä aina asianmukaisesti sekä kuljetettava ja käsiteltävä jätteet hallitusti. Lisäksi jätteitä tulee lajitella kerätä erikseen tarvittavissa määrin. (Jätelaki 13 ja 15 §)

1.2 Etusijajärjestys

Uudessa jätelaissa on määritelty käsite etusijajärjestys, jota tulee noudattaa kaikissa toiminnoissa. Etusijajärjestys koskee sitovana ammattimaista toimintaa, muussa toiminnassa sitä on sovellettava mahdollisuuksien mukaan. Yleisessä osassa on hyvä tuoda esille etusijajärjestyksen periaatteet ja tavoitteet. Samalla voidaan antaa etusijajärjestyksen noudattamisen edistämiseksi jokin konkreettinen esimerkki. Siten lukijaa voidaan kannustaa edistämään etusijajärjestyksen toteutumista omalta osaltaan.

Jätelaki velvoittaa noudattamaan etusijajärjestyksiä kaikessa toiminnassa. Sen mukaan ensisijaisesti on vähennettävä syntyvän jätteen määrää ja haitallisuutta. Syntynyt jäte on puolestaan ensisijaisesti valmisteltava uudelleenkäyttöä varten tai toissijaisesti kierrätettävä. Jos kierrättäminen ei ole mahdollista jäte on hyödynnettävä muulla tavoin, kuten energiantuotannossa. Viimeisenä vaihtoehtona on jätteen loppukäsittely eli esimerkiksi sijoittaminen kaatopaikalle.

Kuva 1. Biojätteen kompostointi on etusijajärjestyksen mukainen toimenpide. (Kuva: HSY/ Jenni-Justiina Niemi)

Etusijajärjestyksiä noudatetaan kuitenkin siten, että saavutetaan kokonaisuutta arvioiden jätelain tarkoituksen kannalta paras lopputulos. Siksi vaihtoehtojen, kuten käsittelyjärjestelmien, vertailu elinkaaritarkastelun avulla on tärkeää, jota etusijajärjestyksen toteutumisen

hyödyt voidaan saavuttaa. Elinkaaritarkastelussa otetaan huomioon terveys- ja ympäristönäkökulmat sekä tekniset ja taloudelliset edellytykset.

Jätehuoltomääräyksissä etusijajärjestyksen toteutumista edistetään esimerkiksi antamalla lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteita erilaatuisille jätteille. Etusijajärjestyksen toteutumista edistetään myös toimittamalla käytöstä poistetut käyttökelpoiset kalusteet, vaatteet ja muut kodin tavarat toimijoille, joiden kautta ne päätyvät uudelleenkäytettäviksi.

Kuva 2. Jätteiden lajittelu kotona. (Kuva: Tuulia Innala)

1.3 Kunnan järjestämä yhdyskuntajätehuolto

Tämän otsikon alla kerrotaan esimerkiksi jätelain 32 §:n mukaisesta kunnan velvollisuudesta järjestää jätehuolto ja mitä sillä tarkoitetaan sekä jätelain 35 §:n mukaisesta kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestämisestä, jätteen haltijan velvollisuudesta järjestää vastaanottoa jätteille ja velvollisuudesta noudattaa jätehuoltomääräyksiä.

Lisäksi voidaan kertoa alueella sovellettavasta kuljetusjärjestelmästä tai sovellettavista kuljetusjärjestelmistä. Mikäli koko alueella sovelletaan kaikkiin jätelajeihin esimerkiksi kunnan järjestämää jätteenkuljetusta, ei ole välttämättä tarpeen kertoa muista vaihtoehdoista sekaannusten välttämiseksi. Alla on esitetty eri järjestelmiin soveltuvia vaihtoehtoja, joista voidaan valita jätehuoltomääräysten soveltamisalueen tilannetta

vastaavat kohdat. Kuljetusjärjestelmän yhteydessä korostetaan velvollisuutta kuljettaa kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluva jäte kunnan tai kunnallisen jätelaitoksen osoittamaan paikkaan.

Mikäli kunta on antanut jätehuollon operatiivisen järjestämisvelvollisuuden jätelaitokselle, on järkevää, että jätelaitos osoittaa jätteille konkreettiset vastaanottopaikat. Vastaanottopaikat voivat muuttua käytännössä nopeassakin aikataulussa ja siksi on järkevää, että viranomaisen määrää kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvat jätteet toimitettavaksi kunnallisen jätelaitoksen osoittamiin käsittelypaikkoihin. Kunta määrittelee kunnallisen jätelaitoksen kanssa tekemässä sopimuksessaan tai perustamissopimuksessa puitteet soveltuville vastaanotto- paikoille.

Yleisessä osassa voidaan kertoa lyhyesti myös jätteiden käsittelystä jätehuoltomääräysten soveltamisalueella. Tämä voi olla tarpeen tilanteissa, joissa käsittelymenetelmä on muuttunut ja aiheuttaa muutoksia jätehuoltomääräysten sisältöön esimerkiksi lajitteluvaihteluiden suhteen.

Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat jätelain nojalla yhdyskuntajätteet, jotka syntyvät asumisessa sekä esimerkiksi koulutuslaitoksissa, sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä julkisessa hallinnossa. Kunnalla on velvollisuus järjestää näiden toimintojen jätehuolto. Kunnan vastuulla on siis järjestää tällaisten jätteiden keräys, kuljetus ja käsittely.

Kuva 3. Jätteen kuormaaminen kaupunkialueella. (Kuva: HSY/ Hannu Bask)

Peruseriaatteena on, että jätteenkuljetus tapahtuu kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanotto- eli keräyspaikasta, johon sijoitetaan tarpeelliset jätteastiat.

Näiden jätehuoltomääräysten soveltamisalueella on käytössä kunnan järjestämä jätteenkuljetus, mikä tarkoittaa sitä, että jätteenkuljetuksen kilpailuttaa ja tilaa kiinteistölle [kunta/kunnallinen jätelaitos].

Näiden jätehuoltomääräysten soveltamisalueella on käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Kiinteistön haltija vastaa jätteenkuljetuksen tilaamisesta kiinteistölle.

Näiden jätehuoltomääräysten soveltamisalueen [Alueilla X ja Y/Jätelajien A ja B osalta] on käytössä kunnan järjestämä jätteenkuljetus ja [Alueilla X ja Y/Jätelajien A ja B osalta] kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jätteenkuljetuksen kiinteistölle kilpailuttaa ja tilaa kunta. Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jätteenkuljetuksen tilaa kiinteistölle kiinteistön haltija.

Jäte kuljetetaan [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] osoittamaan paikkaan, jonka jälkeen se siirretään käsittelyyn. Tuottajavastuunalaiset jätteet, kuten keräyspaperi, toimitetaan tuottajien osoittamiin paikkoihin.

Kuva 4. Lasijätteet toimitaan niille tarkoitettuun jäteastiaan. (Kuva: Tuulia Innala)

Sekalainen yhdyskuntajäte toimitetaan käsiteltäväksi [X:n hyötyvoimalaan].

1.4 Jätehuollon viranomaistehtävät, valvonta ja käytännön toteuttaminen

Yleisessä osassa on hyvä tuoda esille myös jätehuollon käytännön toteuttamiseen, järjestämiseen ja viranomaistoimintaan liittyviä asioita. Tekstissä tuodaan esille viranomaistehtäviä hoitava jätehuoltoviranomainen, jätehuoltomääräysten noudattamista valvova viranomainen sekä jätehuollon käytännön toteuttaja. Samalla voidaan kirjata näiden tahojen tärkeimpiä tehtäviä.

Jätehuollon viranomaistehtäviä näiden jätehuoltomääräysten soveltamisalueella hoitaa eli jätehuoltoviranomaisena toimii [jätelautakunta X/tekninen lautakunta Y]. Jätehuoltoviranomaisen tehtäviin kuuluvat:

- yleisten jätehuoltomääräysten antaminen
- [jätehuoltomääräyksistä poikkeamispäätökset (mikäli poikkeamistoimivalta on määräyksissä annettu jätehuoltoviranomaiselle)]
- jätetaksan hyväksyminen
- jätemaksupäätökset ja maksujen perintä
- jätteenkuljetusjärjestelmäpäätökset
- jätteenkuljetuksen seuranta
- jätteenkuljetusrekisterin pitäminen
- yhdyskuntajätehuollosta poikkeamispäätökset (JL 42 §)

Jätehuoltomääräysten noudattamista valvovat [kunnan ympäristönsuojeluviranomainen] sekä [alueen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus]. Valvontaviranomaisen tehtäviä ovat:

- valvoa jätelain noudattamista
- antaa tarvittaessa erityisiä valvontamääräyksiä laiminlyöntien ja rikkomusten oikaisemiseksi
- liittää valvontamääräykseen tehoste kuten uhkasakko
- tehdä päätökset valvonta-asioissa
- käsitellä sille kuuluvat ilmoitus- ja lupa-asiat sekä valvoa päätösten noudattamista

Jätehuollon käytännön toteuttamiseen liittyvät tehtävät, kuten jätteiden käsittelyn järjestäminen, on annettu [kunnalliselle jätelaitokselle X]. Jätelaitoksen tehtävinä ovat:

- hyötyjätteiden ja sekalaisen yhdyskuntajätteen kiinteistöittäinen ja alueellinen keräys
- jätteenkuljetusten kilpailuttaminen kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa
- vaarallisten jätteiden vastaanotto
- käsittelyn järjestäminen: käsittelypaikkojen rakentaminen ja ylläpito sekä käsittelypalveluiden hankkiminen
- jäteneuvonta ja tiedotus

1.5 Jätteiden keräys

Jätteiden keräyksen järjestämisestä määrätään jätelain 40 ja 41 §:ssä sekä jäteasetuksen 10 §:ssä. Lainsäädännössä annetaan melko tarkat vaatimukset vastaanottoaikan (eli keräyspaikan) järjestämiseen, jäteastioiden sijoittamiseen sekä muihin käytännön järjestelyihin. Siten suuri osa keräykseen liittyvistä asioista voidaan sisällyttää yleiseen osaan, koska niistä ei ole tarpeen määrätä enää erikseen. Asiat on kuitenkin hyvä tuoda esille, sillä muutoin ne voivat jäädä huomiotta.

Keräämisestä kertovaan kohtaan voidaan sisällyttää myös joitakin yleisiä ohjeita lajitteluun liittyen, vaikka niistä on tarkemmat määräykset varsinaisissa jätehuoltomääräyksissä. Lisäksi voidaan kertoa tarkemmin esimerkiksi biojätteen erilliskeräyksestä, jos koetaan tarvetta painottaa sitä tai menettelytapa muuttuu uusien jätehuoltomääräysten tullessa voimaan.

Erikseen lajiteltujen hyötyjätteiden vastaanottoaikoista on hyvä kertoa yleisessä osassa. Esimerkiksi Jätelaitosyhdistyksen ylläpitämä verkkopalvelu kierratys.info sisältää tietoa hyötyjätteiden vastaanottoaikoista sekä helpon hakutoiminnon.

Jäteasetuksen 10 §:ssä on tarkat ohjeet jäteastioiden sijoittamisesta, käyttämisestä sekä merkitsemisestä. Jäteasetuksen määräysten lisäksi tulee ottaa huomioon rakentamismääräyskokoelma D2, kunnan rakennusjärjestyksessä annetut määräykset jäteastioiden sijoittamiseen liittyen ja on oltava tietoinen paloturvallisuusnäkökulmista esimerkiksi vakuutusten suhteen. Tulipalotilanteessa vakuutuskorvaukset voivat jäädä saamatta, jos palo alkaa väärin sijoitetuista jäteasioista. Suomen Pelastusalan keskusjärjestö suosittelee yksittäisten alle 660 litran jäteastioiden vaakasuuntaiseksi turvaetäisyydeksi rakennuksen räystäälinjasta 4 m, useamman astian rivistöjen turvaetäisyydeksi 6 m ja jätekatosten sekä avolavojen turvaetäisyydeksi 8 m. Tarvittaessa pelastusviranomaisen voi ohjata jäteastioiden sijoittamista.

Jäteasetuksessa ei määrätä jäteastioiden merkitsemisestä tunnusvärein. Mikäli tunnusvärit halutaan antaa suosituksena, sisällytetään ne tähän yleiseen osaan. Mikäli taas ne halutaan antaa velvoittavina, sisällytetään ne määräysosaan.

Kiinteistön haltijan on jätelain mukaan järjestettävä kiinteistölle keräyspaikka jätteiden keräämistä varten. Keräyspaikalle sijoitetaan tarvittavat jäteastiat. Lähtökohtaisesti jäteastioiden sijoituspaikka on kiinteistökohtainen. Kiinteistöt voivat sopia myös yhteisen keräyspaikan käyttämisestä. Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat jätteet on jätelain mukaan luovutettava kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään. Näissä jätehuoltomääräyksissä määrätään, milloin ja miten jätelaji on luovutettava kunnan jätehuoltojärjestelmään.

Kaikilla kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piirissä olevilla kiinteistöillä tulee olla käytössään sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastia. Kierrätys- ja hyödyntämiskelpoiset jätelajit lajitellaan erikseen ja toimitetaan [[kunnan/kunnallisen jätelaitoksen](#)] tai tuottajan järjestämään hyötyjätteiden keräyspisteeseen. Listaa yleisistä hyötyjätteiden vastaanottoaikoista pidetään yllä osoitteessa kierratys.info.

Kuva 5. Kunnallisen jätelaitoksen ylläpitämä alueellinen hyötyjätteiden keräyspiste. (Kuva: Tuulia Innala)

Jätehuoltomääräyksissä määritellyillä kiinteistöillä nämä lajitellut kierrätys- ja hyödyntämiskelpoiset jätelajit kerätään erikseen kiinteistöllä ja noudetaan kiinteistön keräyspaikasta. [Tässä voidaan kertoa hyötyjätteiden erilliskeräämisestä ko. alueella, esimerkiksi näin: Taajama-alueilla biojäte, keräyskartonki, keräysmetalli ja keräyslasi lajitellaan erikseen ja kerätään erikseen kiinteistöllä sijaitsevaan jäteastiaan. Biojätteet tulee lajitella ja kerätä erikseen kaikilla rivi- ja kerrostalokiinteistöillä. Myös muut kiinteistöt voivat taajama-alueella halutessaan liittyä biojätteen erilliskeräykseen.]

Jäteasetuksessa (10 §) annetaan määräyksiä jäteastioiden sijoittamiseen, käyttämiseen ja merkitsemiseen liittyen. Jäteastioiden sijoittamisesta päätettäessä on otettava huomioon rakentamismääräyskokoelma, kunnan rakennusjärjestys sekä paloturvallisuusnäkökohdat.

Kiinteistön keräyspaikkaan eli jäteastioiden sijoituspaikkaan tulee olla esteetön pääsy. Jäte tulee aina pystyä kuormaaman turvallisesti eikä jäteastioiden käytöstä tai tyhjentämisestä saa aiheutua loukkaantumisen vaaraa tyhjentäjälle tai astian käyttäjälle. Keräyspaikassa tulee olla riittävä määrä jäteastioita, kuten kannellisia säiliöitä tai syväkeräyssäiliötä, ja niiden tulee soveltua niihin kerättävälle jätelajille. Jäteastia pitää pystyä aina sulkemaan, eikä sen käytöstä saa aiheutua ympäristön likaantumista, roskaantumista tai hygieenistä haittaa. Jäteastiat on puhdistettava säännöllisesti ja toisaalta on huolehdittava, ettei jätteiden sijoittaminen niihin riko tai tarpeettomasti likaa astiaa.

Kuva 6. Jäteastiat on pystyttävä siirtämään turvallisesti jäteautolle. (Kuva: HSY/ Jenni-Justiina Nieminen)

Jäteastioihin merkitään selkeästi tiedot siihen kerättävästä jätelajista sekä sen tyhjentämisestä vastaavan tahon (kuljettajan) ja keräyksestä vastaavan tahon (kunnan jätelaitoksen) yhteystiedot.

Kuva 7. Esimerkki jäteastian kiinnitettävän tarran sisältämistä tiedoista.

Lisäksi kiinteistökohtaisissa jäteastioissa suositellaan tuotavaksi esille kunkin jätelajin tunnusväri joko astian värinä tai jätelajia osoittavassa tarrassa. Jätelajien tunnusvärit ovat seuraavat:

- Harmaa: sekalainen yhdyskuntajäte
- Ruskea: biojäte
- Vihreä: paperi
- Sininen: kartonki

- Musta: metalli
- Valkoinen: lasi
- Punainen: vaarallinen jäte
- Oranssi: energijäte
- Keltainen: Muu hyödyntämiskelpoinen jäte

Kuva 8. Jäteastiat sijoitettuna erilliseen jätetilaan. (Kuva: HSY/ Jenni-Justiina Niemi)

1.6 Jätteiden kuljetus

Jätteiden kuljettamisen osalta voidaan tuoda esille kuljetuksen tilaamisen riippuvuus kuljetusjärjestelmäpäätöksestä. Paikallisista olosuhteista riippuen tuodaan esille tarpeelliset järjestelmät sekä tarvittaessa tiedonantaja, jos järjestelmät vaihtelevat alueittain ja jätelajeittain.

Jätelain mukaan lähtökohtaisesti kunta kilpailuttaa ja tilaa kiinteistöille jätteenkuljetuksen. Jätehuoltoviranomainen voi kuitenkin päättää, että tiettyjen alueiden tai jätelajien osalta jätteenkuljetuksen järjestää eli käytännössä kilpailuttaa ja tilaa kiinteistön haltija. On hyvä tuoda esille vaatimukset valittavan kuljettajan suhteen eli käytännössä edellytys, että jätteenkuljetus voidaan tilata vain sellaiselta kuljettajalta, joka on hyväksytty jätelain mukaisesti jätehuoltorekisteriin. Kuljetuksen tilaaja vastaa siitä, että tilattu kuljettaja kuuluu jätehuoltorekisteriin. Tilaajalla on oikeus saada kuljettajalta ote jätehuoltorekisteristä.

Kuljettajan velvollisuutta toimittaa jätehuoltoviranomaiselle tiedot kiinteistöittäisistä jätteenkuljetuksista ei ole tarpeen tuoda tässä osassa esille, sillä siitä on syytä määrätä varsinaisissa määräyksissä.

Jätteiden kuljettamiseen liittyy myös velvoite siirtoasiakirjan laatimiseen, kun kuljetetaan tiettyjä jätelaissa erikseen määriteltyjä jätelajeja. Asia voidaan todeta tässä luvussa.

Yhdyskuntajätteet kuljetetaan joko kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa, jossa [kunta/kunnallinen jätelaitos] huolehtii jätteenkuljetuspalveluiden kilpailuttamisesta alueittain, tai kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa, jossa kiinteistön haltija huolehtii jätteenkuljettajan valitsemisesta ja kilpailuttamisesta. [Jätehuoltomääräysten soveltamisalueella] on käytössä kunnan järjestämä jätteenkuljetus [alueilla X ja X/jätelajien Y ja Y osalta]. Kiinteistön haltijan järjestämä kuljetus on käytössä [alueilla X ja X/jätelajien Y ja Y osalta].

Kuva 9. Jätteitä kuormataan kuljetusta varten. (Kuva: HSY/Kai Widell)

(Tarkemman tiedon kullakin alueella käytettävästä jätteenkuljetusjärjestelmästä ja siihen liittyvistä siirtymäaajoista saa [jätehuoltoviranomaiselta/kunnalta/kunnalliselta jätelaitokselta].)

Vain jätehuoltorekisteriin hyväksytty kuljettaja voi toimia jätteenkuljettajana. Kuljettajan on pyynnöstä esitettävä jätteenkuljetuksen tilaajalle voimassa oleva jätehuoltorekisteristä.

Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kunta vastaa tilaajana siitä, että jätteenkuljettaja kuuluu jätehuoltorekisteriin.

Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kiinteistön haltijan on varmistettava, että jätteenkuljettaja kuuluu jätehuoltorekisteriin.

Vaarallista jätettä, kiinteistökohtaisissa jätevesien käsittelyjärjestelmissä syntyvää lietettä, rakennus- ja purkujätettä tai pilaantuneita maa-aineita kuljetettaessa on laadittava siirtoasiakirja. Siirtoasiakirjan on oltava mukana jätteenkuljetuksen aikana ja se luovutetaan jätteen vastaanottajalle. Jätteen kuljettaja vastaa siirtoasiakirjan laatimisesta, jos jäte noudetaan kotitaloudesta. Muussa tapauksessa siirtoasiakirjan laatiminen on jätteen haltijan vastuulla. Sisältövaatimukset siirtoasiakirjalle annetaan jäteasetuksen 24 §:ssä.

Siirtoasiakirjaa ei vaadita siinä tapauksessa, että asuinkiinteistön haltija tai pienimuotoista urakkaa tekevä rakentaja kuljettaa kotitalouden rakennus- ja purkujätteitä omatoimisesti vastaanottoaikkaan näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti.

1.7 Asumisessa syntyvät ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat lietteet

Tässä luvussa korostetaan asumisessa syntyvien lietteiden kuulumista kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin. Lisäksi voidaan tuoda esille, että viemäriverkostion ulkopuolisten alueiden jätevesien käsittelystä määrätään ympäristönsuojelulaissa (86/2000) sekä sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (209/2011) (myöhemmin haja-asutuksen jätevesiasetus), mutta käsittelyjärjestelmissä syntyvien lietteiden sekä umpisäiliöiden jätevesien kuljettamisesta ja käsittelystä säädetään jätelaissa.

Jätelaissa käytettyä termiä sako- ja umpikaivolietteet on käytetty esimerkinomaisena tarkentavana terminä kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvia jätteitä määriteltäessä. Jätelain sanamuoto ei ole poissulkeva. Kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään kuuluvat kaikki asumisen jätevedenkäsittelyssä syntyvät lietteet, kun käsittelyjärjestelmä on asukkaiden tai heidän yhteenliittymänsä omistuksessa. Tässä oppaassa käytetään edellä mainituista lietteistä termiä asumisessa syntyvät lietteet.

Haja-asutuksen jätevesiasetuksen 7 §:ssä määrätään, että kiinteistökohtaisella jätevesijärjestelmällä on oltava ajantasaiset käyttö- ja huolto-ohjeet. Asetuksen liitteessä 2 annetaan tarkempia vaatimuksia käyttö- ja huolto-ohjeen sisällölle. Liitteessä 2 määrätään käyttö- ja huolto-ohjeen sisällön lisäksi eri järjestelmien vähimmäistyhjennysväleistä seuraavasti:

- Saostussäiliö: lietteenpoisto tehtävä vähintään kerran vuodessa
- Umpisäiliö: säiliön täyttymistä osoittavan hälytyslaitteiston toiminta tarkastettava vähintään kerran vuodessa
- Jäteveden pienpuhdistamo: ylijäämälietteen poistaminen on tehtävä vähintään kerran vuodessa

Nämä haja-asutuksen jätevesiasetuksen vähimmäisvaatimukset voidaan tuoda esille jo tässä ohjeistavassa osassa.

Asumisessa syntyvillä lietteillä tarkoitetaan saostussäiliöihin ja erilaisten kiinteistökohtaisten pienpuhdistamoiden lietetiloihin kertyviä lietteitä sekä umpisäiliöihin kerättäviä jätevesiä niiden määrästä ja ominaisuuksista riippumatta.

Kuva 10. Pienpuhdistamon ylijäämälietteen säiliö, joka on tyhjennettävä vähintään kerran vuodessa. (Kuva: Tuulia Innala)

Kuten asumisessa syntyvät lietteet, myös esimerkiksi kunnan ja seurakunnan leirikeskuksissa ja hoitokodeissa syntyvät lietteet, kuuluvat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin.

Kiinteistökohtaisten jätevesien käsittelyjärjestelmien toiminnasta ja puhdistustehosta säädetään valtioneuvoston asetuksessa talusjätevesien käsittelystä viemäriverkoston ulkopuolisilla alueilla (myöhemmin haja-asutuksen jätevesiasetuksessa) (209/2011). Asetuksessa annetaan lietteenpoistolle erityyppisistä laitteistoista vähimmäistyhjennysvälit, joihin näissä jätehuoltomääräyksissä annetut määräykset lietteenpoistosta perustuvat. On tärkeää noudattaa laitteiston valmistajan antamia ohjeita esimerkiksi näissä jätehuoltomääräyksissä annettuja veloitteita useammin tapahtuvasta lietteen poistosta.

1.8 Elinkeinotoiminnan jätehuolto

Uuden jätelain myötä jätehuoltomääräykset eivät enää pääosin koske elinkeinotoiminnan jätehuoltoa. Tämä on edelleen osittain epäselvää, ja siksi asiaa on hyvä tuoda esille.

Elinkeinotoiminnan jätehuollon osalta tulee erottaa kaksi erillistä toisistaan poikkeavaa tapausta: ne toiminnan harjoittajat, joiden tuottamat jätteet kerätään yhdessä muiden kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien jätteiden kanssa (jätelain 32 §, 1 momentin 4 kohta), sekä ne toiminnan harjoittajat, jotka pyytävät kunnalliselta toimijalta jätehuollon palveluita kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella.

Kun elinkeinotoiminnan harjoittajan jätteet kerätään yhdessä muiden kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien jätteiden kanssa, koskevat elinkei-

notoiminnan harjoittajaa kaikki näissä jätehuoltomääräyksissä annetut määräykset. Mikäli elinkeinotoiminnan harjoittajan jäte käsitellään kunnallisessa jätehuoltojärjestelmässä kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella, jätehuoltomääräykset koskevat toimijaa niiltä osin kuin kunnan tai jätehuoltoviranomaisen sekä elinkeinotoiminnan harjoittajan välisessä sopimuksessa on sovittu. Käytännössä sopimuksessa on järkevää velvoittaa elinkeinotoiminnan harjoittajaa noudattamaan jätehuoltomääräyksiä niiltä osin kuin ne liittyvät elinkeinotoiminnan harjoittajan tarvitsemiin palveluihin. Näin voidaan varmistaa, että kunnan jätehuoltojärjestelmä toimii kuten on suunniteltu.

Elinkeinotoiminnan jätehuollosta ei enää määrätä uuden jätelain voimaantulon myötä kunnallisissa jätehuoltomääräyksissä yhtä kattavasti kuin ennen. Jätehuoltomääräykset koskevat elinkeinotoimintaa siltä osin kuin niissä määrätään jätehuollon teknisistä vaatimuksista, kuten jäteastioiden sijoittamisesta sekä ajankohdista, jolloin jäteastioita voi arkisin ja viikonloppuisin tyhjentää.

Mikäli elinkeinotoiminnan harjoittajan liikehuoneistossa syntyvä jäte kerätään yhdessä muun kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan jätteen kanssa, koskevat näissä jätehuoltomääräyksissä annetut määräykset elinkeinotoiminnan harjoittajaa täysimääräisesti.

Elinkeinotoiminnan harjoittaja voi pyytää kunnalta jätteidensä käsittelyä kunnallisessa jätehuoltojärjestelmässä kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella esimerkiksi yksityisen palveluntarjoajan puutteen vuoksi. Tällöin jätehuoltomääräykset koskevat elinkeinotoiminnan harjoittajaa niiltä osin kuin asiasta on sovittu elinkeinotoiminnan harjoittajan ja [kunnan/jätehuoltoviranomaisen] välillä.

1.9 Tuottajavastuu

Tuottajavastuu näkyy tavallisen kuntalaisen ja muiden toimijoiden arjessa. Sen periaatteita on hyvä tuoda esille yleisessä osassa, jotta voidaan edistää tuottajavastuunalaisten tuotteiden, joista osa on vaarallista jätettä, päätymistä tuottajan järjestämään keräykseen ja sitä kautta jätehuoltoon. Tässä esimerkkitekstissä määritellään ensin lyhyesti tuottajavastuu sekä sen piiriin kuuluvat jätteet ja sen jälkeen kerrotaan tarkemmin pakkausjätteiden laajenevasta tuottajavastuusta sekä keräyspaperin tuottajavastuusta.

Pakkausjätteiden osalta tuodaan esille se, että kunta voi edelleen antaa erilliskeräysvelvoitteita sekä että se tulee edelleen järjestämään tuottajavastuunalaisten pakkausjätteiden täydentävää jätehuoltoa (jos kunnassa aikomus on tämä).

Keräyspaperin keräämisestä sekä kuljettamisesta säädetään jätelaissa. Yleisessä osassa tuodaan esille kiinteistön haltijan velvollisuus järjestää kiinteistölle vastaanottopaikka alueilla, joissa tuottajan velvollisuutena on järjestää keräyspaperin kiinteistöittäinen jätteenkuljetus. Jos pientalo sijaitsee alueella, jossa tuottajan velvollisuutena on järjestää kyseinen kuljetus, on pientalonkin mahdollista liittyä siihen järjestämällä vastaanottopaikka keräyspaperille.

Jätelain 49 §:n 2 momentissa säädetään keräyspaperin kiinteistöltä tapahtuvasta kuljetamisesta seuraavasti:

Paperituotteiden tuottajan on 1 momentista poiketen järjestettävä käytöstä poistetun paperin 48 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen paperituotteiden kuljetus maksutta kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanottopaikasta, jos kiinteistö sijaitsee muulla kuin pientalo- tai haja-asutusalueella.

Tuottajavastuu tarkoittaa sitä, että tuotteen ammattimaisella valmistajalla ja maahantuojalla sekä pakkausten osalta tuotteiden pakkaajilla ja pakattujen tuotteiden maahantuojilla on velvollisuus järjestää markkinoille toimittamansa käytöstä poistetun tuotteen jätehuolto sekä vastata siitä aiheutuvista kustannuksista. Tuottaja on velvollinen järjestämään kyseisten jätteiden keräyksen, kuljettamisen, kierrättämisen, hyödyntämisen ja muun käsittelyn.

Tuottajavastuunalaista jätettä ovat sähkö- ja elektroniikkaromu, keräyspaperi, romuajoneuvot, ajoneuvojen renkaat, akut ja paristot sekä pakkaukset.

Kuva 11. Alumiinin kierrätystä Kuusakosken Heinolan alumiinisulatossa, joka on Suomen ainoa alumiinisulatto ja valmistaa alumiiniharkkoja kierrätysalumiinista. (Kuvat: Petri Pakkanen)

Pakkausjätteiden osittainen tuottajavastuu laajenee täydeksi vaiheittain 1.5.2015 ja 1.1.2016. Jätelain muutoksen ja valtioneuvoston asetuksen pakkauksista ja pakkausjätteistä tultua voimaan pakkausjätteet käsitellään tuottajan järjestämässä jätehuollossa. Tuottajalla on velvollisuus järjestää käytöstä poistetuille pakkauksille alueellisia keräyspaikkoja. Halutessaan tuottajalla on lisäksi oikeus järjestää kiinteistöittäistä kuljetusta. Kunnalla on oikeus järjestää täydentävää kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta ja alueellisia keräyspaikkoja pakkausjätteelle.

Kuva 12. Kartonkipakkausjätettä. (Kuva: Tuulia Innala)

Jätehuoltomääräyksissä annetaan edelleen pakkausjätettä koskevia lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteita täydentämään tuottajan järjestämää jätehuoltoa ja tehostamaan käytöstä poistettujen pakkausten kierrättämistä. Vaikka kunta huolehtisi pakkausjätteiden täydentävästä keräyksestä, käsitellään pakkaukset tuottajan järjestelmissä.

Keräyspaperin osalta tuottajan tulee järjestää käytöstä poistetun keräyspaperin maksuton kuljettaminen pois kiinteistöiltä, jotka sijaitsevat kerrostalo- ja rivitaloalueilla. Tällaisella alueella sijaitseva kiinteistö hankkii yksin tai yhdessä naapurikiinteistöjen kanssa jäteastiat paperinkeräystä varten ja järjestää niille sijoituspaikan. Velvoite ei koske kerros- ja rivitaloalueella sijaitsevia pientaloja, mutta nämä voivat halutessaan liittyä tuottajan järjestämään paperinkeräykseen järjestämällä kiinteistölle keräyspaperin keräyspaikan. Pientalo- ja haja-asutusalueilla paperinkeräys järjestetään alueellisissa keräyspisteissä.

1.10 Vaaralliset jätteet

Vaarallisia jätteitä koskevia erityissäännöksiä annetaan muun muassa jätelain 16 ja 17 §:ssä sekä jäteasetuksen 8, 9 ja 19 §:ssä. Niissä annetut vaatimukset eivät kaikilta osin koske kotitalouksissa syntyviä vaarallisia jätteitä. Ammattimaiseen toimintaan liittyvien vaatimusten tuominen yleiseen osaan ei välttämättä ole tarkoituksenmukaista. On hyvä tuoda esille ainakin pakkaamiseen liittyvät velvoitteet sekä toimittaminen käsitteelyyn. Vastaanottoaikat voidaan kirjata tekstiin.

Lista kotitalouksien tavallisimmista vaarallisista jätteistä voidaan sisällyttää joko yleiseen osaan tai varsinaisiin määräyksiin. Sen kautta lukija tunnistaa, että osa tavanomaisiksi miellettyistä tuotteista muodostaa vaarallista jätettä, jonka jätehuolto vaatii erityistä huomiota. Osa vaarallisista jätteistä kuuluu tuottajavastuun piiriin. Näiden jätteiden osalta asia voidaan tuoda tekstissä esille.

Vaarallisella jätteellä tarkoitetaan palo-, räjähdys-, terveydelle tai ympäristölle vaarallisia jätteitä. Tavallisimpia asumisessa syntyviä vaarallisia jätteitä ovat:

- paristot
- erilaiset akut ja laitteet, joissa akku on kiinteästi liitettynä
- loisteputket ja elohopealamput
- sähkö- ja elektroniikkaromu
- maalit, lakat, liimat ja liuottimet
- eräät puhdistusaineet
- kyllästetty ja käsitelty puu
- torjunta-aineet
- jäteöljyt ja öljyiset jätteet
- lääkejätteet

Vaarallisista jätteistä paristot ja akut, loisteputket ja elohopealamput sekä osa sähkölaitteista ovat tuottajavastuunalaisia jätteitä. Ne toimitetaan tuottajan tai jakelijan keräykseen.

Vaarallisia jätteitä ei saa sekoittaa toisiinsa tai muihin aineisiin tai jätteisiin. Ne toimitetaan niille [erikseen järjestettyihin vastaanottoaikoihin]. Vaaralliset jätteet on pakattava tiiviisti kestäviin astioihin. Pakkauksesta tulee käydä ilmi vaarallisen jätteen nimi sekä sen ominaisuudet.

Kuva 13. Vaaralliset jätteet on tärkeää pakata asianmukaisesti ja niille tarkoitettuihin astioihin. (Kuva: Petri Pakkanen)

1.11 Rakennus- ja purkujäte

Rakennus- ja purkujätteestä annetaan lajittelumääräykset jäteasetuksessa, joten niitä ei ole tarpeen sisällyttää erikseen varsinaisiin jätehuoltomääräyksiin. Tässä luvussa voidaan tuoda esille kyseiset lajitteluvaihtoehdot tai viitata jäteasetuksen velvoitteisiin.

Rakennus- ja purkujätteen osalta vain se osa kuuluu kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin, joka syntyy järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvassa toiminnassa ja kiinteistön omistaja itse huolehtii rakennus- ja purkujätteiden jätehuollosta. Yleisessä osassa voidaan kertoa mikä on kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään kuuluva tai kuuluvat vastaanottopaikat rakennus- ja purkujätteelle.

Rakentamis- ja purkutoiminnassa syntyy merkittäviä määriä jätteitä. Etusijajärjestyksen mukaisesti mahdollisimman suuri osa rakennustyömailla erotettavissa olevista käyttökelpoisista esineistä ja aineista, kuten ovista ja saniteettikalusteista, on pyrittävä käyttämään uudelleen. Tavoite mahdollisimman pienestä ja haitattomasta jätemäärästä koskee myös rakennus- ja purkujätettä. Vähintään 70 painoprosenttia rakennus- ja purkujätteestä on tavoitteena hyödyntää muuten kuin energiana tai polttoaineen valmistuksessa vuonna 2020.

Kuva 14. Puujätteen keräys. (Kuva: Petri Pakkanen)

Jotta mahdollisimman suuri osa rakennus- ja purkujätteistä päätyisi kierrätettäväksi, tulee rakennustyömaalla lajitella ja kerätä erikseen ainakin seuraavat jätelajit:

- betoni-, tiili-, kivennäislaatta- ja keramiikkajätteet
- kipsipohjaiset jätteet
- kyllästämättömät puujätteet
- metallijätteet
- lasijätteet
- muovijätteet
- paperi- ja kartonkijätteet
- maa- ja kiviainesjätteet

Rakennustöiden yhteydessä voi syntyä vaarallisiin jätteisiin kuuluva asbestijätettä, joka on kerättävä aina erikseen ja kuljetettava sille erikseen määrättyihin paikkoihin tiiviissä astiossa.

Jos asuinkiinteistön omistaja itse huolehtii rakennus- ja purkujätteiden jätteenkuljetuksesta, syntyvä jäte käsitellään kunnallisessa jätehuoltojärjestelmässä.

1.12 Roskaantumisen ehkäisy

Roskaantumisen ehkäisemisestä on jätelaissa tarkat määräykset, joten asiaa voidaan käsitellä pääosin yleisessä osassa. Esimerkkitekstissä tuodaan esille yleinen roskaamiskielto sekä siivoamisvelvollisuus. Siivoamisvelvollisuutta ei avata kattavasti esimerkkitekstissä, vaan sitä käsitellään lähinnä esimerkkien kautta, koska teksti halutaan pitää helposti luettavana. Tekstissä viitataan jätelakiin, josta voi lukea siivoamisvelvollisuudesta tarkemmin. Lopuksi tuodaan esille velvoitteet tarpeellisten jätehuollon palveluiden järjestämiseksi eli käytännössä jäteastioiden hankkimiseksi esimerkiksi maanteiden varsiin. Yleistä osaa valmisteltaessa on jätehuoltoviranomaisen harkinnassa kuinka tarkkaan siivoamisvelvoite kirjataan ohjeeseen.

Kohdassa on hyvä tuoda esille myös se, että roskaantumisen ehkäisemisestä määrätään myös muussa lainsäädännössä. Kyseinen lainsäädäntö voidaan listata yleisen osan kohdassa 1.14, jossa luetellaan lainsäädäntö ja asiakirjat, joista on mahdollista tutustua tarkemmin aihepiiriin.

Jätelaissa säädetään roskaamiskielto eli kielto jättää ympäristöön jätettä, hylätä esinettä tai päästää ainetta siten, että siitä voi aiheutua epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä tai loukkaantumisen vaaraa. Ympäristöön ei saa jättää sinne kuulumattomia tavaroita.

Siivoamisvelvollinen on ensisijaisesti roskaaja. Mikäli roskaaja laiminlyö siivoamisvelvollisuutensa, siivoamisvelvollinen riippuu toiminnasta, jonka johdosta roskaantuminen on tapahtunut. Tarkemmat määräykset toissijaisesta siivoamisvelvollisuudesta ovat jätelain 74 §:ssä, josta ne voi tarkistaa. Siivoamisvelvollisuus on esimerkiksi tien pitäjällä, jos roskaantuminen on aiheutunut tien käyttämisestä. Asemakaava-alueella toissijainen siivoamisvelvollisuus on alueen haltijalla, mikäli se ei jätelain mukaan kuulu muulle taholle.

Roskaantumisen ehkäisemiseksi eri toimintojen yhteyteen on varattava tarpeeksi jätteiden jäteastioita sekä muita jätehuollon palveluita. Esimerkiksi virkistykseen käytettävän alueen haltijan on järjestettävä riittävät jätehuollon palvelut kyseiselle alueelle. On huomattava, että roskaantumisen ehkäisemiseen liittyviä velvoitteita annetaan myös muussa lainsäädännössä, esimerkiksi yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetussa laissa.

Kuva 15. Myös alueellisten jätteenkeräyspisteiden siisteydestä on huolehdittava. (Kuva: HSY/Suvi-Tuuli Kankaanpää)

1.13 Merkittävimmät jätehuoltomääräyksissä tapahtuneet muutokset

Yleinen osa on hyvä paikka tuoda esille jätehuoltomääräyksissä ja sitä kautta jätehuollon käytännön toteuttamisessa tapahtuneita muutoksia. Vertailua on hyvä sisällyttää tähän kohtaan, jotta lukijalle tulee selväksi miten muutokset käytännössä vaikuttavat hänen toimintaansa. Vertailua ei tuoda osaksi varsinaisia määräyksiä. Luku voidaan sijoittaa joko Yleisen osan loppuun tai alkuun. Jätehuoltoviranomainen harkitsee, kumpi on toimialueella järkevämpi sijoituspaikka muutoksia käsittelevälle kappaleelle.

Kohdassa esiteltävät muutokset voivat olla muutoksia lajitteluelvoitteissa, jätteiden kuljettamiseen liittyvissä asioissa sekä tyhjennysväleissä. Esimerkiksi keräysmetallin ja -lasin lajitteluelvoitteiden laajeneminen tai lajitteluelvoitteiden asettaminen ovat asioita, joita kohdassa voidaan käsitellä. Samalla voidaan esittää perusteita miksi muutos on tehty. Perusteena voivat olla uusi jätelaki ja etusijajärjestyksen noudattamisen edistäminen. Tyhjennysvälien osalta muutoksia voi olla tarpeenkin perustella, sillä ne vaikuttavat suoraan asiakkaiden maksujen kokonaisuuteen.

Kohdassa voidaan tuoda esille myös muita jätehuollon toimintakentässä tapahtuneita muutoksia, kuten esimerkiksi jätteenpolttolaitoksen käyttöönotto tai kuljetusjärjestelmän muuttuminen.

1.14 Lisätietoa

Yleisen osan loppuun listataan tässä mallissa asiaan liittyvää lainsäädäntöä sekä muita mahdollisia tietolähteitä. Vähintään listaus lainsäädännöstä suositellaan liitettäväksi, sillä sen avulla lukija voi etsiä tarkentavia tietoja. Melko kattava, ei tyhjentävä, lista jätehuoltoon liittyvästä lainsäädännöstä on saatavana osoitteesta <http://jly.fi/saadosl.php?treeviewid=tree4&nodeid=1> sekä http://www.ym.fi/fi-FI/Ymparisto/Lainsaadanto_ ja_ohjeet/Jatelainsaadanto. Lisäksi jätehuoltoa koskevia säännöksiä on terveydensuojelulaissa (763/1994) ja terveydensuojeluasetuksessa (1280/1994).

Lainsäädännön ja muun kirjallisen tiedon lisäksi tämän otsikon alle voidaan laittaa alueella toimivan jätelaitoksen, jätehuoltoviranomaisen ym. yhteystiedot. Yhteystiedot on tärkeää sisällyttää jätehuoltomääräysten johonkin kohtaan.

Jätehuoltoa säätelevä lainsäädäntö:

Suomen lainsäädäntö on sähköisesti luettavissa Finlex-palvelussa osoitteessa www.finlex.fi.

Alla luettelo keskeisimmistä jätehuolto- ja jätehuoltomääräysten alaa koskevista laeista, asetuksista ja valtioneuvoston päätöksistä:

- Jätelaki 646/2011
- Jäteasetus 179/2012
- Valtioneuvoston asetus kaatopaikoista 331/2013
- ...

Lisätietoa jätehuollosta asuinkuntasi alueella:

- [Jätehuoltoviranomainen]
- [Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen]
- [Kunnallinen jätelaitos/kunta]

Lisäksi tietoa on saatavana:

- [Yksityisiä palveluntarjoajia, jos toimijoilla on merkittävä rooli jätehuoltomääräysten soveltamisalueella]

2 Kunnalliset jätehuoltomääräykset

1 luku Soveltamisala ja yleiset velvoitteet

1 § Soveltamisala

Jätehuollon velvoitteet perustuvat jätelakiin (646/2011), jäteasetukseen (179/2012), muihin jätelain nojalla annettuihin asetuksiin sekä kunnan jätehuoltomääräyksiin. Soveltamisalaa määriteltäessä on hyvä tuoda esille jätehuoltomääräysten lainsäädäntöä täydentävä rooli.

Jätehuoltomääräyksissä on syytä nimenomaisesti todeta, mistä eteenpäin on kyse sitovasta osasta, jossa annetaan jätelainsäädäntöä täydentävät sitovat jätehuolto-määräykset.

Jätehuoltomääräysten soveltamisalueen kunnista voidaan tehdä määräystekstiin kuntaluettelo tai vaihtoehtoisesti voidaan nimetä jätehuoltoviranomainen, jonka toimialueella määräykset ovat voimassa. Mikäli käytetään jätehuoltoviranomaisen toimialuetta, eliminoidaan kuntaliitosten vaikutus jätehuoltomääräysten päivittämistarpeeseen.

Jätelaissa on määritelty millaisista asioista jätehuoltomääräyksiä voi antaa ja keitä ne koskevat. Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa määräyksiä jätteiden keräykseen, vastaanottoon ja kuljetuksen käytännön järjestelyihin sekä niiden teknisiin vaatimuksiin liittyvissä asioissa myös muiden kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien jätteiden osalta. Määräykset koskevat toimintaa siltä osin kuin on tarpeen jätteen hallitsemattoman käsittelyn, jätteestä ja jätehuollosta aiheutuvan vaaran ja haitan sekä roskaantumisen ehkäisemiseksi.

Mallitekstiin on koottu lista tämän mallin muuta kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvaa toimintaa koskevista pykälistä ja niiden momenteista. Käytännössä tekstiin on siis lueteltu ne pykälät ja momentit, jotka velvoittavat myös kaikkia elinkeinotoiminnan harjoittajia. Mallia paikallisesti sovellettaessa on otettava huomioon, että lista ei sellaisenaan sovi kopioitavaksi jätehuoltomääräyksiin, vaan lista on laadittava tapauskohtaisesti. Malliin lista on tuotu sen vuoksi, että sen avulla voi tutkia millaiset asiasisällöt koskevat myös elinkeinotoiminnan harjoittajia.

Edellä todetun lisäksi jätehuoltomääräyksiä sovelletaan elinkeinotoiminnan jätteisiin silloin, jos elinkeinotoiminnan jäte kuuluu kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin jätelain 32 §:n, 1 momentin, kohtien 2, 4 tai 5 nojalla. Eli jos kyseessä on yksityinen sosiaali- ja terveyspalvelu tai koulutustoiminta tai jos elinkeinotoiminnan jäte kerätään muun kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan jätteen kanssa.

Jos elinkeinotoiminnan harjoittajan jäte käsitellään kunnan jätehuoltojärjestelmässä toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden nojalla (jätelaki 33 §), jätehuoltomääräysten soveltamisesta sovitaan elinkeinotoiminnan harjoittajan kanssa tehtävässä sopimuksessa. Kohta jätehuoltomääräysten noudattamisesta tarvittavilta osin, riippuen

siitä mitä palveluita elinkeinotoiminnan harjoittaja hankkii, suositellaan sisällytettäväksi sopimukseen.

Lisäksi jätehuoltopalvelunsa kunnalliselta jätelaitokselta tai kunnalta markkinaehtoisesti (ei siis toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella) hankkivien elinkeinotoiminnan harjoittajien kanssa voidaan palvelusopimuksissa sopia, että toiminnassa noudatetaan jätehuoltomääräyksiä (tietyiltä osin). Tästä voi sisällyttää ehdon jätelaitoksen ja elinkeinotoiminnan harjoittajan väliseen sopimukseen. Perusteena em. sopimukselle ja sen veloitteelle on se, että jätelaitoksen on pystyttävä varmistamaan, että sille toimitetut jätteet voidaan käsitellä asianmukaisesti ja tehokkaasti sen järjestelmässä. Tätä erikoistapausta ei ole tarpeen tuoda esille tässä pykälässä.

Jätelain 125 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa muuta kuin ympäristöluvan varaista toimintaa koskevan yksittäisen määräyksen, joka on tarpeen roskaantumisen ehkäisemiseksi tai jätehuollon asianmukaiseksi järjestämiseksi. Yksittäistä määräystä ei voi käyttää ennakoivasti, vaan sen avulla voidaan puuttua ainoastaan jo tapahtuneeseen tilanteeseen. Elinkeinotoiminnan jätehuollon järjestämistä koskeva määräys voidaan kohdistaa muun muassa ehkäisemään asianmukaisen jätehuollon vaarantuminen, esimerkiksi sellaisessa tilanteessa, jossa kaikki jätelajit kerätään samaan jäteastiaan jätelain 8, 13 ja 15 §:n vastaisesti.

Terveydenhuollon erityisjätteet on useimmissa jätehuoltomääräyksissä rajattu ainakin osittain pois soveltamisalasta. Jos jätehuoltomääräyksissä annetaan määräyksiä terveydenhuollon erityisjätettä koskien, tämä rajausta on tarpeeton.

Jätehuoltomääräysten soveltamisalueella jätehuollon viranomaistehtäviä hoitavan jätehuoltoviranomaisen, valvontaviranomaisten sekä jätehuollon palvelutehtävää hoitavan toimijan tiedot eivät kuulu jätehuoltomääräysten soveltamisalaa kuvaavaan pykälään. Ne suositellaan sisällytettäväksi Yleiseen osaan.

Jäljempänä annetut määräykset ovat jätelainsäädäntöä täydentäviä sitovia jätehuoltomääräyksiä.

Nämä jätehuoltomääräykset ovat voimassa [kunnan X/kuntien X, X ja X alueella/jätehuoltoviranomaisen toimialueella].

Sen lisäksi mitä jätelaissa (646/2011) ja sen nojalla on säädetty tai määrätty jätehuollon järjestämisessä, roskaantumisen ehkäisemisessä, jätteistä terveydelle tai ympäristölle aiheutuvan haitan ehkäisemisessä sekä jätehuollon valvonnassa noudatetaan näitä jätehuoltomääräyksiä.

Näitä jätehuoltomääräyksiä sovelletaan kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluviin jätteisiin.

Lisäksi näitä jätehuoltomääräyksiä sovelletaan kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä syntyvien tuottajavastuunalaisten jätteiden keräämiseen ja käsitteilyyn toimittamiseen.

Elinkeinotoiminnassa syntyvää kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuulumatonta jätettä koskevat seuraavat pykälät ja momentit:

- 5 § (Elinkeinotoiminnan jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella)
- 19 § (Kompostointi) 1, 3, 4, 5, 7 ja 8 momentit
- [20 §/20 § (Jätteen polttaminen) 1 momentti]
- 21 § (Jätteen hautaaminen)
- 23 § (Jäteastiatyypit) 1-4 ja 7 momentit
- 25 § (Jäteastioiden täyttäminen) 1, 2, 5, 7 ja 8 momentit
- 27 § (Kunnossapito ja pesu)
- 28 § (Jäteastian sijoittamista koskevat määräykset)
- 31 § (Alueelliset jätteiden keräyspaikat)
- 32 § (Kuormaaminen)
- 33 § (Kuljettaminen)
- 37 § (Tyhjennysvälit ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi) 1-6 momentit
- 39 § (Yleisötilaisuuksien jätehuolto)
- 40 § (Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla)
- 41 § (Vaarallisten jätteiden jätehuolto) 1, 2, 5 ja 7 momentit
- 42 § (Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä)
- 43 § (Erityisjätteet)
- 44 § (Terveysthuollon vaaralliset jätteet ja erityisjätteet)
- 45 § (Tiedottamisvelvollisuus)
- 46 § (Jätehuoltomääräysten valvonta)
- 47 § (Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä)
- 48 § (Voimaantulo)
- 49 § (Siirtymäsäännökset)

Elinkeinotoiminnassa syntyvän jätteen käsittelyyn ei sovelleta näiden jätehuoltomääräysten 19–21 §:ää siltä osin kuin jätteen käsittelystä on annettu määräyksiä ympäristöluvassa.

Näitä jätehuoltomääräyksiä ei sovelleta siltä osin kuin niistä on muualla säädetty tai määrätty erikseen sairaaloiden, terveyskeskusten, laboratorioiden, muiden tutkimus- ja hoitolaistosten sekä eläinlääkintälaitosten tartuntavaarallisen ja biologisen jätteen, viiltävän ja pistävän jätteen eikä eläinperäisen jätteen jätehuollon järjestämiseen.

2 § Määritelmät

Tässä pykälässä määritellään ainoastaan jätehuoltomääräysten kannalta tarpeelliset käsitteet. Itsestäänselvyksiä ei tarvitse määritellä. Jos jokin käsite mainitaan ainoastaan kerran tai yhden pykälän sisällä, on suositeltavaa määritellä se kyseisessä pykälässä.

Mikäli jätehuoltomääräysten kannalta tarpeellinen käsite on määritelty jätelaissa tai -asetuksessa, otetaan käsitteen määritelmä sellaisenaan jätehuoltomääräyksiin.

Mallin tässä pykälässä luetellaan esimerkkinä määritelmiä, jotka ovat tarpeen tämän mallin mukaan laadituissa jätehuoltomääräyksissä. Listaa täydennetään paikallisten olosuhteiden ja tarpeiden perusteella.

Näissä jätehuoltomääräyksissä tarkoitetaan

Aluekeräyspisteellä [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] järjestämää alueellista jätteen keräyspaikkaa, johon kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen ulkopuolelle jäävät kiinteistöt toimittavat vähintään sekalaisen yhdyskuntajätteensä. Aluekeräyspisteessä voidaan kerätä muitakin jätelajeja.

Asumisessa syntyvällä jätteellä kaikkea vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajanasunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvää jätettä sen lajista, laadusta ja määrästä riippumatta.

Biojätteellä kotitalouksissa, ravintoloissa, ateriapalveluissa ja vähittäisliikkeissä syntyvää biologisesti hajoavaa elintarvike- ja keittiöjätettä, elintarviketuotannossa syntyvää vastaavaa jätettä sekä biologisesti hajoavaa puutarha- ja puistojätettä.

[**Ekopisteellä/Hyötyjätepisteellä/Kierrätyspisteellä**] kunnan, kunnallisen jätelaitoksen tai tuottajan järjestämiä alueellisia keräyspaikkoja, joissa kerättävänä on ainakin yksi kierrätettävä tai hyödynnettävä jätelaji. [Ekopisteellä/Hyötyjätepisteellä/Kierrätyspisteellä] ei kerätä sekalaista yhdyskuntajätettä.

Eriyisjätteellä jätteitä, joita ei luokitella vaaralliseksi jätteeksi, mutta jotka vaativat haitallisuutensa, laatunsa tai määränsä takia erityiskäsittelyn tai erityisiä toimenpiteitä keräyksen tai kuljetuksen aikana. Eriyisjätteitä ovat esimerkiksi viiltävät, pistävät, haisevat sekä pölyävät jätteet.

Hyötyjätteellä kierrätystä tai muuta hyödyntämistä varten erilliskerättävää jätettä.

Jäteasemalla jätehuollon järjestäjän ylläpitämää valvottua pääasiassa kierrätettävien jätteiden tuontipaikkaa, jossa ei ole käsittelytoimintaa.

Jätekeskuksella jätteiden vastaanottopaikkaa, jossa on useita toimintoja ja jätteen käsittelyä sisältäen kierrätystä tai hyödyntämistä.

Keräyspaikalla yhden tai useamman jätelajin keräystä varten muodostettua vastaanottopaikkaa, jossa on yksi tai useampi jätetastia kunkin jätelajin lyhytaikaista varastointia ja kuljetusta varten.

Kiinteistöittäisellä jätteenkuljetuksella kunnan tai kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta, jossa jätteet noudetaan kiinteistölle sijoitetusta keräyspisteestä tai kahden tai useamman kiinteistön yhteiskeräyspisteestä.

Kiinteistön haltijan järjestämällä jätteenkuljetuksella kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta, jossa kiinteistön haltija vastaa jätteenkuljetuksen hankkimisesta sopimalla asiasta yksityisen jätteenkuljetusyrityksen kanssa näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti.

Kuljetusjärjestelmäpäätöksellä jätehuoltoviranomaisen tekemää päätöstä tiettyjen jätelajien ja alueiden kuulumisesta kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen piiriin. Jos päätöstä ei ole, on jätehuoltomääräysten soveltamisalueella voimassa kunnan järjestämä jätteenkuljetus.

Kunnan järjestämällä jätteenkuljetuksella kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta, jossa kunta vastaa jätteenkuljetuksen kilpailuttamisesta sekä tilaamisesta noutamaan jätteet kiinteistöiltä näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti.

Kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvalla jätteellä asumisessa syntyvää jätettä, mukaan lukien asumisessa syntyvä liete, sosiaali- ja terveystalouksissa, koulutustoiminnassa, julkisoikeudellisten yhteisöjen ja yhdistysten hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte sekä se liikehuoneistoissa syntyvä yhdyskuntajäte, joka kerätään yhdessä asumisessa syntyvien jätteiden kanssa.

Kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin toissijaisesti kuuluvalla jätteellä elinkeinotoiminnan jätettä, jonka haltija on pyytänyt liittymistä kunnan jätehuoltojärjestelmään muun palvelutarjonnan puutteen vuoksi, eikä asianmukaisen jätehuollon järjestämisen terveyden ja ympäristön suojelemiseksi ei muutoin ole mahdollista. Pyynnön kohteena oleva jäte on pystyttävä käsittelemään kunnallisessa jätehuoltojärjestelmässä.

Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla jätteillä jätteitä, jotka jätelain nojalla kuuluvat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin tai jotka käsitellään kunnan jätehuoltojärjestelmässä kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella.

Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä kiinteistöjä, joilla syntyy kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvia jätteitä.

Kunnan jätehuoltojärjestelmällä kunnan järjestämän jätehuollon kokonaisuutta, jonka kautta kunta huolehtii kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvista jätteistä. Kunnan jätehuoltojärjestelmä koostuu keräys- ja vastaanottopisteistä, kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta sekä jätteiden käsittelystä.

Puutarhajätteellä pihan ja puutarhan hoidossa syntyvää maatuvaan pienijakeista jätettä, kuten ruohoja, puiden lehtiä, risuja ja oksia.

Tuottajavastuunalaisella jätteellä jätettä, jonka jätehuollosta ja siitä aiheutuvista kustannuksista vastaa jätelain 6 luvun mukaan käytöstä poistetun tuotteen markkinoille saattanut tuottaja tai sen lukuun toimiva tuottajayhteisö. Tuottajavastuunalaisia jätteitä ovat moottorikäyttöisten ajoneuvojen renkaat, romuautot, sähkö- ja elektroniikkaromu, paristot ja akut, keräyspaperi sekä pakkaukset.

Yhdyskuntajätteellä vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvää jätettä, mukaan lukien sako- ja umpikaivoliete, sekä laadultaan siihen rinnastettavaa hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnassa syntyvää jätettä.

3 § Jätehuollon tavoitteet

Tässä pykälässä kerrotaan lyhyesti jätelain tavoitteista jätteiden määrän ja haitallisuuden vähentämiseksi. Pykälässä ei anneta jätelakia tarkentavaa määräystä, vaan siinä käsitellään jätelain 8 §:n velvoitteita. Kyseessä on tietoinen poikkeus mallin suosituksesta antaa vain jätelakia tarkentavia määräyksiä.

Jätehuollon tavoitteena on suojella terveyttä ja ympäristöä. Jätehuollon tulee aina olla asianmukaista ja jätteet on kuljetettava sekä käsiteltävä hallitusti.

Kaikkien toimijoiden ja jätteen tuottajien on kaikissa toimissaan pyrittävä ensisijaisesti vähentämään muodostuvan jätteen määrää ja sen haitallisuutta. Toissijaisesti jäte on valmistettava uudelleen käyttöä varten tai se on kierrätettävä. Kun kierrättäminen ei ole mahdollista, jäte on pyrittävä hyödyntämään esimerkiksi energiana. Viimeisenä vaihtoehtona on jätteen loppukäsittely eli käytännössä sijoittaminen kaatopaikalle. Tätä etusijajärjestystä noudatetaan siten, että saavutetaan kokonaisuuden kannalta paras lopputulos.

2 luku Kunnan jätehuoltojärjestelmään liittyminen

4 § Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään

Liittyminen kunnan jätehuoltojärjestelmään on tuotu tässä mallissa määräysten alkuun merkittävyytensä vuoksi. Liittyminen kunnan jätehuoltojärjestelmään tapahtuu käytännössä liittymällä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen.

Vanhan jätelain termi ”järjestetty jätteenkuljetus” on uudessa jätelaissa korvattu termillä ”kiinteistöittäinen jätteenkuljetus”, jota on jatkossa tarkoitus käyttää. Jätehuoltomääräystekstissä on tarpeen käyttää jätelaissa annettuja määritelmiä, sillä myös valvonnan on käytettävä jätelain määritelmiä päätöksissään.

Pykälässä veloitetaan kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan jätteen haltija luovuttamaan jätteesä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen ja sitä kautta liittymään kunnan jätehuoltojärjestelmään. Jätelain mukaan jätehuoltoviranomainen voi tehdä erillisen päätöksen tiettyjen alueiden rajaamisesta kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen ulkopuolelle. Kiinteistöillä syntyvän sekalaisen yhdyskuntajätteen jätteenkuljetus järjestetään aluekeräyspisteiden avulla. Tällaisilla alueilla kiinteistöt liittyvät kunnan jätehuoltojärjestelmään liittymällä aluekeräyspisteen käyttäjäksi.

Aluekeräyspisteeseen liittyminen on vaihtoehto kiinteistön liittymiselle kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään sekalaisen yhdyskuntajätteen jätteenkuljetuksen järjestämiseksi. Päätös kunnallisen yhdyskuntajätehuollon järjestämisestä aluekeräyspisteisiin perustuvalla keräyksellä voidaan tehdä, jos kiinteistölle tai sen läheisyydessä sijaitsevalle keräyspaikalle ei ole mahdollista kulkea jäteautolla (tai veneellä), alueella on vähän jätteen haltijoita tai alueella syntyy vähän kuljetettavaa jätettä (JL 35 §).

Kuljettajan tehtäväksi määrätään kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen luovutetun jätteen kuljettaminen kunnan tai kunnan jätelaitoksen osoittamaan (jätehuoltoviran-

omaisten antamien puitteiden mukaiseen) paikkaan tai tuottajavastuunalaisten jätteen osalta tuottajan järjestämään vastaanottoaikaan. Myös tätä halutaan korostaa, sillä jätteen kuljettaminen kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään kuuluvaan paikkaan on kunnan jätehuoltojärjestelmän kannalta yhtä tärkeää kuin kiinteistöjen liittyminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen.

Kiinteistöjen ja muiden jätteen tuottajien on jätelain velvoittamana liityttävä kunnan jätehuoltojärjestelmään kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan yhdyskuntajätteen osalta ja noudatettava näitä jätehuoltomääräyksiä.

Liittyminen kunnan jätehuoltojärjestelmään tapahtuu lähtökohtaisesti liittymällä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetetaan kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluva jäte kiinteistön keräyspaikasta 12 §:n mukaisiin [kunnan/kunnan jätelaitoksen] osoittamiin vastaanottoaikoihin. Jätteen haltijan on luovutettava kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluva jäte kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta varten järjestämäänsä keräyspaikkaan. Tuottajavastuunalaiset jätteet toimitetaan tuottajan järjestämiin vastaanottoaikoihin.

[Jätehuoltoviranomaisen] päätöksen mukaisesti kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta ei järjestetä [alueilla X ja X]. Näillä alueilla sijaitseva kiinteistö liittyy kunnan jätehuoltojärjestelmään liittymällä sekalaisen yhdyskuntajätteen aluekeräyspisteen käyttäjäksi. Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluva jäte on luovutettava aluekeräyspisteeseen.

5 § Elinkeinotoiminnan jätehuolto kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella

Jätelain mukaan kunnalla on velvollisuus järjestää myös muun kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan toimijan pyynnöstä tämän jätehuolto, mikäli toimijan tarvitsemia palveluita ei ole tarjolla yksityisillä markkinoilla ja tuotettu jäte pystytään käsittelemään kunnan jätehuoltojärjestelmässä. Tarvittavista jätehuoltopalveluista tehdään sopimus kunnan tai kunnan jätelaitoksen sekä palveluita tarvitsevan toimijan välillä.

Tähän malliin on otettu asiasta erillinen pykälä. Tarkoituksena on, että kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella kunnan jätehuoltojärjestelmään liittymisen menettely on mahdollisimman selkeä. Määräys on erotettu edellisestä pykälästä (4 §, Velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään), koska tässä tarkoitettuilla toimijoilla ei ole velvollisuutta liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään vaan kyse on mahdollisuudesta.

Kiinteistö tai muu jätteen tuottaja voi pyytää liittymistä kunnan jätehuoltojärjestelmään kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella. Toissijaisesti kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien jätteen osalta [kunta/kunnallinen jätelaitos] tekee kiinteistön tai muun jätteen tuottajan kanssa jätelain edellyttämän määräaikaan sopimuksen liittymisestä kunnan jätehuoltojärjestelmään sekä siitä mitä palveluita kyseinen sopimus koskee.

6 § Liittyminen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen

Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on joko kunnan tai kiinteistön haltijan järjestämä (ks. määritelmät). Kunnassa tai sen osassa on käytössä kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus, jos jätehuoltoviranomainen on niin päättänyt. Muussa tapauksessa käytetään kunnan järjestämää jätteenkuljetusta. Käytössä oleva kuljetusjärjestelmä voi olla jätelajikohtainen, mikäli jätehuoltoviranomainen on tehnyt asiasta erillisen päätöksen. On mahdollista, että jollakin alueella sekalainen yhdyskuntajäte kuljetetaan kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa, mutta muut kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettavat jätelajit kuljetetaan kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa. Useimmiten vähintään asumisessa syntyvistä kuivajätteistä ja lietteistä on tehty erilliset kuljetusjärjestelmäpäätökset, jotka pitää ottaa huomioon jätehuoltomääräyksissä.

Tähän määräysmalliin on laadittu esimerkkisällöt kunnan ja kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle, joihin voi täydentää alueet, joissa ko. järjestelmä on käytössä, sekä jätelajit, jotka ko. järjestelmässä kuljetetaan. Riippuu paikallisista olosuhteista millaiseksi varsinainen määräysteksti muodostuu. Joillakin alueilla tähän pykälään voi tulla runsaastikin tekstiä, jos kuljetusjärjestelmä vaihtelee kunnittain ja jos päätökset on lisäksi tehty jätelajikohtaisesti. Mikäli jätehuoltomääräyksiin ei haluta tuoda tämänkaltaista mahdollisesti monimutkaista listausta, voidaan määräystekstiin ainoastaan kirjata tieto siitä, mistä tiedon käytössä olevasta kuljetusjärjestelmästä saa.

Liittymismenettelyssä korostetaan kiinteistön haltijan vastuuta ottaa yhteyttä joko jätelaitokseen tai kuntaan tai jätehuoltorekisteriin hyväksyttyn jätteenkuljettajaan. Määräystekstiin sisällytettävät vaihtoehdot riippuvat alueella käytössä olevista kuljetusjärjestelmistä. Mikäli kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen liittyminen ei edellytä erillistä ilmoitusta, voidaan kirjata, että kunta tai kunnallinen jätelaitos liittää kiinteistön kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen ja ilmoittaa siitä kiinteistölle. Ilmoitusmenettely riippuu siten paikallisista käytännöistä.

Jos kiinteistöt liitetään kiinteistöittäiseen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen kunnan aloitteesta, kunnan tai kunnallisen jätelaitoksen pitää ilmoittaa asiakkaan liittämistä jätteenkuljetukseen. Hyvänä käytäntönä ei voi pitää, että lasku on ensimmäinen yhteydenotto liittymisestä jätteenkuljetukseen. Samoin on tehtävä ilmoitus, jos kiinteistö liitetään tai tulkitaan aluekeräyspisteen käyttäjäksi. Kiinteistön haltijan on tiedettävä mihin järjestelmään hän kuuluu. Tiedottaminen kiinteistön liittämistä kunnalliseen jätehuoltoon voidaan tehdä esimerkiksi kirjeitse. Tiedottamisvelvoitetta voidaan korostaa määräyksellä, joka koskee tiedottamisvelvoitetta.

[Näiden jätehuoltomääräysten soveltamisalueella/alueilla X ja X] [jätelajien X ja X osalta] kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestämisestä vastaa [kunta/kunnallinen jätelaitos].

[Näiden jätehuoltomääräysten soveltamisalueella/alueilla X ja X] [jätelajien X ja X osalta] kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestämisestä vastaa kiinteistön haltija.

Tiedot kullakin alueella käytössä olevasta kuljetusjärjestelmästä jätelajeittain saa [jätehuoltoviranomaiselta].

Liittyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen tapahtuu ottamalla yhteyttä ja ilmoittamalla liittymisestä [kunnalle/kunnalliselle jätelaitokselle]. Kiinteistön haltija tilaa samalla kiinteistölle [kunnalta/kunnalliselta jätelaitokselta] näiden jätehuoltomääräysten mukaisen jäteastioiden tyhjentämisen ja jätteenkuljetuksen.

[Kunta/kunnallinen jätelaitos] liittää kiinteistön kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen. [Kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] on ilmoitettava välittömästi kiinteistön omistajalle liittämistä ja kerrottava liittämisen perusteet sekä liittämistä seuraavat velvoitteet. [Kunta/kunnallinen jätelaitos] tilaa kiinteistölle näiden jätehuoltomääräysten mukaisen jäteastioiden tyhjentämisen ja jätteenkuljetuksen.

Liittyminen kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen tapahtuu ottamalla yhteyttä jätehuoltorekisteriin hyväksytyyn jätteenkuljettajaan ja tekemällä sopimus jätteen noutamisesta ja kuljettamisesta kiinteistöltä näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti. Kiinteistön haltijan vastuulla on varmistaa, että kuljetuspalveluita tarjoava yritys kuuluu jätehuoltorekisteriin. Kiinteistön haltijalla on oikeus saada jätteenkuljettajalta nähtäväksi jätehuoltorekisteriote, joka osoittaa kuljettajan olevan hyväksytty kyseiseen rekisteriin.

7 § Kiinteistökohtainen jäteastia

Sovittuaan liittymisestä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen kiinteistön haltijan on järjestettävä keräyspaikka kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettaville jätteille (jätelaki 40 §) sekä hankittava tarvittavat jäteastiat. Keräyspaikka voi olla myös kiinteistön ulkopuolella, jos sitä ei voida kiinteistölle järjestää ja haltija sopii asiasta maanomistajan kanssa.

Mikäli kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin kuuluva kiinteistö ei järjestä keräyspaikkaa jäteastioiden sijoittamista varten tai hanki jäteastiaa kehotuksista huolimatta, yhtenä ratkaisuvaihtoehtona on kunnan tai kunnallisen jäteyhtiön omistaman jäteastian tuominen kiinteistölle. Tällöin jäteastiasta peritään taksassa määriteltävä vuokra. Tarvittaessa on toimittava yhdessä valvontaviranomaisen eli kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa, sillä valvontaan ja hallintopakkoon liittyvä toimivalta on valvontaviranomaisella. Ratkaisuvaihtoehtoista neuvotellaan paikallisen jätehuoltovalvovan viranomaisen kanssa ja tarvittaessa otetaan hallintopakkeihin käyttöön.

Sovittuaan liittymisestä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen, kiinteistön haltija järjestää kiinteistölle jätteiden keräyspaikan sekä hankkii siihen tarvittavat jäteastiat.

Kiinteistön haltijan on toimitettava kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluva jätekiinteistöittäistä jätteenkuljetusta varten osoitettuun keräyspaikkaan.

8 § Yhteisen jäteastian perustaminen

Yhteisen jäteastian eli yhteisastian eli kimppa-astian perustaminen ja käyttö voidaan jätehuoltomääräyksissä mahdollistaa lähekkäin sijaitseville kiinteistöille. Läheisyyden määrittelee käytäntö, mutta kiinteistöjen välimatkojen pitäisi olla lyhyet tai kulkureitien olla yhteneviä. Yhteisastia voi sijaita esimerkiksi kiinteistöille johtavan tien alussa,

jolloin kaikki kiinteistöillä asuvat kulkevat sen kautta. Tärkeintä on, että yhteisastian käyttö on seurattavissa, eikä muodostu esimerkiksi liian suuria hallitsemattomia yhteisastioita. Tämän takia yhteisastiasta on veloitettava ilmoittamaan.

Esimerkiksi Lakeuden jätelautakunta on määritellyt, että kaava-alueella yhteisastian voivat muodostaa kiinteistöt, jotka sijaitsevat korkeintaan kilometrin päässä toisistaan, ja haja-asutusalueella kiinteistöt, jotka sijaitsevat korkeintaan kolmen kilometrin päässä toisistaan. Kukin jätehuoltoviranomainen tarkastelee onko toimialueella tarvetta tällaiselle tai muunlaiselle lähekkäin sijaitsevien kiinteistöjen määrittelylle. Mikäli rajoja määritellään, on tärkeää ottaa huomioon paikalliset olosuhteet.

Yhteisastian perustamisen vakituisen asunnon ja vapaa-ajanasunnon välillä pitäisi perustua kiinteistöjen lähekkäisyyteen, kuten muissakin tapauksissa. Yhteisastiaa käyttävien kiinteistöjen pitäisi kaikissa tapauksissa sijaita samalla alueella, sillä jätelain 41 § velvoittaa luovuttamaan jätteen ”alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen”. Lähekkäisyyden tai saman alueen määrittely on aina tapauskohtaista, mutta tarkoituksena ei ole, että jätteitä kuljetetaan pitkiä matkoja vapaa-ajanasunnolta vakituiselle asunnolle. Yhteisastian perustamista suunnittelevien kiinteistöjen sijainti eri kuntien tai eri jätehuoltoviranomaisten alueella on yhdenvertaisen kohtelun kannalta ongelmallista. Siten kiinteistöjen omistussuhteet (saman omistajan omistuksessa olevat kiinteistöt) tai sukulaisuussuhteet eivät voi olla perusteina yhteisastian käyttämiselle.

Useimmiten yhteisastiaa käytetään sekalaisen yhdyskuntajätteen keräämiseen. Yhteisastioita voidaan ja on jopa suositeltavaa käyttää hyötyjätteiden ja biojätteen keräämiseen esimerkiksi pientaloalueilla, joilla niiden erilliskeräys on vapaaehtoista. Usein esimerkiksi biojätettä syntyy vähän tyhjennysväliin nähden. Tällaisessa tilanteessa esimerkiksi pienet rivitalot voivat perustaa yhteisastian biojätteen keräämistä varten.

Sekalaisen yhdyskuntajätteen keräämiseen tarkoitettun yhteisastian asianmukaisen käytön varmistamiseksi suositellaan, että jätehuoltomääräyksiin sisällytetään tilavuusvaraus kullekin yhteisastiaa käyttävälle kiinteistölle. Vaatimuksella varmistetaan, että yhteisastiatilavuus vastaa kiinteistöillä syntyvää jätemäärää, eikä yhteiskerääminen aiheuta tarpeetonta roskaamista tai jätteen epäasianmukaista käsittelyä. Tilavuusvaraus määritetään aluekohtaisesti ja sen tulee perustua keskimääräisen jätteen tuottajan tuottamaan jätemäärään. Tilavuusvarauksen voi määrittää esimerkiksi asukasta tai kiinteistöä kohden.

Yhteisastian käytöstä on tarpeen ilmoittaa. Ilmoituksen vastaanottava taho määrittää alueellisesti. Se voi olla kunnallinen jätelaitos, jos käytössä on kunnan järjestämä jätteenkuljetus, tai jätehuoltoviranomainen.

Mikäli yhteisastian käytöstä aiheutuu ongelmia, voi valvova viranomainen eli kunnan ympäristönsuojeluviranomainen kieltää yhteisastian käytön tai kehottaa ryhtymään toimenpiteisiin, kuten esimerkiksi kasvattamaan astiakokoa.

[Lähekkäin] sijaitsevat kiinteistöt voivat sopia yhteisen jätteen eli yhteisastian (kimppa) käytöstä. Yhteisastiaa voidaan käyttää sekä sekalaisen yhdyskuntajätteen että erilaisten hyötyjätelajien keräämiseen.

<p>Kullakin sekalaisen yhdyskuntajätteen yhteisastiaa käyttävällä vakituksessa käytössä olevalla kiinteistöllä on oltava käytössään sekalaisen yhdyskuntajätteen astiatilavuutta [75/150 litraa] [neljää viikkoa] kohden ja vapaa-ajanasunnolla [30/60 litraa] [neljää viikkoa] kohden.</p>	<p>Kutakin sekalaisen yhdyskuntajätteen yhteisastiaa käyttävällä henkilöllä on oltava vakituksessa käytössä olevalla kiinteistöllä käytössään sekalaisen yhdyskuntajätteen astiatilavuutta [25/50 litraa] [neljää viikkoa] kohden ja vapaa-ajanasunnolla [10/20 litraa] [neljää viikkoa] kohden.</p>	<p>Sekalaisen yhdyskuntajätteen yhteisastian tulee olla tilavuudeltaan vähintään [600 litraa], jos sitä käyttää yli [20 henkeä/5 kiinteistöä].</p>
---	--	--

Muiden (kuin lähekkäin sijaitsevien kiinteistöjen) yhteisastioiden käyttö edellyttää jätehuoltoviranomaisen myöntämää poikkeamis päätöstä näistä jätehuoltomääräyksistä.

Yhteisastian käytöstä ja siitä luopumisesta on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti [jätehuoltoviranomaiselle/kunnalliselle jätelaitokselle/kunnalle]. Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa ilmoitus tehdään jätehuoltoviranomaiselle ja kuljetusyritykselle. Ilmoituksen tulee sisältää käytöstä ja ylläpidosta vastaavan yhdyshenkilön yhteystiedot, yhteisastian sijainti ja koko sekä tiedot yhteisastiaa käyttävistä kiinteistöistä. Vastuuhenkilön on ilmoitettava yhteisastian käytössä tapahtuvista muutoksista.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi puuttua yhteisastian käyttöön, mikäli käytöstä aiheutuu haittaa terveydelle, ympäristölle tai roskaantumista.

9 § Putkikeräysjärjestelmä ja muut vastaavat korttelikohtaiset järjestelmät

Putkikeräysjärjestelmässä ja muissa vastaavissa järjestelmissä käytetään esimerkiksi korttelikohtaisia vastaanottoaikoja yhdyskuntajätteelle. Putkikeräysjärjestelmässä nämä vastaanottoaikat ovat järjestelmän syöttöaikoja, muissa ne voivat olla esimerkiksi yhteisiä syväkeräyssäiliöitä. Kyseessä ei ole siis kiinteistöllä sijaitseva vastaanottoaika, vaan eräänlainen yhteisastia. Jotta järjestelmä on toimiva, tulee kiinteistöjen liittyä sen käyttäjiksi.

Uusilla alueilla velvoite liittyä jätteiden putkikeräysjärjestelmään on usein annettu tontinluovutus sopimuksen ehdoissa. Järjestelmän toimivuuden tehostamiseksi voidaan harkita sisällytettäväksi kaavamääräyksiin kielto jäteastian pitämisestä kiinteistöllä. Jätehuoltomääräyksiin ei tällaista kieltä voida sisällyttää.

Putkikeräysjärjestelmä ja muut vastaavat järjestelmät tulkitaan tässä mallissa yhdeksi kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen muodoksi. Siten liittymisvelvoite kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen voidaan täyttää liittymällä putkikeräysjärjestelmän tai muun vastaavan järjestelmän käyttäjäksi.

Jätelain 40 §:n mukaan kiinteistön haltijan tai kiinteistöjen haltijoiden yhdessä on järjestettävä vastaanottoaika kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettavaa jätettä varten. Putkikeräysjärjestelmässä järjestelmän syöttöaika katsotaan olevan tällainen vastaanottoaika.

Alueilla, joissa on käytössä jätteiden [putkikeräysjärjestelmä/korttelikohtainen syväkeräysjärjestelmä/muu vastaava järjestelmä], kiinteistöt liittyvät kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään ja kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen liittymällä [putkikeräysjärjestelmän/korttelikohtaisen syväkeräysjärjestelmän/muun vastaavan järjestelmän] käyttäjäksi.

[Putkikeräysjärjestelmään/korttelikohtaiseen syväkeräysjärjestelmään] liittyneiden kiinteistöjen jäteastian toimii [putkikeräysjärjestelmän syöttöpaikka/yhteinen syväkeräysastia] sekä [korttelikohtainen keräyshuone], jossa on jäteastiat sellaisille putkikeräysjärjestelmään soveltumattomille jätteille, jotka voidaan kuitenkin kuljettaa tavanomaisessa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa.

10 § Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomien jätteiden kuljettaminen

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai sekalaisen yhdyskuntajätteen aluekeräyspisteisiin soveltumattomat jätteet voidaan kuljettaa kunnan tai kunnallisen jätelaitoksen järjestämään keräyspaikkaan jätteen haltijan toimesta, mikäli tämä sallitaan jätehuoltomääräyksissä (jätelaki 41 §). Määräys on tarpeellinen, jos ja kun halutaan sallia esimerkiksi suurikokoisten jätteiden tai rakennus- ja purkujäte-erien kuljettaminen omatoimisesti jäteasemalle. Jos määräystä ei ole, pitäisi suurikokoisetkin jätteet sekä rakennus- ja purkujäte-erät kuljettaa kunnan huolehtimassa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa tai sallia niiden toimittaminen alueellisiin keräyspaikkoihin.

Kunta tai kunnallinen jätelaitos voi tarjota noutopalvelua suurikokoisille jätteille. Palvelu on vapaaehtoinen ja siitä peritään taksan mukainen maksu. Myös yritykset, jotka ovat rekisteröityneet jätehuoltorekisteriin, voivat tarjota tällaista palvelua kiinteistöille. Palvelun tilaaminen kunnalta, kunnan jätelaitokselta tai muulta yritykseltä tulee mahdollistaa jätehuoltomääräyksissä.

Jäteastioiden asianmukaisen täyttämisen edistämiseksi voidaan laatia määräys kiinteistön haltijan velvollisuudesta huolehtia jäteastian tyhjentämisestä ja jätteenkuljetuksesta, jos jäteastiassa on kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomia jätteitä. Käytännössä tämä tarkoittaa jätteenkuljetuksen tilaamista kiinteistön haltijan laskuun esimerkiksi edellisessä kohdassa mainituilta tahoilta.

Kiinteistöllä syntyvät jätteet, jotka eivät suuren kokonsa, poikkeuksellisen laatunsa tai määräänsä vuoksi sovellu kuljettavaksi kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa tai sovellu kerättäväksi aluekeräyspisteisiin tai [ekopisteisiin], on toimitettava [kunnallisen jätelaitoksen/kunnan] osoittamaan vastaanottopaikkaan. Jätteen haltija vastaa tällaisten jätteiden kuljettamisesta itse tai tilaamalla [jätelaitoksen/jätehuoltoyrityksen] tarjoaman erillisen noutopalvelun.

Jätteenkuljettaja voi kieltäytyä sellaisen jäteastian tyhjentämisestä, johon on sijoitettu näistä jätehuoltomääräyksistä poiketen kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomia jätteitä. Tällöin kiinteistön haltijan on huolehdittava jäteastian tyhjentämisestä, jätteenkuljetuksen tilaamisesta ja jätteiden kuljettamisesta [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] osoittamaan paikkaan.

11 § Sekalaisen yhdyskuntajätteen aluekeräyspiste

Jätehuoltoviranomaisen päätöksellä jätelain edellytykset täyttävät alueet voidaan jättää kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen ulkopuolelle. Liittymisestä tähän aluekeräysjärjestelmään on otettu tähän malliin oma pykälänsä, sillä kyseessä ei ole kiinteistöittäinen jätteenkuljetus, johon liittymisestä määrätään muissa liittymistä käsittelevissä pykälissä.

Jätteiden mahdollinen väliaikainen varastointi kiinteistöllä ennen niiden toimittamista aluekeräyspisteeseen ei saa aiheuttaa hygieenisiä haittoja, hajuhaittoja tai vaaraa ympäristölle tai terveydelle. Väliaikaisen varastoinnin kieltäminen kokonaan on liian tiukka määräys, sillä esimerkiksi pieniä määriä lasi- ja metallijätettä voi turvallisesti varastoida kiinteistöllä pitkiäkin aikoja. Mikäli asiasta on aiheutunut ongelmia tai niitä uhkaa aiheutua, voidaan kieltää esimerkiksi välivarastointia varten hankitun sekalaisen yhdyskuntajätteen astian pitäminen kiinteistöllä.

[Jätehuoltoviranomaisen] päätöksellä kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen ulkopuolelle jäävät kiinteistöt liittyvät sekalaisen yhdyskuntajätteen aluekeräyspisteen käyttäjiksi ottamalla yhteyttä ja sopimalla asiasta [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] kanssa.

[Kunta/kunnallinen jätelaitos] liittää [jätehuoltoviranomaisen] päätöksellä kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen ulkopuolelle jäävät kiinteistöt sekalaisen yhdyskuntajätteen aluekeräyspisteiden käyttäjiksi. [Kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] on ilmoitettava välittömästi kiinteistön omistajalle liittämisestä ja kerrottava liittämisen perusteet sekä liittämisestä seuraavat velvoitteet.

Jätteiden pienimuotoinen väliaikainen varastointi kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen ulkopuolella olevilla kiinteistöillä ei saa aiheuttaa hygieenisiä haittoja tai hajuhaittoja eikä muutakaan haittaa terveydelle tai ympäristölle. (Sekalaista yhdyskuntajätettä ei tule varastoida kiinteistöllä pidempään kuin [2 viikkoa/4 viikkoa].)

12 § Jätteiden vastaanotto- ja käsittelypaikat

Kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen soveltumattomat jätteet ja kunnan yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat jätteet, joita ei kuljeteta kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa, toimitetaan omatoimisesti kunnan tai kunnallisen jätelaitoksen osoittamiin vastaanottopaikkoihin. Tällaiset vastaanottopaikat ja niillä toimiminen tuodaan esille tässä omassa pykälässään.

Tämän pykälän tarkoituksena on kertoa kiinteistöjen haltijoille ja jätteen tuottajille vastaanottopaikoista, joihin jätteet voi toimittaa. Jätteenkuljettajille tarkoitettu pykälä vastaanottopaikoista on sisällytetty kuljettamista käsittelevien pykälien yhteyteen.

Jätehuoltoviranomainen velvoittaa kunnallisen yhdyskuntajätehuollon toteuttajan eli kunnan tai kunnallisen jätelaitoksen pitämään ajantasaista listaa vastaanottopaikoista. Listaa vastaanottopaikoista ei kannata sisällyttää jätehuoltomääräyksiin tai niiden liitteisiin, sillä vastaanottopaikat voivat vaihdella lyhyenkin aikavälin sisällä. Parempi vaihtoehto on sisällyttää pykälään tieto siitä, mistä ajantasainen tieto vastaanottopaikoista on saatavilla.

Yleisessä osassa on hyvä tuoda esille esimerkiksi Jätelaitosyhdistyksen ylläpitämä kierratys.info-verkkopalvelu, joka sisältää tietoa hyötyjätteiden vastaanotto- ja kierrätyspaikoista sekä helpon hakutoiminnon. Koska kyse on neuvonnasta eikä määräyksestä, luonteva sijoituspaikka tälle tiedolle on Yleinen osa.

[[Jätehuoltoviranomainen](#)] määrää, että kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat jätteet on toimitettava [[kunnan/kunnallisen jätelaitoksen](#)] osoittamiin paikkoihin. Vastaanotto- ja käsittelypaikkoja kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluville jätteille, joita ei kuljeteta kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa, ovat [[kunnan/kunnallisen jätelaitoksen](#)] järjestämät vastaanotto- ja käsittelypaikat, kuten jäteasemat, jätekeskukset ja [[hyötyjättepisteet/ekopisteet/kierrätyspisteet](#)]. Tuottajavastuunalaisten jätteiden toimitetaan tuottajien järjestämiin vastaanotto- ja käsittelypaikkoihin.

[[Kunnan/kunnallisen jätelaitoksen](#)] on pidettävä yllä ajantasaista listaa järjestämistään vastaanotto- ja käsittelypaikoista tietoverkossa. Lista [[kunnan/kunnallisen jätelaitoksen](#)] osoittamista vastaanotto- ja käsittelypaikoista on saatavana soitteesta: [[kunnan verkkosivut/kunnallisen jätelaitoksen verkkosivut](#)].

Jätteiden toimittaminen yleisille vastaanotto- ja käsittelypaikoille on sallittu paikan pitäjän antamien ohjeiden mukaisesti ja ilmoitettuna aukioloaikoina. Erilaiset jätteet on sijoitettava niille osoitettuihin paikkoihin.

Vastaanotto- ja käsittelypaikkaan saa toimittaa ainoastaan sellaista jätettä, joka on vastaanotto- tai käsittelypaikan vastaanottoehtojen mukaista tai joille on varattu vastaanotto- ja käsittelypaikassa oma jätteenkäsittelypaikka. Vastaanotto- tai käsittelypaikka voi kieltäytyä vastaanottamasta sinne soveltu- matonta jätettä.

3 luku Jätteiden kerääminen kiinteistöllä

13 § Erikseen lajiteltavat jätelajit

Hyötyjätteille annettavilla lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteilla edistetään etusijajärjestyksen toteutumista ja jätelain mukaista erilaisten jätteiden erilläänpitovelvollisuutta. Kunnan velvollisuutena on edistää kierrättämistä siten, että etusijajärjestys toteutuu ja jäteasetuksen kierrätystavoite täyttyy. Tässä mallissa käytetään sanaa hyötyjäte, mutta vaihtoehtoisesti voidaan käyttää esimerkiksi käsitettä kierrätyskelpoinen jäte.

Tarkoituksena on kannustaa jätteen haltijoita erottamaan hyötyjätteet sekalaisesta yhdyskuntajätteestä. Erilliskerätty hyötyjäte on kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvaa jätettä, joten se tulee toimittaa kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään kuuluvaan vastaanotto- ja käsittelypaikkaan. Tuottajavastuunalaisten jätteiden osalta kiinteistöt tulee jätelain mukaisesti velvoittaa toimittamaan jäte tuottajien vastaanotto- ja käsittelypaikkaan.

Pakkausjätteiden tuottajavastuun tullessa voimaan täysimääräisenä vaiheittain 1.5.2015

ja 1.1.2016 siirtyy lasi-, metalli- ja kartonkipakkausten jätehuolto kokonaan tuottajien vastuulle. Tuottajilla on tämän jälkeen oikeus pakkausjätteiden kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen, velvollisuus järjestää pakkausjätteiden alueellisten jätteenkeräyspisteiden verkosto sekä pakkausjätteiden käsittely. Ennen 1.1.2016 kiinteistöillä erilliskerätyt jätelajit ovat myös pakkausjätteen osalta kunnan jätehuoltojärjestelmän piirissä siltä osin kuin asukkaat eivät itse toimita niitä olemassa oleviin tuottajan vastaanotto-paikkoihin ja siltä osin kuin tuottaja ei huolehdi niiden kiinteistöittäisestä kuljettamisesta kustannuksellaan.

Pakkausjätteet muodostavat merkittävän osan erilliskerättävistä hyötyjätteistä. Kunta voi edelleen täyden tuottajavastuun tultua voimaan jätelain 35 §:n nojalla huolehtia kyseisten pakkausjätteiden täydentävästä kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta tuottajien järjestämään vastaanotto- paikkaan, jos tuottaja ei itse huolehdi pakkausjätteiden kiinteistöittäisestä kuljetuksesta. Lisäksi kunta voi järjestää täydentävää pakkausjätteen alueellista keräystä (jätelaki 47 §, 3 momentti), joten tarvittaessa myös tämä vaihtoehto voidaan tuoda esille.

Mikäli kunta haluaa ottaa huolehdittavakseen pakkausjätteiden täydentävän kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen, voidaan määräystekstiin sisällyttää määräys tästä asiasta. Tähän malliin sisällytetyn esimerkkisisällön mukaan kunta huolehtii pakkausjätteiden täydentävästä kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta jätehuoltomääräysten 16 ja 17 §:ien mukaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa erilliskerättyjen pakkausjätteiden noutamista niiltä kiinteistöiltä, joita koskevat jätehuoltomääräyksissä annetut erilliskeräysvelvoitteet tai jotka voivat liittyä pakkausjätteiden kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen vapaaehtoisesti jätehuoltomääräyksissä luetelluin edellytyksin. Kunta voi huolehtia täydentävästä kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta joko kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen tai kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen kautta.

Pakkausjätteiden täydentävästä kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta voi tehdä myös erillisen päätöksen jätehuoltoviranomaisessa. Tällöin sitä koskevaa määräystä ei ole tarpeen sisällyttää jätehuoltomääräyksiin.

Jätelain 41 §:n 3 momentti antaa kiinteistön haltijalle mahdollisuuden järjestää erilliskerätyn pakkausjätteen jätteenkuljetuksen kiinteistöltä, jos pakkausjätettä ei kuljeteta tuottajan tai kunnan huolehtimassa täydentävässä kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa. Myös tämä vaihtoehto tuodaan mallissa esille. On huomattava, että tämä osa pykälää on voimassa vasta jätelain 41 §:n 3 momentin tultua voimaan eli 1.5.2015 alkaen.

Määräystekstiä on todennäköisesti tarpeen tarkentaa pakkauksia koskevan täyden tuottajavastuun tullessa voimaan. Tällöin voi olla aiheellista korostaa nykyistä enemmän tuottajan vastaanottoa. Tarkoitus on, että pakkausjätteiden täyden tuottajavastuun voimaantultuakin pakkausjäte ja samaa materiaalia oleva muu jäte kerätään yhdessä. Tästä on kuitenkin neuvoteltava tuottajien ja kunnan jätelaitoksen kanssa ennen tämän sisältöisen määräyksen sisällyttämistä jätehuoltomääräyksiin.

Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä syntyvästä yhdyskuntajätteestä on lajiteltava erikseen hyötyjätteet. Jätteen haltija huolehtii jätteiden lajittelusta ja keräykseen toimittamisesta.

Hyötyjätteet toimitetaan [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] osoittamaan [ekopisteeseen/hyötyjätepisteeseen/kierrätyspisteeseen]. Tuottajavastuunalaiset hyötyjätteet toimitetaan tuottajien järjestämään keräyspaikkaan. Pakkausjätteet toimitetaan tuottajien järjestämään keräyspaikkaan tai [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen järjestämään tuottajien keräystä täydentävään keräyspaikkaan] 1.1.2016 alkaen.

Hyötyjätteet kerätään kyseiselle jätelajille tarkoitettuun kiinteistökohtaiseen jäteastiaan, jos kiinteistö kuuluu kyseisen jätelajin osalta kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin. Kiinteistöjen on hankittava jäteastiat erilliskerättäville hyötyjätteille näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti.

Kiinteistöllä erilliskerättyä hyötyjätettä ei saa luovuttaa [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] tai tuottajan keräyksen lisäksi muille toimijoille tai muuhun paikkaan eivätkä muut toimijat saa ottaa sitä vastaan kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilta kiinteistöiltä.

Kunta huolehtii kiinteistöllä erilliskerättyjen pakkausjätteiden kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta näiden jätehuoltomääräysten 16 ja 17 §:n mukaisesti.

Poikkeuksena edelliseen, mikäli erilliskerättyä pakkausjätettä ei kuljeteta kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa, voi kiinteistön haltija itse tilata sille vapaaehtoisesti jätteenkuljetuksen ja luovuttaa jätteen jätteenkuljetusyritykselle kuljettavaksi tuottajan järjestämään vastaanottopaikkaan 1.5.2015 alkaen.

14 § Sekalainen yhdyskuntajäte

Sekalainen yhdyskuntajäte ohjautuu jatkossa pääasiassa energiahyödyntämiseen. Siten siitä voi olla tarpeen antaa nykyistä tarkempia määräyksiä esimerkiksi sen osalta, mitä sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastiaan saa laittaa. Etusijajärjestyksen noudattamiseksi on tärkeää, että yhdyskuntajätteestä saadaan syntypaikkalajittelun ja erilliskeräyksen kautta eroteltua kaikki kierrätyskelpoiset jakeet. Lisäksi on tärkeää ottaa huomioon, että esimerkiksi metalli on tärkeää saada erotettua energiahyödyntämiseen menevästä sekalaisesta yhdyskuntajätteestä.

Pykälässä on hyvä tuoda esille, että sekalaisen yhdyskuntajätteen keräämiseen tarkoitettu jäteastia tulee olla käytössä kaikilla kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin kuuluvilla kiinteistöillä.

Tarpeen mukaan joidenkin materiaalien keräämistä energiahyödyntämiseen ohjautuvan sekalaisen yhdyskuntajätteen sekaan voidaan harkita rajoitettavaksi. Rajoittamistarpeeseen ja sen tarkkuuteen voi vaikuttaa polttolaitoksen polttotekniikka. Vaikka rajoituksia annettaisiin tiettyjen aineiden osalta, ei useimmiten ole ainakaan arinapolton osalta suositeltavaa muodostaa sekalaisesta yhdyskuntajätteestä kahta erillistä jaetta, joista toinen ohjautuu energiahyödyntämiseen ja toinen loppusijoitukseen muualle. Tällöin vaarana on, että tarkoitettua pienempi osa sekalaisesta yhdyskuntajätteestä päättyy energiahyödyntämiseen.

Joillakin kunnallisten jätelaitosten alueilla on käytössä sekä jätteen energijakeen että sekalaisen yhdyskuntajätteen keräys johtuen esimerkiksi käytössä olevasta polttotekniikasta.

kasta. Edellisestä johtuen joillakin alueilla tämä sisältö on muotoiltava jätehuoltomääräyksissä toisin kuin esimerkissä, jos sitä päätetään käyttää.

Kun polttotekniikka, esim. jätteen arinapoltto, mahdollistaa myös vähäisessä määrin palamattoman materiaalin syöttämisen polttolaitokseen, voidaan sallia pienten palamatonta materiaalia olevien erien kerääminen sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastiaan. Sallia voidaan esimerkiksi hehkulamppujen, pienten PVC-muovia olevien esineiden ja posliiniastioiden sirpaleiden kerääminen sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastiaan. Edellä esitettyä asiaa ei välttämättä tarvitse määräyksissä erikseen mainita. Määräystekstiksi voi riittää, että todetaan esimerkiksi seuraavaa: [Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä syntyvä muu kuin kierrätystä varten lajiteltu erilliskerätty jäte on laitettava kiinteistön sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastiaan.]

Suuremmat palamatonta materiaalia olevat erät on järkevää velvoittaa toimittamaan erikseen esimerkiksi jäteasemalle, jossa ne päätyvät niille sopivaan asianmukaiseen käsittelyyn. Jäteasemalle toimitettavia eriä voivat olla esimerkiksi suuret PVC-muovia sisältävät jäte-erät.

Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä syntyvä muu kuin kierrätystä varten lajiteltu erilliskerätty jäte on laitettava kiinteistön sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastiaan. Sekalaiselle yhdyskuntajätteelle tarkoitettuun jäteastiaan ei kuitenkaan saa laittaa sinne kuulumattomia jätteitä, kuten vaarallista jätettä tai muuta energiana hyödyntämiseen soveltumatonta jätettä, kuten metallia.

Kaikilla kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin kuuluvilla kiinteistöillä tulee olla käytössään sekalaiselle yhdyskuntajätteelle tarkoitettu jäteastia joko kiinteistön itse järjestämänä tai [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] järjestämänä siten kuin näissä jätehuoltomääräyksissä muualla määrätään.

(Pieniä määriä palamatonta ainetta, kuten hehkulamppuja, posliiniastioiden sirpaleita ja pieniä PVC-esineitä, voi laittaa sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastiaan. Suuremmat palamatonta ainetta olevat jätteet ja jäte-erät, kuten suuret määrät PVC-muovia, on toimitettava [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] osoittamaan paikkaan.)

15 § Energiajätteen lajittelu ja kerääminen erikseen

Tämä energiajätteen lajittelua ja erilliskeräystä koskeva pykälä ei ole tarpeen kaikilla alueilla. Sen sisällyttäminen määräyksiin tulee arvioida paikallisten olosuhteiden mukaan.

Energiajätteen erilliskerääminen on yleensä vain siinä tapauksessa etusijajärjestyksen mukaista, jos sekalainen yhdyskuntajäte ohjautuu kaatopaikoille. Kaatopaikkakäsittelyn väistyminen ja energiahyödyntämisen lisääntyminen on muuttamassa tilanteen. Siten energiajätteen erilliskerääminen voidaan kieltää alueilla, joilla sekalainen yhdyskuntajäte ohjautuu energiahyödyntämiseen.

Poikkeuksena ovat tapaukset, joissa kunnan jätelaitoksen palveluihin kuuluu erityinen energiajakeen hyödyntäminen, esimerkiksi kaasutuslaitoksessa, tai kierrätyskelvottoman muovijakeen toimittaminen hyödynnettäväksi ns. kierrätyspolttoaineena.

Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä yhdyskuntajätteenä syntyvän energiajakeen erilliskeräys on kiellettyä [x.x.201x alkaen].

Energiajakeeseen aiemmin laitettut hyötyjätteet on lajiteltava syntypaikalla erikseen ja toimitettava kierrätykseen näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti. Energiajakeeseen aiemmin lajiteltu kierrätyskelvoton jäte on laitettava sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastiaan.

Sekalaiselle yhdyskuntajätteen keräämiseen tarkoitetun jäteastian lisäksi kiinteistöillä tulee olla käytössään energiajätteen keräämiseen tarkoitettu jäteastia.

16 § Asumisessa syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Hyötyjätteille annettavilla erilliskeräysvelvoitteilla edistetään etusijajärjestyksen toteutumista, sillä niiden kautta kierrättämisestä tehdään vaivatonta. Lisäksi niiden kautta vaikutetaan esimerkiksi energiahyödyntämiseen ohjautuvan sekalaisen yhdyskuntajätteen sisältöön, sillä esimerkiksi metalli ja lasi haittaavat polttoprosessia. Erilliskeräysvelvoitteet annetaan tässä mallissa erikseen asumiseen käytettäville kiinteistöille ja muille kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluville kiinteistöille. Kiinteistöllä omiin jäteastioihinsa kerättävät hyötyjätteet kuljetetaan kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa.

Koska suuri osa hyötyjätteistä tulee olemaan täyden tuottajavastuunalaisia, on lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteita annettaessa neuvoteltava ja keskusteltava tuottajien kanssa. Tuottajilla on ensisijainen oikeus pakkausjätteiden kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen, joten heidän suunnitelmistaan on oltava tietoisia.

Erilliskeräysvelvoitteet voidaan määrätä koskemaan ainoastaan taajamia tai muita yksiselitteisesti määriteltyjä alueita. Vaihtoehtoisesti voidaan velvoitteiden soveltamisalasta rajata pois tiettyjä erikseen määriteltyjä alueita. Esimerkkisällössä on esitetty vaihtoehto molempiin rajaustapoihin.

Rajaaminen voi olla tarpeen erilliskeräyksestä aiheutuvien ympäristö-, terveys- ja kustannusvaikutusten vuoksi. Rajaamisen kautta mahdolliset haja-asutusalueilla sijaitsevat yksittäiset rivi- ja kerrostalot voidaan jättää hyötyjätteiden kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen ulkopuolelle. Kyseiset kiinteistöt toimittavat hyötyjätteet ekopisteisiin/kierrätyspisteisiin/hyötyjättepisteisiin. Hyötyjätteiden kiinteistöittäinen jätteenkuljetus tällaisilta kiinteistöiltä ei useimmiten ole ympäristönäkökohdat huomioon ottaen järkevää tai kustannustehokasta, sillä kuljetusmatka ei saa vaikuttaa kuljetuspalvelun hintaan.

Hyötyjätelajien keräysrajoista ja niiden määräytymisestä ei ole olemassa kattavaa tutkimustietoa. Keräysrajat tulisi määrittää laskelmien kautta, jotta logistiikka sekä keräyksestä ja kuljettamisesta aiheutuvat kustannukset sekä ympäristövaikutukset tulevat huomioiduksi. Laskelmissa pitää yhtenä tekijänä ottaa huomioon nykyiset käytössä olevat palvelut.

Kuvitteellisessa tilanteessa keräysmetallin lajittelu- ja erilliskeräysvelvoite koskee yli 10 huoneiston kiinteistöjä ja kyseisellä alueella pohditaan velvoitteen laajentamista koskemaan kaikkia yli 6 huoneiston kiinteistöjä. Tämän kaltaisessa tilanteessa on järkevää pohtia kuinka paljon erilliskerätyn metallin määrä lisääntyy kyseisen määräyksen kautta kokonaisuudessaan ja mitkä ovat toisaalta sen keräyksen ja kuljetuksen ympäristö- ja kustannusvaikutukset. Tiedot erilliskeräysvelvoitteen piiriin tulevista kiinteistöistä ja niillä olevista asukkaista saadaan esimerkiksi kunnalliselta jätelaitokselta tai ne voidaan hankkia Tilastokeskuksesta.

Pakkausjätteiden täyden tuottajavastuun tultua voimaan ei ole järkevää, että syntyy kaksi erillistä samaa materiaalia olevaa jätelajia, kuten metallipakkausjäte ja muu pienmetalli. Tähän malliin on tehty esimerkkisisältö, jossa määrätään keräämään kaikki samaa materiaalia oleva jäte samaan jätetastiaan. Tämän sisällön käyttäminen edellyttää neuvotteluja jätehuoltoviranomaisen, jätelaitoksen sekä tuottajien välillä, sillä tuottajan velvollisuutena ei ole huolehtia muusta kuin pakkausjätteestä eikä tuottajalla siten ole velvollisuutta vastaanottaa muuta kuin pakkausjätettä.

Biojätteen osalta ei lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteiden antaminen ole taloudellisesti perusteltua kaikilla alueilla. Biojätteen erilliskeräyksen järjestäminen on kuitenkin palvelutason, jätehuollon kokonaisuuden ja etusijajärjestyksen kannalta tärkeää. Tavoitteena tulee olla biojätteen mahdollisimman täydellinen erottaminen sekalaisesta yhdyskuntajätteestä.

Biojätteen lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitetta ei tarvitse soveltaa, jos kiinteistöllä kompostoidaan sillä syntyvä biojäte. Niiden kiinteistöjen osalta, joissa on vähän huoneistoja voi olla järkevämpää suositella biojätteen kompostointia varsinkin alueilla, joissa ei ole monta kiinteistöä biojätteen kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen piirissä. Tarkemat ohjeet biojätteen kompostoinnista annetaan erillisessä pykälässä.

Biojätteen kompostointivelvoitteen antaminen asuinkiinteistöille, joilta biojätettä ei erilliskerätä, on kyseenalaista, sillä kiinteistöillä tulisi olla asiassa valinnan vapaus. Toisaalta biojätteen erilliskeräyksen kannattavuuden lisäämiseksi ei pidä myöskään antaa kompostointikieltoa alueille, joilla on tarjolla biojätteen kiinteistöittäinen jätteenkuljetus. Asukkaille tulee antaa mahdollisuus omatoimiseen kompostointiin niin halutessaan.

Joillakin alueilla biojäte poltetaan sekalaisen yhdyskuntajätteen seassa, eikä sille anneta lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteita. Tällaisilla alueilla on tarpeen selvittää, voidaanko jatkossakin toimia näin vai rikkooko se etusijajärjestyksestä elinkaariajattelu huomioon ottaen. Lisäksi on otettava huomioon valtakunnallinen yhdyskuntajätteen kierrätystavoite: 50 painoprosenttia yhdyskuntajätteestä kierrätetään viimeistään 1 päivästä tammikuuta 2016.

Etusijajärjestyksen toteutumisen parantamiseksi tässä mallissa mahdollistetaan lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteiden ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen liittyminen hyötyjätteiden kiinteistöttäiseen jätteenkuljetukseen. Näiden kiinteistöjen osalta liittyminen tapahtuu sopimalla asiasta kuljetusjärjestelmästä riippuen kunnan, kunnallisen jätelaitoksen tai jätteenkuljetusyrityksen kanssa.

Mahdollisuus sopia vapaaehtoisesta hyötyjätteiden kiinteistöttäisestä jätteenkuljetuksesta voi olla järkevää rajata koskemaan alueita, joissa kiinteistöiltä muutenkin kuljetaan hyötyjätteitä lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteiden perusteella. Kunnan huolehtima vapaaehtoinen kiinteistöttäinen hyötyjätteiden kuljetus voi aiheuttaa merkittäviä keräys- ja kuljetuskustannuksia sekä ympäristövaikutuksia, mikäli liittymismahdollisuus annetaan liian laajalle alueelle.

Muissa tapauksissa kunnalla ei ole velvollisuutta tarjota hyötyjätteiden kiinteistöttäisen jätteenkuljetuksen palvelua. Hyötyjätteiden pakollisen tai vapaaehtoisin kiinteistöttäisen jätteenkuljetuksen ulkopuolelle jäävillä kiinteistöillä kiinteistön haltija voi sopia itse jätteenkuljettajan kanssa pakkausjätteiden kiinteistöttäisestä jätteenkuljetuksesta niin halutessaan (jätelaki 41 § 3 mom.). On huomattava, että edellä mainittu oikeus koskee ainoastaan pakkausjätteitä, ei muita hyötyjätteitä ja että se tulee voimaan 1.5.2015.

Joillakin alueilla tarjotaan pientaloille hyötyjätteiden kiinteistöttäistä jätteenkuljetusta yhden talouden tarpeisiin suunniteltujen jäteastioiden tai säkkien avulla. Jäteastiat on jaettu esimerkiksi useaan tilavuusosaan, joista kuhunkin laitetaan yhtä (tai kahta) jätelajia. Yhteen osaan voidaan laittaa esimerkiksi sekalaista yhdyskuntajätettä ja muihin eri hyötyjätelajeja. Tällainen mahdollisuus on hyvä tuoda esille jätahuoltomääräyksissä, jos järjestelmä ei ole enää kokeiluasteella. Esimerkkejä käytössä olevista järjestelmistä ovat Pirkanmaan Jätetuollon Kotiporttikeräys (säkit) ja Itä-Uudenmaan Jätetuollon Monilokerokeräys.

Kunkin alueen jätetuoltomääräyksissä voidaan käyttää kyseisellä alueella sovellettavan järjestelmän nimeä kyseisessä keräyksessä. On kuitenkin tärkeää ottaa huomioon, että tiettyä yritystä ei voida jätetuoltomääräysten perusteella suosia. Järjestelmän periaatteet tuleekin kuvata määräyksissä siten, ettei viitata mihinkään tuotemerkkiin.

Muovijäte päätyy yleensä energiahyödyntämiseen. Tilanne voi kuitenkin muuttua jätetuollon kehittymisen myötä, joten asiaa saattaa olla tarpeen tarkastella tarkemmin myöhemmässä vaiheessa. Mikäli alueella on jo tuottajien järjestämiä muovijätteen vastaanottopisteitä, otetaan ne huomioon määräystekstissä tuottajavastuun periaatteiden mukaisesti.

Esimerkkisisällössä on huomioitu tilanne, jossa alueella on tuottajien muovijätteen vastaanottoaikoja sekä tilanne, jossa niitä ei ole. Pakkausjätteiden täyden tuottajavastuun tultua voimaan tuottajien velvollisuudeksi tulee järjestää muovipakkausten keräämistä varten alueellisten keräyspaikkojen verkosto. Siten pykälää voi olla tarpeen tarkastella myöhemmin.

Alle on koottu esimerkkisisältöjä lajitteluvälvoitteista sekä muista tässä tekstissä käsitellyistä sisällöistä. Paperin lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet perustuvat jätelakiin, siitä ei voida antaa laista poikkeavia määräyksiä.

(Taajama-alueilla, pois lukien [tähän yksilöidään taajamat/alueet, joissa lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet eivät ole voimassa]) asumisessa syntyvät hyötyjätteet on lajiteltava ja erilliskerättävä omiin kiinteistökohtaisiin jäteastioihin seuraavasti:

Huoneistojen lukumäärä kiinteistöllä	Lajiteltavat ja erilliskerättävät jätelajit					
	Biojäte	Keräyskartonki	Keräysmetalli	Keräyslasi	Pahvi	Paperi
[3] tai enemmän	x					kuten jätelain
[6] tai enemmän	x	x				49 ja 50 §
[10] tai enemmän	x	x	x	x	x	määrittävät

(Erilliskeräysvelvoitteet eivät koske alueita [X ja X].)

([Kunkin jätelajin jäteastiaan kerätään sekä pakkausjäte että muu samaa materiaalia oleva hyötyjäte.])

Biojätteen erilliskeräysvelvoite ei koske kiinteistöjä, joilla syntyvä biojäte kompostoidaan kyseisellä kiinteistöllä.

[Taajama-alueilla/Alueilla X ja X] sijaitsevat kiinteistöt, joita edellä mainitut lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet eivät koske, voivat sopia hyötyjätteiden kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen liittymisestä [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen/jätteenkuljetusyrityksen] kanssa. Hyötyjätteet tulee kuljettaa [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] tai tuottajan jätehuoltojärjestelmään.

Pientaloalueilla [X ja X] on mahdollista liittyä hyötyjätteiden [(keräysmetalli, -lasi, -kartonki ja -paperi)] kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen [käyttämällä jäteastiaa, joka on jaettu neljään tilavuusosaan/käyttämällä erillisiä säkkejä, joihin jätteet kerätään]. Asiasta sovitaan [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen/jätteenkuljetusyrityksen] kanssa.

Asumisessa syntyvä kierrätyskelpoinen muovipakkausjäte on lajiteltava syntypaikalla erikseen ja toimitettava tuottajan vastaanottopaikkaan kierrätystä varten tuottajien antaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti. Kierrätyskelvoton muovijäte on laitettava kiinteistön sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastiaan (energiahyödyntämiseen toimitettavaksi).

Asumisessa syntyvä muovijäte on laitettava kiinteistön sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastiaan (energiahyödyntämiseen toimitettavaksi).

17 § Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piirissä olevilla kiinteistöillä syntyvien hyötyjätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Muille kuin asuinkiinteistöille annettavat erilliskeräysvelvoitteet koskevat kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin jätelain 32 §:n perusteella kuuluvia kiinteistöjä. Lisäksi kunnan toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden perusteella kunnan jätehuoltojärjestelmään jätteensä toimittavat kiinteistöt voidaan velvoittaa noudattamaan tämän pykälän erilliskeräysvelvoitteita palvelusta tehtävässä sopimuksessa. Termi ”kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat” kiinteistöt sisältää nämä kaikki vaihtoehdot, joten sen käyttäminen on vähintään otsikoinnissa suositeltavaa.

Kuten asumisessa syntyvien hyötyjätteiden osalta, myös muilla kiinteistöillä syntyvien hyötyjätteiden osalta on lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteita annettaessa neuvoteltava tuottajien kanssa pakkausjätteiden osalta. Samoin on neuvoteltava samaa materiaalia olevien jätelajien, kuten metallipakkausten ja muun metallin, keräämisestä samaan jäteastiaan. Esimerkkisisältöön on otettu määräys yhteiskeräyksestä.

Myös muiden kuin asuinkiinteistöjen osalta lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet voidaan määrätä koskemaan ainoastaan taajamia tai muita yksiselitteisesti määriteltyjä alueita. Tarpeen mukaan voidaan velvoitteiden soveltamisalasta rajata pois tiettyjä erikseen määriteltyjä alueita. Molemmista vaihtoehdoista on sisällytetty esimerkkitekstit alle.

Tavallisimmin kukin jätelaji kerätään omaan jäteastiaansa, mutta tässä mallissa on esimerkkiteksteissä otettu huomioon myös tekniikat, joissa useita jätelajeja kerätään samaan jäteastiaan. Kohdan sisällyttäminen alueellisiin määräyksiin arvioidaan alueellinen tilanne huomioon ottaen.

Muille kuin asuinkiinteistöille annettavat lajitteluelvoitteet määritetään asuinkiinteistöjä koskevat lajitteluelvoitteet huomioon ottaen. Kunnan tai jätehuoltoviranomaisen tulee pohtia, onko muilta kiinteistöiltä kokonaisuuden kannalta (taloudelliset ja ympäristönsuojelulliset näkökohdat huomioon ottaen) järkevää kerätä muita jakeita kuin niitä mitä asuinkiinteistöiltä kerätään. Esimerkiksi puujätteen erilliskeräyksen osalta on arvioitava, kuinka paljon sitä kokonaisuudessaan syntyy kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin tulevalta kiinteistöiltä ja onko kyseisen määrän noutaminen logistiikan ja ympäristövaikutusten kannalta järkevää. Puu soveltuu kuitenkin energiahyödyntämiseen sekalaisen yhdyskuntajätteen mukana. Puujätettä voi syntyä esimerkiksi koulutus-toiminnassa.

Tällaisen tarkastelun tekeminen on tärkeää silloin, kun hyötyjätteet kuljetetaan kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa. Kun kuljetuksia kilpailutetaan, on arvioitava mitä jätelajeja kannattaa ottaa mukaan kilpailutukseen, jotta varmistetaan mahdollisimman hyvä palvelutaso ja keräyksen kustannustehokkuus.

Lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet on suositeltavaa perustaa jätteiden kertymiseen eli määrittää syntyvään jätemäärään perustuva keräysraja kullekin jätelajille. Mikäli keräysrajoja ei määritetä, tulee kiinteistön liittyä kunkin jätelajin erilliskeräykseen vaikka kiinteistöillä ei kaikkia lajeja syntyisikään tai niitä syntyisi hyvin pieniä määriä. Kutakin keräysrajaa kannattaa pohtia sen perusteella, millaisen määrän noutaminen kiinteistöltä on logistisesti järkevää.

Lajittelu- ja erilliskeräysvelvoite voi olla aiheellista antaa esimerkiksi silloin, kun kiinteistöllä syntyy kyseistä jätettä kuukaudessa yhden 660 litraisien jätteenastian verran. Tässä mallissa erilliskeräykseen velvoittavat määrät on pyritty määrittämään tällä perusteella. Rajat on kuitenkin määritettävä alueellisesti kyseisen alueen olosuhteet huomioon ottaen ja ne voivat poiketa merkittävästi tässä mallissa annetuista esimerkeistä.

Kaikki kiinteistöt, joilla syntyy merkittäviä määriä biojätettä, on pyrittävä saamaan biojätteen erilliskeräyksen piiriin. Tällaisia ovat esimerkiksi koulut, joissa on ruokala tai keittiö. Tässä mallissa muun kuin asuinkiinteistön on haettava poikkeusta jätehuoltomääräyksistä, mikäli se haluaa kompostoida syntyvät biojätteet. Tässä mallissa kompostointia ei siten mahdollisteta erikseen muille kuin asuinkiinteistöille. Myös tässä sisällössä on käytettävä alueellista harkintaa.

Etusijajärjestyksen noudattamisen edistämiseksi mahdollistetaan lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteiden ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen liittyminen hyötyjätteiden kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Perusteet ovat samat kuin asuinkiinteistöille annettavassa vastaavassa mahdollisuudessa. Vapaaehtoiselle liittymiselle voidaan antaa rajat samoin perustein kuin asuinkiinteistölle, jotta hyötyjätteiden kiinteistöittäinen jätteenkuljetus ei aiheuttaisi merkittäviä ympäristövaikutuksia tai keräys- ja kuljetuskustannuksia.

(Taajama-alueilla, pois lukien [tähän yksilöidään taajamat/alueet, joissa lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet eivät ole voimassa]) kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä muussa kuin asumisessa syntyvät hyötyjätteet on lajiteltava ja erilliskerättävä omiin kiinteistökohtaisiin [tai useammalle jätelajille tarkoitettuihin] jätteenastioihin seuraavasti:

Hyötyjätelaji	Erilliskerättävä, jos
Biojäte	kiinteistöllä on ruoan valmistusta tai ruokala tai biojätettä syntyy muuten merkittäviä määriä [(50 kg viikossa)]
Keräyskartonki	kyseistä jätettä kertyy keskimäärin yli [20 kg kuukaudessa/viikossa]
Keräysmetalli	kyseistä jätettä kertyy keskimäärin yli [50 kg kuukaudessa/viikossa]
Keräyslasi	kyseistä jätettä kertyy keskimäärin yli [50 kg kuukaudessa/viikossa]
Pahvi	kyseistä jätettä kertyy keskimäärin yli [20 kg kuukaudessa/viikossa]
Paperi	kuten jätelain 49 ja 50 § määräävät
Puu	kyseistä jätettä kertyy keskimäärin [yli 50 kg kuukaudessa/viikossa]
Muu hyödyntämiskelpoinen jätelaji	kunnan jätehuoltoviranomainen päättää jätelajin kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta

(Erilliskeräysvelvoitteet eivät koske alueita X ja X.)

([Kunkin jätelajin jätteenastiaan kerätään sekä pakkausjäte että muu samaa materiaalia oleva hyötyjäte.])

[Taajama-alueilla/Alueilla X ja X] sijaitsevat kiinteistöt, joita edellä mainitut lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet eivät koske, voivat sopia höytyjätteiden kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen liittymisestä [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen/jätteenkuljetusyrityksen] kanssa. Höytyjätteet tulee kuljettaa [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] tai tuottajan jätehuoltojärjestelmään.

18 § Muut erikseen kerättävät jätteet

Muita erikseen kerättäviä jätelajeja ovat muut tuottajavastuunalaiset jätteet kuin pakkausjätteet sekä vaaralliset jätteet ja erityisjätteet. Vaarallisista jätteistä ja erityisjätteistä määrätään jätehuoltomääräyksissä toisaalla tarkemmin, joten tähän kohtaan voidaan sisällyttää ainoastaan velvoite kerätä ne erilleen höytyjätteistä ja sekalaisesta yhdyskuntajätteestä.

Rakennus- ja purkujätteelle annetaan jäteasetuksessa (15 §) tarkat erilliskeräysvelvoitteet, jotka koskevat niin elinkeinotoimintaa kuin kunnan jätehuollon järjestämismääräyksen piiriin kuuluvia kiinteistöjä. Asuinkiinteistöillä syntyvä rakennus- ja purkujäte kuuluu kunnan jätehuollon järjestämismääräyksen piiriin ainoastaan siinä tapauksessa, että se on peräisin kiinteistön haltijan omatoimisesta remontoinnista tai silloin kun kiinteistön haltija vastaa itse rakennus- ja purkujätteen jätehuollosta hankkiessaan palveluita yrityksiltä. Mikäli remontointipalveluita tarjoava yritys vastaa asuinkiinteistöllä syntyvän rakennus- ja purkujätteen jätehuollosta, on se elinkeinotoiminnan jätettä, eikä siitä voida antaa jätehuoltomääräyksissä määräyksiä.

Tuottajavastuunalaiset jätteet (kuten paristot ja akut sekä sähkö- ja elektroniikkaromu) on kerättävä erikseen ja toimitettava tuottajan järjestämään vastaanottoaikaan. Pantilliset juomapakkaukset on toimitettava näitä varten järjestettyihin palautuspisteisiin.

Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet on kerättävä erikseen ja toimitettava käsiteltäväksi näissä jätehuoltomääräyksissä erikseen [luvussa 10] annettujen määräysten mukaisesti.

Risut ja oksat sekä käsittelemätön puujäte, joita ei käsitellä omatoimisesti kiinteistöllä näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti, on toimitettava [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] osoittamaan vastaanottoaikaan.

Kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvissa toiminnoissa, mukaan lukien asumisessa, syntyvä rakennus- ja purkujäte lajitellaan jäteasetuksen mukaisesti.

Mikäli kiinteistön omistaja itse huolehtii rakennus- ja purkujätteiden jätehuollosta, syntyvä jäte käsitellään kunnallisessa jätehuoltojärjestelmässä ja lajitellut rakennus- ja purkujätteet toimitetaan [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] osoittamaan vastaanottoaikaan.

4 luku Omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen

19 § Kompostointi

Biojätteen kompostointi kiinteistöllä, joka ei kuulu biojätteen erilliskeräyksen piiriin, on erittäin suositeltavaa. Kompostointiin kannustaminen edistää etusijajärjestyksen toteutumista. Mikäli kiinteistöllä kompostoidaan siellä syntyvä biojäte, on mahdollista pidentää kyseisen kiinteistön sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastian tyhjennysväliä (ks. 25 §).

Jätelain perusteluissa todetaan, että jätehuoltomääräyksissä voidaan määrätä muun kuin kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvan jätteen pienimuotoisesta omatoimisesta käsittelystä jätteen syntypaikalla. Siten tämä pykälä koskee elinkeinotoiminnan harjoittamista, mikäli jätehuoltoviranomainen haluaa mahdollistaa elinkeinotoiminnan harjoittajan kompostoinnin. On huomattava, että silloin pitää pystyä kontrolloimaan, että esim. kompostointi on pienimuotoista.

Biojätteen erilliskeräyksen ulkopuolelle jäävien kiinteistöjen velvoittaminen kompostimaan biojätteensä ei ole suositeltavaa. Biojätteen kompostoinnin pitää perustua vapaaehtoisuuteen, sillä väärin hoidettuna kompostoinnista voi olla enemmän haittaa kuin hyötyä.

Kiinteistökohtaisessa kompostorissa voidaan kompostoida elintarvikejätettä, puutarhajätettä, kuivakäymäläjätettä ja tietyin edellytyksin vähäisiä määriä jätevesilietettä (ks. 38 §). Jotta kompostointi onnistuu, on kompostorin ylläpitoon kiinnitettävä huomiota. Lisäksi korostetaan, että kompostoriin ei saa laittaa maatumatonta jätettä.

Mikäli samaa kompostoria käyttää useampi kuin kolme (tai muu lukumäärä) huoneistoa, voi kompostorin asianmukaisen käytön kannalta olla tarpeen nimetä sille vastuuhenkilö. Yhteisen kompostorin käyttäminen usean eri kiinteistön kesken on mahdollista jätelain 41 §:n 2 momentin mukaan, mikäli jätehuolto- ja ympäristösuojelumääräyksissä niin sallitaan. Kimpakompostoriin kuuluvien kiinteistöjen määrää voidaan rajata määräyksissä. Jätelain hengen mukaisesti kyse tulee olla pienimuotoisesta käsittelystä. Viranomaisen harkittavissa on, tuleeko eri kiinteistöjen kimpakompostoinnista ilmoittaa sille.

Elintarvike- tai ulosteperäistä jätettä kompostoitaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota hygieniaan ja hajuhaittojen torjumiseen. Näiden jätteiden kompostointiin käytettävän kompostorin pitää ehdottomasti olla jyrä- ja haittaeläinsuojattu. Lisäksi suositellaan lämpöeristetyin kompostorin käyttämistä.

Erityisesti elintarvike- ja ulosteperäistä jätettä kompostoitaessa tulee varmistua, että jäte on täysin kompostoitunut ennen sen poistamista kompostorista. Esimerkiksi kuivakäymäläjäte voi vaatia jälkikompostoinnin kompostorin ulkopuolella.

Puutarhajätteen kompostoinnille ei tarvitse antaa niin tarkkoja määräyksiä kuin elintarvike- ja ulosteperäiselle jätteelle. Määräyksen tulisi kuitenkin olla sen muotoinen, että se estää epämääräisten kompostikasojen syntymisen ja puutarhajätteen leviämisen kompostista ympäristöön.

Kompostorin sijoittamiseen kiinteistöllä liittyvät määräykset eivät ole varsinaisia jätehuoltomääräysten toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Siten niiden sijoittaminen jätehuoltomääräyksiin tulee harkita tarkkaan ja tarkistaa ainakin se, etteivät määräykset ole ristiriidassa muiden kunnallisten määräysten kanssa. Kompostorin sijainnille on annettu määräyksiä useissa rakennusjärjestyksissä sekä ympäristönsuojelumääräyksissä.

Alueellisesti voi olla tarpeen kieltää myös jätemyllyjen käyttäminen. Jätemyllyt ovat vesihuoltolaitoksen kannalta ongelmallisia ja ne voivat aiheuttaa merkittäviä ongelmia viemäriverkostossa. Samassa kohdassa voidaan kieltää erikseen myös ylimääräisen rasvan, kuten kinkunpaistorasvan, johtaminen viemäriin, mikäli jätehuoltoviranomainen toteaa, että se on kyseisellä alueella tarpeen.

Kiinteistöllä saa kompostoida siellä syntyvää biojätettä. Kompostori on sijoitettava, rakennettava ja ylläpidettävä niin, että sen käytöstä ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Kompostoinnista ei saa aiheutua roskaantumista. Kompostiin ei saa laittaa muuta kuin kompostoituvaa jätettä.

Kompostori voi olla myös useamman [kiinteistön tai] huoneiston yhteinen. Kompostorille on nimettävä vastuuhenkilö, jos kyseessä on useamman kuin [kolmen huoneiston tai kiinteistön] yhteinen kompostori.

Elintarvikejätettä saa kompostoida vain sitä varten suunnitellussa lämpöeristetyssä, suljetussa ja hyvin ilmastoidussa kompostorissa, johon haittaeläinten pääsy on estetty. Kompostoria on hoidettava ohjeiden mukaisesti ja se on pidettävä asianmukaisessa kunnossa.

Kuivakäymäläjätettä, lemmikkieläinten ulosteita ja näiden määräysten 38 §:ssä tarkoitettua pienpuhdistamolietettä saa kompostoida vain sitä varten suunnitellussa suljetussa ja hyvin ilmastoidussa kompostorissa, joka on suojattu haittaeläinten pääsylvä ja jonka valumavesien pääsy maahan on estetty. Kompostoria on hoidettava ohjeiden mukaisesti ja se on pidettävä asianmukaisessa kunnossa. Ulosteperäisen jätteen kompostointiaika on vähintään yksi vuosi.

Puutarhajätettä saa kompostoida lämpöeristämättömässä kompostorissa. Puutarhajätettä ei saa kuljettaa puistoihin tai muille yleisille tai yksityisille alueille.

Puutarhajäte, jota ei kompostoida tai muilla tavoin käsitellä omatoimisesti, on toimitettava [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] osoittamaan paikkaan.

Kompostia ei saa poistaa kompostorista ennen kuin jätteet ovat maatuneet. Maatuneen kompostin voi jälkikompostoida kompostorin ulkopuolella riittävää huolellisuutta noudattaen.

Jätevesiviemäriin liitetyn jätemyllyn käyttäminen on kielletty. (Ylimääräisen rasvan johtaminen jätevesiviemäriin on kielletty.)

20 § Jätteen polttaminen

Jätteiden polttaminen tulee lähtökohtaisesti kieltää jätehuoltomääräyksissä. Tässä pykälässä määritellään tilanteet (eli annetaan viranomaisen hyväksyntä), joissa jätteen polttaminen on mahdollista eli jätteen omatoiminen käsittely on mahdollista.

Haja-asutusalueella voidaan sallia risujen, oksien, käsittelemättömän puujätteen ja vastaavien polttaminen avopolttona, jos se ei aiheuta haittaa tai vaaraa ympäristölle tai terveydelle ja poltettavien jätteiden määrä on vähäinen. Käsitellyn puujätteen polttamista ei voi sallia. Jätteen polttamista määräys voi olla sisällytettynä myös ympäristönsuojelumääräyksiin.

Kiinteistön lämmitysjärjestelmässä poltettavaksi voidaan sallia käsittelemätön puujäte, risut ja oksat sekä pienet määrät paperia, pahvia ja kartonkia. Paperia, pahvia ja kartonkia pitäisi käyttää vain sytykkeenä. Muiden jätteiden, kuten polttokelpoisen muovin, polttamista ei voi sallia kiinteistöjen tulipesissä, sillä niissä ei ole palamiselle optimaaliset olosuhteet.

Rakennusten hävittämiseen polttamalla liittyvät määräykset kuuluvat kunnan ympäristönsuojelumääräyksiin, joissa voisi olla perusteltua kieltää rakennusten hävittäminen polttamalla. Perustusten varassa kiinteästi seisova rakennus ei yleensä ole jätettä, vaikka se olisi saanut purkuluvan. Rakennuksesta puretut osat sen sijaan luokitellaan jätteiksi.

Koska rakennus itsessään ei yleensä ole jätettä, se ei siten kuulu jätelain soveltamisalan piiriin (katso HE 199/2010 jätelaiksi 3 §:n perustelut). Mikäli rakennusta pidettäisiin jätteenä, voisi sen polttamiseen tulla sovellettavaksi Valtioneuvoston asetus jätteiden polttamisesta (151/2013). Siten kokonaisten rakennusten polttamista ei käsitellä poikkeamispäätöksenä jätehuoltomääräyksistä. Sen sijaan rakennusten polttaminen voitaisiin lähtökohtaisesti kieltää ympäristönsuojelumääräyksissä. Rakennusten hävittäminen polttamalla on poikkeuksellista ja se soveltuu lähinnä vain niihin hallittuihin tapauksiin, joissa pelastustoimi voi käyttää rakennusta harjoituskohteena.

Rakennusten hävittäminen polttamalla kuuluu juridisesti kahden eri viranomaisen itsenäiseen toimivaltaan. Purkuluvan saadakseen rakennuksen omistajan tulee olla yhteydessä rakennusvalvontaviranomaiseen, joka tarkastelee maankäyttö- ja rakennuslain nojalla, onko rakennuksen purkaminen ylipäättään mahdollista. Purkulupaa tarkastellaan vain maankäyttö- ja rakennuslain näkökulmasta ja siinä ei oteta kantaa purkamismenettelyyn. Suunnitellusta poikkeuksellisesta rakennuksen polttamisesta tulee antaa tieto hyvissä ajoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, joka tarkastelee polttamisen edellytyksiä poikkeamisena ympäristönsuojelumääräyksistä. Mikäli rakennusten polttamisesta ei ole ympäristönsuojelumääräystä, viranomainen voi harkita ympäristönsuojelulain (86/2000) 85 §:n mukaisen yksittäisen määräyksen antamista pilaantumisen ehkäisemiseksi. Ympäristönsuojeluviranomaisen on hyvä tiedottaa jätehuoltoviranomaista asiasta, koska mahdollisen polttamisen seurauksena syntyy myös purkujätettä.

Jätteiden hävittäminen polttamalla on kielletty. Kielto ei koske sellaista jätteen hyödyntämistä, johon on saatu ympäristölupa tai muu viranomaisen hyväksyntä.

[**Asemakaava-alueen ulkopuolella**] saa polttaa avopolttona vähäisiä määriä kuivia risuja ja oksia, maa- ja metsätaloudessa syntyviä vaarattomia polttokelpoisia jätteitä kuten kuivia olkia ja hakkuujätteitä sekä käsittelemätöntä puujätettä.

Kiinteistön tulipesissä saa polttaa käsittelemätöntä puujätettä, risuja ja oksia sekä vähäisiä määriä (kierrätykseen kelpaamatonta) paperia, pahvia ja kartonkia.

Polttaminen ei saa aiheuttaa naapurustolle savu-, noki-, haju- tai terveyshaittaa.

21 § Jätteen hautaaminen

Jätteen hautaaminen on jätelainkin perusteella lähtökohtaisesti kielletty, ainoastaan tietyt poikkeukset tästä periaatteesta ovat mahdollisia.

Joissakin jätteen hautaamista koskevissa määräyksissä on kerrottu tarkkoja ohjeita esimerkiksi lemmikkieläinten hautaamiseen liittyen. Ne eivät kuitenkaan ole varsinaisia jätehuoltomääräyksiin liittyviä määräyksiä, koska niiden tavoitteena on ympäristön pilaantumisen ja terveyden vaarantumisen estäminen. Siten ne tulisi sisällyttää ympäristönsuojelumääräyksiin.

Mikäli tarkempia ohjeita lemmikkieläinten hautaamiseen halutaan tuoda jätehuoltomääräyksissä esille, voi ne esittää esimerkiksi yleisessä osassa. Siinä voidaan esimerkiksi viitata Eviran ohjeisiin kuolleiden lemmikki-, tuotanto- ja muiden eläinten käsittelystä (<http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/elainsuojelu+ja+elainten+pito/kuolleet+elaimet/lemmikkielaimet/>).

Jätteen hautaaminen maahan on kielletty.

Kuolleiden lemmikkieläinten hautaaminen on sallittua koko maassa Eviran antaman ohjeistuksen mukaisesti. Eviran ohjeiden mukaan kuolleet lemmikkieläimet hävitetään ensisijaisesti hautaamalla tai tuhkaamalla.

22 § Jätteen hyödyntäminen omassa maanrakentamisessa

Jätteen hyödyntäminen omassa maanrakentamisessa on lähtökohtaisesti kielletty, ellei sitä erikseen sallita jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä. Kyseisen omatoimisen käsittelyn sallimista kannattaa harkita tarkoin ja pohtia mahdollisia seurauksia toimialueen valvonnan toimivuuden kannalta.

Esimerkiksi tiili- ja betonimurskeen hyödyntämistä omassa maanrakentamisessa koskevat määräykset soveltuvat parhaiten ympäristönsuojelumääräyksiin, sillä ne tähtäävät ympäristön pilaantumisen estämiseen. Mikäli kunnassa ei ole voimassa olevia ympäristönsuojelumääräyksiä, voidaan nämä hyödyntämistä koskevat määräykset ottaa jätehuoltomääräyksiin.

Kiinteistöllä syntyneen pilaantumattoman tiili- ja betonimurskeen pienimuotoinen hyödyntäminen oman kiinteistön maanrakentamisessa kuuluu jätelain 41 §:n mukaiseen kiinteistöllä tapahtuvaan pienimuotoiseen omatoimiseen käsittelyyn. Hyödyntämismahdollisuuden laajentaminen muutamaan lähikiinteistöön ei ole mahdollista jätelain 41 §:n mukaisesti, koska laissa mahdollisuus yhteiseen käsittelyyn rajataan biojätteeseen, jätevesilietteeseen tai siihen rinnastettavaan muuhun jätteeseen. Mahdollisten myöhempien roskaantumiseen ja pilaantumiseen liittyvien vastuuepäselvyyksien vuoksi suositellaan varovaista lähestymistä jätteen hyödyntämiseen omassakin maanrakentamisessa.

Mikäli tiili- ja betonimurskeen hyödyntäminen sallitaan, on sen oltava niin pieni-

muotoista ja satunnaista, että sovellettavaksi eivät tule jäteverolain (1126/2010) ja kaatopaikka-asetuksen (331/2013) pykälät. Alueen jätehuoltomääräyksiä laadittaessa on arvioitava vaaditaanko tällaisesta hyödyntämisestä ilmoittamaan jätehuoltoviranomaiselle tai ympäristönsuojeluviranomaiselle, vai riittääkö jätehuoltomääräyksiin tehty valtuutus kyseiseen omatoimiseen käsittelyyn.

Ylijäämämaata ei luokitella jätteeksi, jos se on puhdasta ja sen hyödyntäminen todellista. Todellisella hyödyntämisellä tarkoitetaan sitä, että syntyvän ylijäämämaan hyödyntäminen tulee olla suunnitelmallista ja varmaa eli hyödyntämistapa ja -paikka on esitetty esimerkiksi rakennusluvassa tai tiesuunnitelmassa. Tällaisen ylijäämämaan hyödyntämistä ei siten voida säädellä jätehuoltomääräyksissä.

Omassa asumisessa syntyvän puhtaan [tiili- ja betonimurskeen] pienimuotoinen ja kertaluontoiseksi luokiteltava käyttö omassa maanrakentamisessa on sallittu. Edellytyksenä on, että tiili- ja betonimurskeen käyttö korvaa vastaavaan tarkoitukseen sopivien maa-ainesten käyttöä. Hyödyntämisestä on ilmoitettava [jätehuolto/ympäristönsuojeluviranomaiselle].

5 luku Jäteasiat

23 § Jäteasiatyytit

Kiinteistöllä on oltava tarvittava määrä jäteastioita syntyvään jätemäärään, erilliskeräysvelvoitteisiin ja tyhjennysväliin nähden. Määräys voidaan antaa suoraan jäteastioiden riittävästä määrästä tai vaihtoehtoisesti velvoittaa kiinteistö järjestämään vastaanotto- paikka, johon tarvittava määrä jäteastioita voidaan sijoittaa. Jälkimmäinen vaihtoehto soveltuu tilanteisiin, joissa osa tai kaikki jäteastioista ovat kunnan tai kunnallisen jätelaitoksen omistuksessa.

Jätelaissa kiinteistön haltija veloitetaan nimenomaan järjestämään vastaanottopaikka jätteille (40 §). Jäteasetuksen 10 §:ssä jätteen keräykseen liittyen todetaan, että kiinteistön haltijan, kunnan, jätteen haltijan, tuottajan, jakelijan ja muun toimijan on huolehdittava siitä, vastaanottopaikassa on riittävä määrä kannellisia säiliöitä, maahan upotettavia syväkeräyssäiliöitä, jätelavoja tai muita jäteastioita, jotka soveltuvat kerättäville jätelajeille.

On tärkeää, että jäteasiat on mitoitettu oikein tyhjennysväliin nähden, sillä ne on aina pystyttävä sulkemaan. Toisaalta tarpeeseen nähden liian suuria jäteastioita käyttämällä ei voi perustella pidempää tyhjennysväliä.

Jätehuoltomääräysten päivittämisen aikana on kunnan ja kunnallisen jätelaitoksen hyvä pohtia jäteastioiden omistajuutta ja siihen liittyviä vaihtoehtoja. Kun kunta tai kunnallinen jätelaitos omistaa jäteasiat, varmistetaan niiden asianmukaisuudesta sekä esimerkiksi selkeistä merkinnöistä. Jäteastioista perittävän vuokran ei pitäisi olla merkittävästi suurempi kuin jos kiinteistö hankkisi itse jäteastiansa. Erilaisia toimintatapoja ja vaihtoehtoja kannattaa harkita. Eräällä alueella jätelaitos toimittaa tarpeelliset jäteasiat kiinteistölle ilmaiseksi ja vasta niitä uusittaessa peritään maksu.

Mikäli kiinteistö vastaa jätteastian hankkimisesta, voidaan jätehuoltomääräyksissä listata kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa käytettävät vaihtoehdot jätteastiat. Jätteastioita lueteltaessa ei voida suosia tietyn valmistajan jätteastioita, vaan määräyksissä kuvataan niiden teknisiä ominaisuuksia. Jätteastiatyyppiä määriteltäessä on hyvä keskustella alueella toimivien jätteenkuljettajien kanssa jätteastiatyyppien vaikutuksesta kuljettajien työturvallisuuteen. Alla olevassa esimerkkilistassa on esitetty tavanomaisimmat kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa käytettävät jätteastiat. Tarpeen mukaan listaa voidaan kasvattaa alueella käytössä olevilla jätteastioilla, kuten esimerkiksi rullakoilla.

Jätteastiatyyppien sanallisten määritelmien lisäksi voi olla tarpeen velvoittaa käyttämään seuraavien standardien mukaisia jätteastioita:

- SFS-EN 840-1 Liikuteltavat jäte- ja kierrätysastiat. Osa 1: 2-pyöräiset, tilavuudeltaan max. 400 l. Kampatartuntalaitteella
- SFS-EN 840-2 Liikuteltavat jäte- ja kierrätysastiat. Osa 2: 4-pyöräiset, tilavuudeltaan max. 1300 l. Tasakannelliset, kippitapilla ja/tai kampatartuntalaitteella
- SFS-EN 840-3 Liikuteltavat jäte- ja kierrätysastiat. Osa 3: 4-pyöräiset, tilavuudeltaan max. 1300 l. Kupukannelliset, kippitapilla ja/tai kampatartuntalaitteella
- SFS-EN 840-4 Liikuteltavat jäte- ja kierrätysastiat. Osa 4: 4-pyöräiset, tilavuudeltaan max. 1700 l. Tasakannelliset, leveällä kippitapilla tai BG- ja/tai kampatartuntalaitteella

Kyseiset standardit on vahvistettu 11.2.2013. Määräystekstissä on suositeltavaa viitata joko määräysten antopäivänä voimassa oleviin standardeihin tai standardin antopäivään, jotta varmistetaan oikean standardin noudattamisesta. Velvoittaminen standardin mukaisiin jätteastioihin on perusteltua, sillä markkinoilla on myös muita kuin standardin mukaisia sanallisen määritelmän täyttäviä jätteastioita, jotka voivat esimerkiksi rikkoutua helpommin vaikkapa kippaustilanteessa.

Mikäli kunta tai kunnallinen jätelaitos omistaa jätteastiat, voidaan niitä koskeva lista sisällyttää tietoa antavana ja toisaalta jätelaitosta velvoittavana jätehuoltomääräyksiin.

Jätehuoltomääräyksissä on järkevää mahdollistaa myös muunlaisen jätteastian käyttö sopimalla asiasta kunnan, kunnallisen jätelaitoksen tai jätteenkuljetusyrityksen kanssa. Näin voidaan edistää uusien innovaatioiden käyttöön ottamista ja siten parantaa esimerkiksi jätteenkuljettajan työturvallisuutta.

Kiinteistön haltijalla tulee olla käytössään riittävä määrä jätteastioita näiden jättehuoltomääräysten mukaista jätteiden keräämistä varten.

Kiinteistön haltijan on järjestettävä jätteiden vastaanottoaika, johon voidaan sijoittaa näiden jättehuoltomääräysten mukainen riittävä määrä jätteastioita.

Jätteastian on sovellettava siihen kerättävälle jätelajille ja sen koon on vastattava kiinteistöllä syntyvää jätemäärää.

Jäteasiat on mitoitettava siten, että ne ovat aina suljettavissa tyhjennysväli huomioon ottaen. Normaalin tyhjennysvälin harventamiseksi ei saa käyttää tarpeeseen nähden liian suuria jäteastioita.

Kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa jäteastioina voidaan käyttää

1. käsin siirrettävissä olevia kannellisia, tartuntakahvoin ja pyörin varustettuja jäteastioita, jotka soveltuvat koneelliseen kuormaukseen ja pesuun (ja jotka ovat [11.2.2013/1.3.2014/ muu päivämäärä] voimassa olleiden standardien SFS-EN 840-1, SFS-EN 840-2, SFS-EN 840-3 ja SFS-EN 840-1 mukaisia);
2. kannellisia jätessäiliöitä, jotka tyhjenetään koneellisesti jäteautoon kiinteistöllä;
3. vaihtolasäiliöitä, jotka on varustettu koukkutartunnalla ja joissa jätteet kuljetetaan vastaanotto- tai käsittelypaikkaan;
4. maahan upotettuja jätessäiliöitä, jotka tyhjenetään koneellisesti jäteautoon kiinteistöllä;
5. poikkeuksellisten jäte-esineiden tai suurten jättemäärien tilapäiseen keräykseen soveltuvia muita jäteastioita.

(Jätessäkeille tarkoitettuja jätessäkkitelineitä ei saa käyttää kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa.)

Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa [kunta/kunnallinen jätelaitos] voi hyväksyä kiinteistökohtaisesti muidenkin jäteastioiden käytön, mikäli siitä ei aiheudu vaaraa tai haittaa ympäristölle eikä se vaaranna työturvallisuutta.

Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa sekä elinkeinotoiminnan jätehuollossa jätteenkuljetusyritys voi hyväksyä kiinteistökohtaisesti muidenkin jäteastioiden käytön, mikäli siitä ei aiheudu vaaraa tai haittaa ympäristölle eikä se vaaranna työturvallisuutta.

24 § Jäteastian merkitseminen

Jäteasetuksen 10 § velvoittaa merkitsemään jäteastioihin niihin kerättävän jätelajin ja keräyksestä vastaavan yhteisön yhteystiedot. Tarkennuksena voidaan määrätä, että jäteastiaan tulee merkitä sekä jäteastian tyhjentämisestä vastaava taho, kuten kuljetusyritys, sekä käsittelyn järjestämisestä vastaava taho, kuten kunnallinen jätelaitos.

Lisäksi tilanteissa, joissa jäteastia ei ole kiinteistön välittömässä läheisyydessä on suositeltavaa velvoittaa merkitsemään siihen jäteastian haltijan tiedot. Tällöin mahdollisiin ongelmiin voidaan puuttua tehokkaasti.

Jäteasiat on varustettava kanteen ja/tai etuseinään kiinnitettävällä riittävän suurella, jäteastiaan kerättävän jätelajin ilmoittavalla tekstitarralla. Jätelaji ilmoitetaan käyttämällä näissä jätehuoltomääräyksissä käytettyjä jätelajinimityksiä.

Jäteastiassa tulee olla sen tyhjentämisestä vastaavan yhteisön sekä jätteen käsittelyn järjestävän [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen/tuottajayhteisön] yhteystiedot. Jäteastia, joka ei sijaitse kiinteistön välittömässä läheisyydessä, on lisäksi merkittävä jäteastian haltijan yhteystiedoilla.

25 § Jäteastioiden täyttäminen

Jäteastioiden täyttämistä säädetään jäteasetuksen 10 §:ssä. Jäteastioiden täyttämisen osalta jätehuoltomääräyksissä määrätään, mitä jäteastioihin voidaan laittaa ja miten jätteet tulee esimerkiksi pakata. Tarvittaessa ainakin käsin siirrettäville jäteastioille voidaan asettaa maksimipainot. Paino antaa vähintään viitettä siitä, millaisia määriä jätettä jäteastiaan voi laittaa. Etuna on se, että jätteen haltija ei voi sijoittaa jäteastiaan tätä painavampia jäte-eriä.

Jos jäte ei jostain syystä mahdu kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa jäteastiaan, on määräyksissä hyvä antaa mahdollisuus sijoittaa jäte jäteastian läheisyyteen. Tämä ei koskisi aluekeräysjärjestelmää käytäviä kiinteistöjä. Sijoittaminen on rajattava sellaiseksi, että siitä ei aiheudu haittaa tai vaaraa vastaanotto paikalla tai jätteenkuljetukselle. Jätteen sijoittaminen jäteastian ulkopuolelle ei saa myöskään aiheuttaa työturvallisuusriskiä, joten ylimääräiselle jätteelle on annettava esimerkiksi painorajoitus.

Kuten useissa nykyisissäkin jätehuoltomääräyksissä, lista jätteistä, joita ei saa sijoittaa sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastiaan on hyvä sisällyttää jätehuoltomääräyksiin. Siten voidaan edistää asianmukaisen ja turvallisen jätehuollon toteutumista.

Jätteiden pakkaamiseen liittyvät määräykset on arvioitava alueellisesti, jotta jätteen pakkaamiseen käytetyt materiaalit (kuten biohajoavat pussit) pystytään käsittelemään.

Jäteastiaan saa laittaa vain astiaan tarkoitettua jätettä.

Käsin siirrettävää jäteastiaa ei saa täyttää siten, että sen tyhjentäminen sijaintipaikan olosuhteiden, jäteastian rakenteen, jätteen painon tai ominaisuuksien vuoksi aiheuttaa tyhjentäjälle työturvallisuusriskin.

Käsin siirrettävää jäteastiaa ei saa täyttää siten, että sen tyhjentäminen sijaintipaikan olosuhteiden, jäteastian rakenteen, jätteen painon tai ominaisuuksien vuoksi aiheuttaa tyhjentäjälle työturvallisuusriskin. Käsin siirrettäväksi tarkoitettuihin jäteastioihin saa jätettä laittaa enintään

[alle 120 l astiat: 20 kg]

[120-240 l astiat: 40 kg]

[241-660 l astiat: 60 kg]

Jos jäte ei mahdu tai sitä ei muusta syystä voi panna jäteastiaan, se voidaan sijoittaa tilapäisesti jätteelle varatun keräyspaikan välittömään läheisyyteen. Tämä koskee ainoastaan kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetettavia jätteitä. Jäte on merkittävä poisvietäväksi. Jäte tulee pakata siten, että jäteauton kuljettaja saa kuormattua sen turvallisesti. Jätepakkaus saa painaa korkeintaan [15 kg]. Jätteen on tässäkin tapauksessa sovellettava laatunsa, kokonsa ja määränsä puolesta kuljetettavaksi kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa.

Kiinteistön jätteille tarkoitetun vastaanotto paikan tai jäteastioiden läheisyyteen ei saa sijoittaa mitään sellaista, jota ei ole tarkoitettu kuljetettavaksi pois jätteenä.

Jätteet tulee jäteastian likaantumisen välttämiseksi pakata ennen niiden sijoittamista jäteastiaan.

Biojäteastiassa on käytettävä biohajoavaa suojasäkkiä tai biojäte on pakattava biohajoavaan pussiin ennen sen sijoittamista biojäteastiaan.

Biojäteastiassa ei saa käyttää biohajoavaa pussia. Biojäte pakattava muilla tavoin ennen sen sijoittamista biojäteastiaan.

Biojätteen keräämiseen tarkoitettuun jäteastiaan ei saa laittaa nestemäistä biojätettä. Hienojakoinen ja pölyävä jäte on pakattava tiiviisti ennen sijoittamista jäteastiaan. Jätteet on sijoitettava jäteastiaan siten, että koneellinen tyhjennys on aina mahdollista.

Sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastiaan ei saa laittaa:

- palo- tai räjähdysvaaran aiheuttavia jätteitä
- vaarallisia jätteitä
- lääkkeitä
- erityisjätteitä
- aineita tai esineitä, jotka painonsa, kokonsa, muotonsa, lujuutensa tai muun syyn takia voivat aiheuttaa vaaraa tai työturvallisuusriskin tyhjentäjälle, jätteen tuojalle, jäteastiaa käsitteleville tai jätteenkäsittelijälle
- aineita tai esineitä, jotka voivat vahingoittaa jäteastiaa tai jäteautoa tai vaikeuttaa merkittävästi jätteen kuormaamista tai purkamista
- nestemäisiä jätteitä
- hiekkoitushiekkaa ja maa-aineksia
- suuria määriä rakennus- ja purkujätettä
- suuria määriä puutarhajätettä tai risuja.

Kauttaaltaan jäähtynyttä ja kytämätöntä tuhkaa ja nokea saa sijoittaa sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastiaan tiiviiseen ja kestäväan pakkaukseen pakattuna.

26 § Tyhjennysvälit

Jäteastiat on tyhjennettävä riittävän usein, jotta hygieenisiä haittoja tai hajuhaittoja ei pääse syntymään. Kyseiset haitat aiheutuvat yleensä muiden jätteiden seassa olevasta biojätteestä. Sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastian tyhjennysväliä voidaan pidentää erottamalla biojäte sekalaisesta yhdyskuntajätteestä. Jäteasetuksen 10 § velvoittaa tyhjentämään jäteastiat niin usein, että jäteastia voidaan aina sulkea, jäte mahtuu astiaan eikä jätteestä aiheudu ympäristön likaantumista tai roskaantumista taikka hajua tai muuta hygieenistä haittaa.

Tyhjennysväleistä määrätessä on huolehdittava, että jätehuoltomääräykset ja jätetaksa muodostavat kokonaisuuden. Niiden ei siis pitäisi sisältää toisistaan poikkeavia tietoja tai vaihtoehtoja esimerkiksi tyhjennysvälin harventamiseen. Asumisessa ja muussa kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöllä syntyvien lietesäiliöiden tyhjentämisestä määrätään tässä mallissa erillisessä kohdassa (37 §), koska suurimmassa osassa kuntia ne eivät koske kuin pientä joukkoa kiinteistöistä.

Tässä pykälässä annetut tyhjennysvälit koskevat kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin kuuluvia asuinkiinteistöjä sekä muita kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvia kiinteistöjä. Määräyksen esimerkkisällössä annetut tyhjennysväli vaatimukset

ovat esimerkkejä. Tyhjennysvälit määritetään alueella paikallisten olosuhteiden ja tarpeiden mukaisiksi. Seuraavassa on esitetty perusteluja tähän malliin valituille esimerkityhjännysväleille.

Vaikka biojäte lajiteltaisiin omaan jäteastiaansa tai kompostoitaisiin kiinteistöllä, kulkeutuu sitä sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastiaan esimerkiksi erilaisten ruokapakkausten mukana. Tämän takia sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastia on tyhjennettävä riittävän usein, yleensä vähintään kerran kuukaudessa, vaikka biojäte lajiteltaisiinkin erilleen. Sekalaisen yhdyskuntajätteen, josta ei ole erotettu biojätettä, jäteastian tyhjennysväli suositellaan määritettäväksi enintään kahteen viikkoon.

Biojätteen jäteastia on hajuhaittojen vuoksi tyhjennettävä kesäaikana yleensä viikoittain. Sekalaisen yhdyskuntajätteen, josta ei ole erotettu biojätettä, jäteastian pisin tyhjennysväli kesäaikana voi olla 2 viikkoa. Biojäte, jota ei ole erotettu sekalaisesta yhdyskuntajätteestä, on pakattu tiiviisiin muovipusseihin, jotka eristävät muodostuvaa hajua. Tähän perustuu sekalaisen yhdyskuntajätteen erilliskerättyä biojätettä pidempi vähimmäistyhjennysväli.

Mikäli pienet kiinteistöt kokevat biojäteastian viikoittaisen tyhjentämisen liian kalliiksi viikoittaisen tyhjennysvelvoitteen vuoksi, voidaan heille suositella biojätteen yhteisastian perustamista muiden lähellä sijaitsevien kiinteistöjen kanssa tai yhteisen kompostorin hankkimista.

Syväkeräyssäiliöihin kerättävän biojätteen osalta tyhjennysväliä voidaan pidentää neljään viikkoon. Useimmiten tyhjennysvälin pidentäminen tätä pidemmäksi ei ole tyhjentämisen kannalta järkevää, koska jo kahden viikon aikana biojätteestä erottuu nesteitä niin paljon, että tyhjennys voi muodostua teknisesti haastavaksi.

Jätehuoltomääräyksiin voidaan kirjata, että sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastian tyhjennysväliä voidaan talvikaudella pidentää neljään viikkoon (jos perusvaatimus on 2 viikkoa) esimerkiksi haja-asutusalueella sijaitsevilla kiinteistöillä tai kiinteistöillä, joilla asukkaita on enintään kaksi. Sen sijaan kiinteistöllä asuvien iän perusteella harvennusta ei voitane myöntää, sillä tämä voidaan tulkita syrjinnäksi.

Harvennuksia mahdollistettaessa on arvioitava myös sitä, mikä on pisin sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastian tyhjennysväli, jolla kiinteistön voidaan vielä katsoa olevan liittynyt kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen. Esimerkiksi yli 8 viikon tyhjennysvälejä on harkittava tarkkaan tämä asia huomioon ottaen.

Tässä mallissa tyhjennysvälin pidentämisestä (biojätteen erottamisen, haja-asutusalueella sijaitsemisen tai vähäisen asukasmäärän perusteella) veloitetaan ilmoittamaan kunnalle tai kunnalliselle jätelaitokselle, jos käytössä on kunnan järjestämä jätteenkuljetus. Ilmoitusvelvoitteella voidaan varmistaa, että kiinteistö täyttää tyhjennysvälin harventamisen edellytykset. Jätehuoltoviranomainen saisi tiedon tyhjennysvälin harventamisesta jätelaitoksen kautta. Jos käytössä on kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus, asiasta ilmoitettaisiin jätehuoltoviranomaiselle. Sen lisäksi kiinteistön haltijan tulee sopia asiasta jätteenkuljetuksesta huolehtivan yrityksen kanssa. Alueellisesti voidaan määrätä toisinkin, esimerkiksi ilmoittamaan tyhjennysvälin pidentämi-

sestä jätehuoltoviranomaiselle siinäkin tapauksessa, että käytössä on kunnan järjestämä jätteenkuljetus. Menettelyt ovat alueellisesti harkittavissa.

Mikäli on odotettavissa, että tyhjennysvälin harventamiseen määräyksissä oikeutettuja kiinteistöjä on paljon, voidaan jätehuoltoviranomaisen työmäärää harkita vähennettävän jättämällä ilmoitusvelvollisuus pois määräyksistä tai rajaamalla sitä. Tällöin riittää asiasta sopiminen kunnan/kunnallisen jätelaitoksen tai jätteenkuljetuksesta huolehtivan yrityksen kanssa.

Jätehuoltomääräyksiin voidaan tarvittaessa sisällyttää tarkempia sisältövaatimuksia sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastian tyhjennysvälin pidentämisestä tehtävälle ilmoitukselle. Esimerkiksi voidaan vaatia selvitystä siitä, minne sekalaisesta yhdyskuntajättestä erotettavat jätelajit toimitetaan hyödynnettäviksi tai kierrätettäviksi.

Ympärivuotisessa käytössä olevien vapaa-ajanasuntojen osalta suositellaan noudatettavan vakituksessa käytössä oleville kiinteistöille annettuja jäteastioiden tyhjennysvelvoitteita. Vain kesäaikana käytössä olevien vapaa-ajanasuntojen ei ole tarpeen olla liittyneenä kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen talviaikana. Mikäli vapaa-ajanasuntoa käytetään vain kesäaikana, voidaan asiasta velvoittaa tekemään ilmoitus kunnalle, kunnalliselle jätelaitokselle tai jätehuoltoviranomaiselle. Tällöin vain kesäaikana käytössä olevat vapaa-ajanasunnot saadaan rekistereihin.

On otettava huomioon, että jätehuoltomääräyksissä annetut tyhjennysvälit koskevat vain niitä vapaa-ajanasuntoja (ja muita kiinteistöjä), jotka kuuluvat kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin.

Jäteastiat on tyhjennettävä kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa tarvittaessa niin, ettei jäteastiasta aiheudu hajuhaittaa eikä muita haittoja esimerkiksi jätteenkuljetukselle, kuitenkin vähintään seuraavasti:

Jätelaji	Pisin tyhjennysväli kesäaikana (viikot 18–40)	Pisin tyhjennysväli talviaikana (viikot 41–17)
Sekalainen yhdyskuntajäte	[2 viikkoa]	[4 viikkoa]*
Sekalainen yhdyskuntajäte, jos kiinteistöllä on biojätteen erilliskeräys tai kompostointi	[4 viikkoa]**	[6/8 viikkoa]**
Biojäte	[1 viikko]	[2 viikkoa]
Biojäte, joka kerätään syväkeräyssäiliöön tai koneellisella jäähdytyksellä varustettuun säiliöön	[2 viikkoa]	[4 viikkoa]
Keräyskartonki	[8 viikkoa]	[16 viikkoa]
Keräysmetalli	[8 viikkoa]	[16 viikkoa]
Keräyslasi	[8 viikkoa]	[16 viikkoa]

* Sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastian tyhjennysväliä voidaan pidentää ilmoituksen perusteella talviaikana [4 viikkoon kiinteistöillä, joissa asukkaita on enintään kaksi tai kiinteistöillä, jotka sijaitsevat haja-asutusalueella].

** Biojätteen kompostoinnista tai erilliskeräyksestä tehdään ilmoitus, jos kiinteistö haluaa sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastian tyhjennettäväksi kesäaikana [4 viikon] ja talviaikana [6/8 viikon] välein.

.....

Sekalaisen yhdyskuntajätteen jäteastian tyhjennysvälin pidentämisestä tehdään kirjallinen ilmoitus [kunnalle/kunnalliselle jätelaitokselle] alueilla, jotka kuuluvat kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen piiriin. Alueilla, jotka kuuluvat kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen piiriin, kirjallinen ilmoitus tehdään [jätehuoltoviranomaiselle], jonka jälkeen asiasta sovitaan jätteenkuljettajan kanssa.

Ympärivuotisessa käytössä olevan vapaa-ajankiinteistön jäteastiat on tyhjennettävä näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti.

Vain kesäaikana käytössä olevan vapaa-ajanasunnon jäteastiat on tyhjennettävä kesäaikana (viikot 18-40) näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti. (Asiasta on tehtävä ilmoitus [kunnalle/kunnalliselle jätelaitokselle/jätehuoltoviranomaiselle].)

Erilliskerättyjen hyötyjätteiden jäteastiat on tyhjennettävä siten, ettei niiden täyttymisen seurauksena aiheudu hyötyjätteiden sijoittamista sekalaisen yhdyskuntajätteen joukkoon.

27 § Kunnossapito ja pesu

Jäteastian haltija veloitetaan huolehtimaan jäteastioiden asianmukaisesta kunnosta. Jäteasetuksen 10 § velvoittaa pitämään jäteastian kunnossa ja puhdistamaan sen riittävän usein, jotta keräyksestä ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Asia liittyy siis myös työturvallisuuteen.

Jätehuoltomääräyksissä on hyvä esittää vaatimuksia jäteastioiden puhdistamiselle esimerkiksi vuosittain. Alueella toimivien jätteenkuljettajien kanssa voidaan keskustella heidän näkemyksistään tarpeelliseksi minimipesurytmiksi. Joissakin tilanteissa tiheämpi pesurytmi kuin kerran vuodessa voi olla perusteltu.

Sen lisäksi, mitä jäteasetuksen 10 §:ssä määrätään jäteastian kunnossapidosta, jäteastiat on pestävä [vähintään kerran vuodessa]. Biojäteastia on pestävä tarvittaessa, [vähintään kaksi kertaa vuodessa].

Jäteasetuksen 10 §:n mukaan jäteastia on pidettävä kunnossa ja puhdistettava riittävän usein siten, että keräyksestä ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jäteastiat on pestävä [vähintään kerran vuodessa]. Biojäteastia on pestävä tarvittaessa, kuitenkin [vähintään kaksi kertaa vuodessa].

6 luku Jätteen keräyspaikat

28 § Jäteastian sijoittamista koskevat määräykset

Jäteasetuksen 10 §:n mukaan keräyspaikkaan on oltava esteetön pääsy ja jäte on voitava kuormata turvallisesti. Jätehuoltomääräyksissä voidaan antaa tarkempia määräyksiä vastaanottopaikan järjestämiseen ja jäteastioiden sijoittamiseen liittyen. Määräysten laatimistyön aikana tulee pohtia millaisella tarkkuudella määräyksiä annetaan ja mitkä

asiat toteutuvat jo rakennusjärjestyksen tai muiden rakentamiseen liittyvien määräysten nojalla. Lisäksi tulee huolehtia, että jätehuoltomääräyksissä annettavat velvoitteet ovat yhteneviä rakennusjärjestyksessä annettavien kanssa.

Koska jäteastioiden sijoittamiseen liittyvät asiat vaikuttavat merkittävästi työturvallisuuteen, on niihin kiinnitettävä huomiota. Esimerkiksi jäteastioiden liikkuttaminen sekä kuormaaminen pitää pystyä tekemään turvallisesti, kuten myös liikkuminen alueella. Määräyksiä laadittaessa voidaan keskustella asiasta alueella toimivien jätteenkuljettajien kanssa, jotta heidän tarpeensa työturvallisuuden suhteen tulevat otetuiksi huomioon mahdollisimman hyvin. Koska jätteenkuljettajat huolehtivat käytännössä jätteiden noudosta, voi heiltä saada arvokkaita käytäntöön vaikuttavia vinkkejä.

Tässä mallisisällössä annetaan esimerkkejä asioista, joista voi olla tarpeen määrätä kunnallisissa jätehuoltomääräyksissä.

Jäteastiat on sijoitettava keräyspaikkaan, joka on saavutettavissa ilman kynnystä, porrasta tai muuta estettä. Jos keräyspaikka on aitauksessa, katoksessa tai jätehuoneessa tulee sisäänkäynnin tilaan olla suoraan ulkotiloista. Keräyspaikalle johtava ovi on varustettava laitteella, jolla ovi saadaan pysymään auki.

Jäteastiat on sijoitettava vaakasuoralle, kulutusta kestäväälle ja jäteastioiden siirtoon sopivalle alustalle. Keräyspaikka on mitoitettava siten, että eri jätelajien jäteastiat voidaan siirtää tyhjennettäväksi siirtämättä muita jäteastioita.

Jäteastian siirtoväylän [kaltevuuden yllittäessä 1:5 tai jos siirtoväylällä on kynnyksiä, portaita tai muita esteitä] siten, että ne aiheuttavat tyhjentäjälle työturvallisuusriskin, kiinteistön haltijan on huolehdittava, että tyhjentäjän käytössä on siirtoa helpottavat laitteet tai rakenteet.

Keräyspaikka on sijoitettava riittävän kauas rakennuksen ilmanottoaukoista sekä asuntojen ikkunoista. Keräyspaikalla on oltava riittävä valaistus. Mikäli keräyspaikka sijaitsee jätehuoneessa, on huolehdittava riittävästä ilmastoinnista ja viemäröinnistä.

Jätteen keräyspaikkaa ei saa käyttää muuna varastona. Keräyspaikkaan ei saa sijoittaa jätettä tai tavaraa, jota ei ole tarkoitettu kuljetettavaksi kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa.

Kiinteistön haltija vastaa keräyspaikan ja jäteastioiden siirtoväylien asianmukaisesta varustuksesta, kunnossapidosta ja siisteydestä. (Lumen auraus ja liukkaiden torjunta on hoidettava siten, että jäteastioiden siirtäminen ja tyhjentäminen on turvallista.)

Käsin siirrettävät pyörälliset jäteastiat on sijoitettava siten, että jäteauto pääsee esteettömästi ja turvallisesti [vähintään 10 metrin] etäisyydelle jäteastioista. Kiinteistöllä sijaitsevan ajoväylän tulee kantaa tieliikennelain sallimat ajoneuvojen painot. Mikäli kiinteistöllä ei ole keräyspaikaksi soveltuvaa paikkaa, on selvittävät keräyspaikan perustamismahdollisuudet kiinteistön välittömään läheisyyteen.

Jäteastiat, jotka eivät ole käsin siirrettävissä on sijoitettava siten, että jäteauto pääsee esteettä tyhjentämään jäteastiat.

29 § Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen

Jäteastian lukitsemiseen liittyvä määräys on tarpeen vain silloin, jos jätehuoltomääräysten soveltamisalueella halutaan velvoittaa lukitsemaan jätetilat. Sen sisällyttämistä jätehuoltomääräyksiin sekä sen tarvetta harkitaan siis tapauskohtaisesti.

Tärkeää määräyksen osalta on varmistaa, että sen sisällön perusteella jätteenkuljettaja pääsee helposti kuormaamaan jätteen sen kuljettamista varten. Lisäksi voidaan ottaa kantaa kustannusjakoon.

Jos kiinteistön haltija on lukinnut jäteastian sijoituspaikalle johtavan reitin ja kiinteistö kuuluu kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen piiriin, on lukitus järjestettävä siten, että [jätteenkuljettajan] yleisavain sopii oveen. Lukituksessa on käytettävä kaksoispesälukkoa. Jos tämä ei ole mahdollista, voidaan käyttää avainsäiliötä, johon [jätteenkuljettajan] yleisavain sopii ja johon sijoitetaan tarvittava avain. Avainsäiliö on sijoitettava keräyspaikalle johtavan reitin välittömään läheisyyteen.

Kiinteistön haltija vastaa lukituksen asennus- ja huoltokustannuksista sekä lukituksen toimintakuntoisuudesta.

30 § Jätekuilut

Mikäli jätehuoltomääräysten soveltamisalueella on käytössä jätekuiluja, voidaan niitä koskevat määräykset sisällyttää tähän erilliseen pykälään tai sitten yleiseen keräyspaikkoja käsittelevään pykälään.

31 § Alueelliset jätteiden keräyspaikat (sekalaisen yhdyskuntajätteen aluekeräyspisteet, [ekopisteet/kierrätyspisteet/hyötyjätepisteet])

Jätteen keräyspaikkoja käsittelevään lukuun on tarpeen sisällyttää velvoitteita myös alueellisten keräyspaikkojen eli käytännössä sekalaisen yhdyskuntajätteen aluekeräyspisteiden sekä hyötyjätteiden keräyspisteiden osalta. Alueellisiksi keräyspaikoiksi luokitellaan mm. kunnan, kunnallisen jätelaitoksen ja tuottajien järjestämät keräyspaikat.

Roskaantumisen ehkäisemiseksi on määrättävä, että keräyspaikalle saa toimittaa ainoastaan sellaisia jätteitä, joita varten siellä on jäteastia. Lisäksi tulee määrätä, että jätteitä ei saa jättää jäteastioiden ulkopuolelle, sillä valvomattomilla keräyspaikoilla jäteastioiden ulkopuolelle jätetyt jätteet aiheuttavat helposti roskaantumista. Tämä määräys poikkeaa tässä mallissa kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa käytettävistä keräyspaikoista, joihin voi erityistilanteessa jättää jätteitä jäteastian ulkopuolelle poiskuljetettavaksi. On katsottu, että roskaantumisen riski ei kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa ole niin suuri kuin alueellisilla keräyspaikoilla.

Alueellisen jätteiden keräyspaikan perustamiseen on oltava maanomistajan lupa. Lisäksi jos kyseessä on rakennelma, vaaditaan rakennusvalvonnan lupaa asiaan. Asemakaava-alueella alueellisen keräyspaikan perustaminen vaatii myös kaavamerkinnän.

Alueellisen keräyspaikan ylläpito suositellaan määrättäväksi sen järjestäjälle. Ensimmäisessä ylläpitovelvollisuudesta pitäisi sopia erikseen keräyspaikan perustamiseen ja jäteastioiden sijoittamiseen liittyvissä sopimuksissa.

Alueellisia jätteiden keräyspaikkoja koskevat määräykset ovat voimassa sekä [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen], tuottajien että mahdollisten muiden tahojen järjestämällä alueellisilla keräyspaikoilla, kuten sekalaisen yhdyskuntajätteen aluekeräyspisteillä sekä [ekopisteillä/kierrätyspisteillä/hyötyjätepisteillä].

Alueelliselle keräyspaikalle saa toimittaa ainoastaan sellaista jätettä, jota varten jäteasteella on jäteastia. Jätteitä ei saa jättää jäteastioiden ulkopuolelle. Mikäli jäteastiat ovat täysiä, jätteet tulee toimittaa toiselle alueelliselle jätteiden keräyspaikalle.

[Alueelliseen jätteiden keräyspaikan perustamiseen ja jäteastioiden sijoittamiseen vaaditaan maanomistajan suostumus sekä tarvittaessa kunnan rakennusvalvontaviranomaisen lupa.]

Alueellisesta jätteiden keräyspaikasta vastaavan tahon on huolehdittava keräyspaikan ylläpidosta, puhdistamisesta ja tyhjentämisestä siten, että keräyspaikasta ei aiheudu terveyshaittaa tai ympäristön likaantumista tai roskaantumista. Keräyspisteestä vastaavalla taholla on velvollisuus pitää keräyspaikka ja sen ympäristö siistinä ja kunnossa, ellei asiasta ole muuta sovittu erillisissä sopimuksissa. Alueellisella jätteiden keräyspaikalla tulee olla siitä vastaavan tahon yhteystiedot.

7 luku Jätteenkuljetus

32 § Kuormaaminen

Jätteiden kuormaamista käsittelevät pykälät koskevat pääosin jätteenkuljettajia. Jäteasetuksen 10 §:n mukaan kuormaaminen tulee ajoittaa siten, että läheisyydessä asuville ja oleskeleville ei aiheudu melu- tai muuta häiriötä.

Kuormausaikoja määriteltäessä on otettava huomioon paikalliset tarpeet, jotka riippuvat kuljetusten logistiikasta. Kuormaaminen on tarpeen sallia myös lauantaisin ja pyhäpäivinä, jotta jätehuollosta pystytään huolehtimaan esimerkiksi pääsiäisen aikana. Kuormaamista lauantaisin ja pyhäpäivinä voidaan rajoittaa sallimalla se ainoastaan arkipyhien yhteydessä.

Kuormausaikoihin vaikuttavat merkittävästi meluntorjunnan tavoitteet. Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992) määrittelee melutason päiväajalle. Päätöksessä päiväajaksi on todettu klo 7–22 välinen aika. Siten kuormausajaksi voi olla perusteltua määrätä 7–22 välinen aika.

Meluntorjunnasta on voitu antaa myös ympäristönsuojelumääräyksiä. On tärkeää, että jätehuoltomääräysten sisältö vastaa meluntorjunnan tavoitteita ja että jätehuoltomääräykset ovat kellonaikojan osalta samansisältöiset kuin ympäristönsuojelumääräykset.

Jätteiden kuormaaminen esimerkiksi klo 22 jälkeen voi aiheuttaa merkittäviä meluhaittoja taajaan asutulla alueella.

Kuormausajat koskevat myös elinkeinotoimintaa, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen toteutettavuuteen ja niiden kautta estetään melun syntymistä, joka voi olla terveyshaitta.

Jätteiden kuormaamisesta ei saa aiheutua roskaantumista. Koska roskaantuminen johtuu jätteiden leviämisestä ympäristöön, voidaan jätteenkuljettaja velvoittaa huolehtimaan siitä, että jätettä ei pääse leviämään ympäristöön.

Suurempien jäte-erien kokoaminen esimerkiksi siirtolavalle voidaan sallia, jos se on alueella tarpeen. Jätteiden kokoamiseen on vaadittava maanomistajan lupa.

Jätteiden kuormaaminen on sallittu [arkisin klo 7–22 ja lauantaisin 7–18]. Useamman pyhäpäivän sattuessa peräkkäin, on jätteiden kuormaaminen sallittu pyhänä kuten lauantaisin.

Jätteiden kuormaamisesta ei saa aiheutua roskaantumista tai haittaa ympäristölle tai terveydelle.

Jätteenkuljettajan on huolehdittava, että jätettä ei pääse leviämään kuormauksen aikana ympäristöön.

Tilapäinen jätteiden kokoaminen suurempaan kuljetusvälineeseen on sallittu, jos kuljetusvälineen tai jäteastian sijoittamiseen saadaan maanomistajan lupa. Kootut jätteet on kuljetettava pois välittömästi keräyksen päätyttyä. Jätteiden kokoamisesta ei saa aiheutua roskaantumista tai ympäristö- tai terveyshaittaa.

33 § Kuljettaminen

Jätteiden kuormaamista käsittelevät pykälät koskevat pääosin jätteenkuljettajia. Jäteasetuksen 10 §:n mukaan kuormaaminen tulee ajoittaa siten, että läheisyydessä asuville ja oleskeleville ei aiheudu melu- tai muuta häiriötä.

Kuormausaikoja määriteltäessä on otettava huomioon paikalliset tarpeet, jotka riippuvat kuljetusten logistiikasta. Kuormaaminen on tarpeen sallia myös lauantaisin ja pyhäpäivinä, jotta jätehuollosta pystytään huolehtimaan esimerkiksi pääsiäisen aikana. Kuormaamista lauantaisin ja pyhäpäivinä voidaan rajoittaa sallimalla se ainoastaan arkipyhien yhteydessä.

Kuormausaikoihin vaikuttavat merkittävästi meluntorjunnan tavoitteet. Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista (993/1992) määrittelee melutason päiväajalle. Päätöksessä päiväajaksi on todettu klo 7–22 välinen aika. Siten kuormausajaksi voi olla perusteltua määrätä 7–22 välinen aika.

Meluntorjunnasta on voitu antaa myös ympäristönsuojelumääräyksiä. On tärkeää, että jätehuoltomääräysten sisältö vastaa meluntorjunnan tavoitteita ja että jätehuoltomääräykset ovat kellonaikojan osalta samansisältöiset kuin ympäristönsuojelumääräykset. Jätteiden kuormaaminen esimerkiksi klo 22 jälkeen voi aiheuttaa merkittäviä meluhaittoja taajaan asutulla alueella.

Kuormausajat koskevat myös elinkeinotoimintaa, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen toteutettavuuteen ja niiden kautta estetään melun syntymistä, joka voi olla terveyshaitta.

Jätteiden kuormaamisesta ei saa aiheutua roskaantumista. Koska roskaantuminen johtuu jätteiden leviämisestä ympäristöön, voidaan jätteenkuljettaja velvoittaa huolehtimaan siitä, että jätettä ei pääse leviämään ympäristöön.

Suurempien jäte-erien kokoaminen esimerkiksi siirtolavalle voidaan sallia, jos se on alueella tarpeen. Jätteiden kokoamiseen on vaadittava maanomistajan lupa.

Jätteet on kuljetettava sellaisessa säiliössä tai peitettävä siten, että jätteitä ei pääse kuljetuksen aikana leviämään ympäristöön eivätkä ne aiheuta tapaturmavaaraa.

(Kuljettaessa pölyävää, kevyttä, pienikokoista tai nestemäistä jätettä on varmistuttava säiliön tiiveydestä.)

Jätteet saa kuljettaa seuraavin tavoin:

1. puristinlaittein varustetussa jättesäiliössä
2. umpikorisessa kuljetusvälineessä
3. jäteastianä käytettävässä umpinaisessa jättesäiliössä
4. avolavalla, jolloin jätteet tulee peittää tai suojata muulla tavoin

Jätteenkuljettaja vastaa siitä, että jätettä ei pääse leviämään ympäristöön kuljetuksen aikana.

Erilliskerätyt ja erilaatuiset jätelajit on pidettävä kuljetuksen aikana erillään. (Erilaatuiset jätelajit voidaan sekoittaa kuljetuksen ajaksi, jos niiden sekoittaminen ei aiheuta haittaa niiden kierrättämiselle tai hyödyntämiselle.)

Jätteen luovuttajan, jätteenkuljettajan ja jätteen vastaanottajan on oltava selvillä mahdollisesta siirtoasiakirjan laatimisveloitteesta(, joka koskee asumisessa syntyvien lietteiden, rakennus- ja purkujätteen sekä vaarallisten jätteiden kuljettamista.)

34 § Kuljetusrekisteri ja tietojen toimittaminen

Jätelain 39 §:ssä määrätään jätteenkuljettajan velvollisuudesta ilmoittaa vuosittain tiedot tehdyistä jätteenkuljetuksista. Velvollisuutta täsmennetään jäteasetuksen 26 §:ssä. Tietojen toimittamistavasta määrätään jätehuoltomääräyksissä. Vaikka määräys tietojen toimittamisesta tulee jätelaista, on se suositeltavaa sisällyttää myös määräyksiin.

Jätteenkuljettajan on vuosittain annettava tiedot kunnan jätehuoltoviranomaiselle kiinteistöistä, joilta jätettä on noudettu, sekä jättestioiden tyhjennyskerroista kiinteistöittäin ja jätelajeittain. Kunnan jätehuoltoviranomainen voi pyytää toimittamaan tiedot neljännesvuosittain, jos se on toiminnan seuraamiseksi tarpeellista.

Jätehuoltomääräyksissä voidaan ottaa kantaa kuinka usein tiedot toimitetaan tai mihin aikaan vuodesta tiedot on toimitettava.

Jotta tietojen siirtäminen kuljetusrekisteriin olisi mahdollisimman tehokasta, on tiedot järkevin ja suositeltavaa määrätä toimittamaan sähköisesti muokattavissa olevassa

muodossa. Pelkkä sähköinen muoto ei riitä, sillä tällöin tiedot voidaan toimittaa esimerkiksi pdf-muodossa, josta tietoja ei voida muokata.

Tarvittaessa voidaan antaa tarkempia määritelmiä tietojen luovuttamismuodosta. Tällöin on otettava huomioon, että jätehuoltomääräyksissä ei voida suosia tiettyjen yritysten ohjelmistoja. Määräyksen perusteella ei voida velvoittaa jätteenkuljettajaa hankkimaan tiettyä ohjelmistoa. Kuten esimerkkimääräyksessä, tiedot voidaan vaatia toimitettavaksi tekstinkäsittely- tai taulukkolaskentaohjelmalla muokattavissa olevassa muodossa, sillä kyseisistä ohjelmista on tarjolla myös ilmaisversioita.

Viimeiseksi kohdaksi voidaan sisällyttää tietoa antava kohta, jossa kerrotaan, minne ilmoitetut tiedot kirjataan ja kuka vastaa tietojen kirjaamisesta.

Jätteenkuljettajan on luovutettava [jätehuoltoviranomaiselle] kiinteistöittäin ja jätelajeittain eriteltyt tyhjennystiedot kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa kuljetetuista jätteistä. Tiedot on toimitettava [jätehuoltoviranomaiselle] vähintään kerran vuodessa tai sen edellyttämän aikataulutuksen mukaisesti. Luovutettavien tietojen sisällöstä määrätään jäteasetuksen 26 §:ssä.

Tiedot on toimitettava sähköisesti muokattavissa olevassa muodossa.

Tiedot on toimitettava tekstinkäsittely- tai taulukkolaskentaohjelmalla muokattavissa olevassa muodossa. Tietojen tulee olla muokattavissa ilman lisäohjelmia tai koodityökaluja.

[Jätehuoltoviranomainen] ylläpitää kuljetusrekisteriä, jonne edellä mainitut tiedot merkitään viipymättä niiden luovuttamisen jälkeen.

35 § Jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikat

Tämä jätteen vastaanotto- ja käsittelypaikkoja koskeva määräys on tarkoitettu jätteenkuljettajille. Kotitalouksia koskevat määräykset jätteiden toimittamisesta esimerkiksi hyötyjätepisteille tai jäteasemille on annettu 12 §:ssä.

Kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvat ja kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen luovutetut jätteet on kuljetettava kunnan tai kunnallisen jätelaitoksen osoittamaan paikkaan. Jätteitä ei saa kuljettaa muihin vastaanottopaikkoihin. Tuottajavastuunalaiset pakkausjätteet veloitetaan jätelain mukaisesti kuljettamaan 1.5.2015 alkaen tuottajien järjestämään vastaanottopaikkaan tai kunnan tai kunnallisen jätelaitoksen järjestämään välivarastointipaikkaan, josta ne kuljetetaan tuottajien jätehuoltoon.

Jätehuoltomääräykseen sisällytetään mahdollisimman kattava lista kunnalliseen jätehuoltojärjestelmään kuuluvista vastaanottopaikoista. Koska paikat voivat muuttua lyhyilläkin aikaväleillä, on suositeltavaa viitata jätehuoltomääräyksissä päivitettävissä olevaan listaan. Pykälässä voidaan myös listata vastaanottopaikat, mutta tällöin muutokset eivät käy ilmi. Vaihtoehtoisesti tekstin sekaan voidaan laittaa joitakin esimerkkejä vastaanottopaikoista.

Jätehuoltomääräyksissä on hyvä tuoda esille yleiset vastaanotto- ja käsittelypaikkojen käyttämistä koskevat veloitteet ja käytännöt. Asianmukaisen jätehuollon ja etusijajärjestyksen edistämiseksi voidaan määräyksissä korostaa, että sekalaisen yhdyskuntajätteen mukana ei saa käsittelyyn toimittaa hyödynnettävissä olevia jätelajeja tai vaarallista jätettä.

Jätteenkuljettajan on kuljetettava kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat jätteet [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] osoittamiin vastaanottopaikkoihin. Erilliskerättyjen pakkausjätteiden osalta jätteet on kuljetettava tuottajien osoittamaan vastaanottopaikkaan 1.5.2015 alkaen tai [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] osoittamaan välivarastointipaikkaan ennen toimittamista tuottajien jätehuoltoon.

Vastaanotto- ja käsittelypaikoista on pidettävä listaa osoitteessa: [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen verkkosivut].

Jätteiden toimittaminen vastaanotto- ja käsittelypaikoille on sallittu ilmoitettuina aukioloaikoina. Jätteiden toimittamisessa on noudatettava vastaanottoaikan [pitäjän/hoitajan/kunnallisen jätelaitoksen] antamia ohjeita. Erilaatuiset jätteet on sijoitettava niille osoitettuihin paikkoihin.

Vastaanotto- tai käsittelypaikka voi kieltäytyä vastaanottamasta jätettä, mikäli jäte ei ole vastaanottoaikan vastaanottoehtojen mukaista tai jos paikkaa ei ole hyväksytty kyseisen jätelajin vastaanotto- tai käsittelypaikaksi.

Jätteiden vastaanottaminen voidaan keskeyttää poikkeuksellisesti erillisellä päätöksellä, jos jätteiden vastaanottamisen jatkaminen aiheuttaa vaaraa ympäristölle tai terveydelle.

Vastaanotto- ja käsittelypaikkoihin ei saa toimittaa sekalaisen yhdyskuntajätteen seassa sellaisia jätelajeja, joille on järjestetty vastaanottoa muualla.

36 § Kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen

Jätehuoltomääräyksissä voidaan mahdollistaa kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen tilanteissa, joissa kiinteistö on tyhjiin ja käyttämättömänä. Keskeytyksen tulee aina olla määräaikainen. Sitä voidaan tarpeen mukaan jatkaa määräajan päättyessä.

Jotta keskeytys voidaan myöntää, on arvioitava millaisen ajan kiinteistö voi olla tyhjiin ilman että syntyy tarvetta jätteenkuljetuksen keskeyttämiselle. Samoin arvioidaan keskeyttämisen kohtuullisuutta niin kiinteistön kuin jätehuollon järjestäjänkin kannalta.

Lyhytaikaisesta keskeytyksestä voidaan sopia jätteenkuljetuksesta huolehtivan tahon kanssa. Samalla on kuitenkin suositeltavaa velvoittaa ilmoittamaan asiasta jätehuoltoviranomaiselle, jotta se voi seurata asianmukaisen jätehuollon toteutumista kunnassa. Pidempiaikaiset keskeytykset edellyttävät poikkeamista jätehuoltomääräyksistä. Niiden

edellytyksenä tulee olla varmuus siitä, että kiinteistö on käyttämätön. Kuivajätteiden kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen keskeyttämisen lisäksi mahdollistetaan asumisessa syntyvien lietteiden jätteenkuljetuksen keskeyttäminen. Koska lietesäiliöt voidaan harvimmillaan tyhjentää kerran vuodessa, keskeytys käytännössä tarkoittaa sitä, että kiinteistön tulisi olla käyttämättä tätä pidempiä aikoja. Siten voi olla perusteltua edellyttää aina poikkeamista kun halutaan keskeyttää lietteiden kiinteistöittäinen jätteenkuljetus.

Jätteenkuljetuksen keskeyttämiseen liittyvät asiat voidaan vaihtoehtoisesti sijoittaa jätetaksaan, jos niitä ei haluta nostaa määräystasolle.

Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus voidaan keskeyttää määräajaksi ympärivuotisessa käytössä olevan kiinteistön ollessa käyttämättömänä lomamatkan tai muun syyn vuoksi vähintään [neljän] viikon ajan. Jäteastia on tyhjennettävä ennen jätteenkuljettamisen keskeyttämistä, mikäli sitä ei ole tyhjennetty [lähiaikoina].

Määräaikaisen keskeytyksen kestäessä [neljästä viikosta kuuteen kuukauteen] asiasta sovitaan [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen/jätteenkuljettajan] kanssa ja asiasta ilmoitetaan [jätehuoltoviranomaiselle]. Keskeyttäminen edellyttää, että kiinteistö on käyttämätön.

Keskeytyksen kestäessä yli [kuusi] kuukautta, edellyttää se poikkeamista näistä jätehuoltomääräyksistä. Asumisessa syntyvien lietteiden kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen keskeyttäminen edellyttää [aina] poikkeamista jätehuoltomääräyksistä.

8 luku

Asumisessa syntyvät lietteet ja muut kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvat lietteet

Asumisessa syntyvien ja muiden kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien lietteiden osalta jätehuoltomääräyksissä määrätään lähinnä säiliöiden tyhjennysväleistä sekä mahdollisuuksista lietteen omatoimiseen käsittelyyn.

Tarkoituksena on varmistaa, että asumisessa syntyvät lietteet käsitellään asianmukaisesti eikä niistä pääse aiheutumaan haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Lähtökohtaisesti lietteet kuljetetaan kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa. Käsittelyn asianmukaisuuden varmistamiseksi on huolehdittava, että liete poistetaan säiliöistä riittävän usein. Vähimmäistyhjennysvälit perustuvat haja-asutuksen jätevesiasetukseen (209/2011) ja tarkennuksia voidaan antaa jätehuoltomääräyksissä.

Jätehuoltomääräyksissä voidaan mahdollistaa lietteiden pienimuotoinen omatoiminen tai yhteinen käsittely. Jätelain 41 §:n 2 momentissa säädetään (muutettu 410/2014), että ” Jätteen haltija voi myös itse käsitellä 1 momentissa tarkoitetun jätteen kiinteistöllään tai luovuttaa asumisesta syntyvän biojätteen, jätevesilietteen tai siihen rinnastettavan muun jätteen käsiteltäväksi naapurikiinteistöllä tai muulla lähellä sijaitsevalla kiinteistöllä, jos omatoiminen tai yhteinen käsittely on pienimuotoista ja käsittely on hyväksytty kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä.”

Lietteiden asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi omatoimiselle käsittelylle on

annettavat tarkat puitteet jätehuoltomääräyksissä. Käsittelyn tulisi jätelain mukaan olla nimenomaisesti pienimuotoista. Tähän malliin on koottu esimerkkejä omatoimisesta käsittelystä ja sen rajoitteista. Kaikesta omatoimisesta ja yhteisestä käsittelystä on tarpeen velvoittaa ilmoittamaan jätehuoltoviranomaiselle.

37 § Tyhjennysvälit ja lietteen toimittaminen käsiteltäväksi

Vaikka saostussäiliöiden ja pienpuhdistamoiden liettilojen lietteenpoiston vähimmäistyhjennysvelvoite sekä umpisäiliöiden tarkkailuvelvoite perustuvat haja-asutuksen jätevesiasetukseen (209/2011), tulee ne tuoda esille myös jätehuoltomääräyksissä. Haja-asutuksen jätevesiasetuksen mukaan liete on poistettava saostussäiliöistä ja pienpuhdistamoiden liettiloista vähintään kerran vuodessa.

Lakihierarkiassa asetus menee määräyksen edelle ja laki asetuksen edelle. Eräin paikoin on katsottu, että jätelainsäädäntö ja sen mukaiset jätehuoltomääräykset ohittavat ympäristönsuojelulainsäädännön ja sen nojalla annetun asetuksen tässä tyhjennysväliasiassa. Oikeudellisesti asia ei kuitenkaan ole näin. Jätehuoltomääräyksissä ei voi antaa määräyksiä, jotka ovat ristiriidassa haja-asutuksen jätevesiasetuksen säännösten kanssa. Jätehuoltomääräyksillä ei siten voida antaa lupaa poiketa hajajätevesiasetuksen mukaisista lietteenpoiston vähimmäisvaatimuksista.

Harmailla jätevesillä tarkoitetaan jätevettä, joka on peräisin ainoastaan pesemisestä, siivoamisesta, keittiöstä tai muusta vastaavasta toiminnasta. Harmaa jätevesi ei sisällä vesikäymälän huuhteluvettä tai esimerkiksi kuivakäymälän suotovesiä. Haja-asutuksen jätevesiasetuksessa ei luokitella saostussäiliöitä käyttötavan mukaan kaikkien jätevesien, harmaiden tai mustien vesien säiliöihin. Siten lietteenpoiston vähimmäisvelvoite koskee sekä mustien että harmaiden jätevesien saostussäiliöitä riippumatta siitä, ovatko ne ympärivuotisessa käytössä vai eivät.

On tärkeää huomata, että vähimmäistyhjennysvälejä on noudatettava, vaikka lietteen käsittely tapahtuisi kiinteistöllä omatoimisesti.

Jätevesilietesäiliöiden lisäksi hiekan-, öljyn- ja rasvanerotuskaivojen tyhjentämisestä on huolehdittava säännöllisesti. Kyseisten kaivojen tyhjentäminen ja hoitaminen ovat ennakoivia toimia, joilla ehkäistään ongelmia viemäriverkostossa. Samoin on huolehdittava fosforinpoistokaivojen suodatinmassojen, biosuotimiin kertyvien massojen sekä maapuhdistamoiden massojen jätehuollosta. Massojen poistaminen on otettava tarvittaessa huomioon jätehuoltomääräyksissä.

Jätelain 94 § velvoittaa jätteen ammattimaista kuljettamista harjoittavat toimijat tekemään hakemuksen alueelliselle ELY-keskukselle toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin. Jätehuoltomääräyksissä annettava velvoite luovuttaa liete ainoastaan ko. rekisteriin hyväksytylle toimijalle on tärkeää lietteiden asianmukaisen kuljettamisen ja käsittelyn vuoksi. Rekisteröimisen edellytyksenä on, että kuljettaja toimii ammattimaisesti, lakien ja asetuksen mukaan, toiminnasta ei aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle ja kuljetuskalusto soveltuu käyttötarkoitukseensa.

Lisäksi määräyksessä veloitetaan kuljettamaan liete kunnan tai kunnallisen jätelaitoksen osoittamaan paikkaan. Tämä velvoite koskee lietteen kuljettajaa. Määräyksessä estetään lietteiden kuljettaminen esimerkiksi läheiselle maatilalle, joka ei ole kunnan tai kunnallisen jätelaitoksen osoittama käsittelypaikka.

Saostussäiliöistä, pienpuhdistamojen liettiloista ja muista vastaavista säiliöistä jätevesiliete on poistettava tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. (Saostussäiliöistä, joita käytetään käymäläjätevesiä sisältävien jätevesien käsittelyyn, lietteenpoisto on tehtävä valmistajan antamien ohjeiden mukaan tätä vähimmäisveloitetta useammin.)

Umpisäiliöitä ja niiden täyttymistä sekä täyttymishälyttimen toimintaa on seurattava säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa. Umpisäiliöt on tyhjennettävä tarvittaessa.

Hiekkanerotuskaivot, öljynerotuskaivot ja rasvanerotuskaivot on tarkastettava ja tyhjennettävä säännöllisin välein, kuitenkin aina tarvittaessa ja vähintään kerran vuodessa. Erotuskaivojen hälyttimet on tarkastettava säännöllisesti ja pidettävä kunnossa.

Fosforinpoistokaivot on tarkistettava säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa. Fosforinpoistokaivot on tyhjennettävä tarvittaessa.

Kiinteistön haltijan on pidettävä kirjaa lietteenpoistoista.

Jätevesilietteen, umpisäiliöiden jätevedet sekä erotuskaivojen lietteet saa luovuttaa kuljetettavaksi vain sellaiselle toimijalle, joka on hyväksytty jätelain mukaiseen jätehuoltorekisteriin.

Jätevesilietteet umpisäiliöiden jätevedet sekä muut vastaavat lietteet on toimitettava [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] osoittamaan vastaanottoaikaan.

38 § Lietteiden omatoiminen käsittely

Mikäli jätehuoltomääräyksissä sallitaan lietteen omatoiminen ja pienimuotoinen yhteinen käsittely, on jätehuollon järjestämisen seurannan kannalta tärkeää, että tieto omatoimisesta käsittelystä tulee jätehuoltoviranomaiselle. Tiedot omatoimisesta käsittelystä tarvitaan, jotta jätehuoltoviranomainen voi seurata ja valvontaviranomainen valvoa asianmukaista jätehuollon toteutumista. Velvoite antaa tiedot omatoimisesta käsittelystä on tässä mallissa tuotu pykälän alkuun, ja se koskee kaikkia pykälässä mainittuja käsittelyvaihtoehtoja. Mikäli kunnassa on käytössä kunnan järjestämä jätteenkuljetus, saadaan ilmoituksilla samalla tiedot kuljetuksien järjestämistä varten.

Jätehuoltoviranomainen voi tarvittaessa ja halutessaan tästä mallista poiketen veloitaa hakemaan poikkeusta tiettyjen omatoimisten käsittelymenetelmien soveltamiseen, mikäli on sitä mieltä, että pelkkä tiedonanto on liian kevyt menettelytapa.

Maatilojen omatoiminen asumisessa syntyvien lietteiden käsittely ja peltokäyttö sallitaan suurimmassa osassa nykyisin voimassa olevia jätehuoltomääräyksiä. Paikoin myös maatilalla ja muutamalla lähellä sijaitsevan asuinkiinteistön käsiteltävien lietteiden

levittäminen peltoon on ollut sallittua. Muun muassa Maa- ja metsätalousministeriön asetus lannoitevalmisteista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen muuttamisesta (12/12) toteaa peltolevityksen olevan mahdollista. Lietteiden käsittelyä säätelee kuitenkin jätelaki. Heinäkuussa 2014 voimaan astuneen jätelain muutoksen (410/2014 ja 528/2014) perusteella asumisessa syntyvän biojätteen, jätevesilietteen tai siihen rinnastettavan muun jätteen luovuttaminen käsiteltäväksi naapurikiinteistölle tai muulle lähellä sijaitsevalle kiinteistölle on mahdollista, jos yhteinen käsittely on pienimuotoista ja se on hyväksytty kunnan jätehuolto- tai ympäristönsuojelumääräyksissä. Lainmuutos mahdollistaa sen, että määräyksissä voidaan sallia pienimuotoinen lietteiden yhteiskäsittely, esim. maatalousyrittäjällä on oikeus tyhjentää parin naapurinsa saostuskaivojen lietteet ja sijoittaa ne omaan käsittelyynsä. Määräysluonnokseen on sisällytetty lähinaapurien asumisessa syntyvien lietteiden käsittelystä esimerkkiteksti.

Omatoiminen saostussäiliöiden mustien jätevesilietteiden (ja umpisäiliöiden jätevesien) käsittely voidaan sallia, jos kiinteistöllä on käytössään (joko omana tai esimerkiksi vuokrattuna) siihen soveltuvat laitteistot sekä olosuhteet ovat sopivat. Tällaisesta menettelystä ilmoittavan osalta on varmistettava, että stabiloitu liete voidaan käyttää lannoitustarkoituksessa eli kiinteistöllä on oltava hallinnassaan viljelykäyttöön tai muuhun vastaavaan tarkoitukseen soveltuvaa peltoalaa. Siksi useimmiten kyseeseen tulee aktiiviviljelijä.

Liete tulee aina stabiloida ennen peltokäyttöä. Soveltuvia menetelmiä ovat esimerkiksi kalkkistabilointi ja termofiilinen stabilointi. Lisäksi on hyvä tuoda esille lietteen käyttöä lannoitustarkoituksessa rajoittavat lannoitevalmistelaki ja nitraattiasetus. Kun lietteen käyttäminen lannoitteena on pienimuotoista, siihen ei vaadita Eviran lupaa. Saostussäiliö- ja pienpuhdistamolietteiden lisäksi voidaan sallia umpisäiliöiden jätevesien käsittely vastaavalla tavalla. Tällöin on varmistettava, että käsittelymenetelmä soveltuu myös tähän tarkoitukseen.

Jätehuoltomääräyksissä voidaan sallia esimerkiksi vain aktiiviviljelijöille lietteen omatoiminen käsittely ilmoitusmenettelyllä ja muiden toimijoiden on haettava poikkeamista jätehuoltomääräyksistä, mikäli haluavat käsitellä itse lietteensä. Vaasan hallinto-oikeus on päätöksessään (09/0195/2) katsonut, että hakemusta lietteen omatoimiseen käsittelyyn ei ole voitu hylätä vain sillä perusteella, että hakija ei ole aktiiviviljelijä. Koska jätehuoltomääräykset eivät sisältäneet omatoimisen käsittelyn ja hyödyntämisen suoraan sallivia määräyksiä, jätelautakunnan olisi tullut selvittää, onko olemassa sellaisia edellytyksiä, mukaan lukien lietteen omatoimisen käsittelyn asianmukaisuus, jotta jätehuoltomääräyksistä poikkeava asumislietteen omatoiminen käsittely ja hyödyntäminen voitaisiin hyväksyä.

Kalkkistabiloidun lietteen voi käytännössä sekoittaa myös lantalaan, mutta tällöin tulee tunnistaa ihmisperäisen jätevesilietteen tuomat viljelyrajoitukset. Siten käsitellyn lietteen sijoittaminen sellaisenaan peltoon on useimmiten järkevämpää, sillä tällöin sen tarkka sijoituspaikka tiedetään ja viljelyrajoitukset rajoittuvat vain tälle kyseiselle alueelle.

Harmaiden vesien saostussäiliöiden lietteenpoisto ja -käsittely voidaan joissakin tapauksissa sallia tehtävän itse. Muodostuvan lietteen määrän tulee olla vähäinen. Lisäksi

voidaan edellyttää, että lietteen kuljetusolosuhteet ovat haastavat. Käytännössä tätä kohtaa voidaan soveltaa lähinnä loma-asuntoihin, jotka eivät ole ympärivuotisessa käytössä. Lietteiden käsittely tapahtuu kompostoimalla. Tämänkin menettelytavan osalta on arvioitava, vaaditaanko asiassa poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä, vai riittääkö ilmoitus. Poikkeamista harkittaessa on selvitettävä, että kiinteistöllä on käsittelyyn soveltuva kompostori sekä mahdollisuus poistaa liete säiliöstä esimerkiksi uppopumpulla. Lisäksi poikkeamisharkinnan aikana voidaan ottaa huomioon sekä kiinteistön sijainti että muodostuvan lietteen määrä.

Muissa tapauksissa asumisessa syntyvien lietteiden omatoiminen käsittely on mahdollista hallitusti lähinnä silloin, kun syntyvän lietteen määrä on vähäinen tai se on kiinteässä muodossa. Käytännössä käsittelymenetelmänä on kompostointi. Tässä mallissa varsinaista kompostointimenettelyä koskevat määräykset on sijoitettu jätteen omatoimista käsittelyä koskevaan kohtaan (19 §), johon tässä pykälässä viitataan. Kompostointi ainoastaan mahdollistetaan tässä pykälässä.

Kompostointi voidaan mahdollistaa esimerkiksi seuraavissa tapauksissa:

- Joissakin pienpuhdistamoissa liete kerätään kiinteässä muodossa lietepussiin, joka voidaan kompostoida kiinteistöllä.
- Kuivakäymälöissä syntyvä jäte voidaan kompostoida kiinteistöllä.
- Joissakin pienpuhdistamoissa tai muissa järjestelmissä muodostuvan nestemäisen lietteen kerralla poistettava määrä on niin pieni, että se voidaan kompostoida kiinteistöllä. Omatoimisen käsittelyn rajoituksena ovat tällöin lietteen tilavuusrajat. Rajojen tulee perustua määrään, joka pystytään kompostoimaan asianmukaisesti.

Erityisesti nestemäisessä muodossa olevan lietteen kompostoimisen osalta on arvioitava, riittääkö ilmoitusmenettely vai onko haettava poikkeamista jätehuoltomääräyksistä. Esimerkkitekstiin on tuotu määräys, jonka mukaan ilmoitus riittää siinä tapauksessa että kiinteistö on kantoveden varassa, muissa tapauksissa vaaditaan poikkeamista. Poikkeamisharkinta voi olla tarpeen, jotta varmistetaan, että muodostuva liete soveltuu määrältään ja ominaisuuksiltaan kompostoitavaksi. Määräyksissä määritettävillä tilavuusrajoilla voidaan rajoittaa poikkeamishakemusten määrää ja välttää ns. turhat hakemukset.

Vähäiseksi lietemääräksi voidaan sekä harmaiden jätevesien saostussäiliöiden että esimerkiksi pienpuhdistamoiden osalta katsoa sellaiset tapaukset, joissa lietettä syntyy vähemmän kuin 20 litraa yhtä tyhjennyskertaa kohden ja vähemmän kuin 50 litraa vuodessa.

Mikäli on tiedossa, että joillakin alueilla on saostussäiliöitä tms., joiden tyhjentäminen kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa on vaikeaa, voidaan alue jättää kokonaan järjestetyn jätteenkuljetuksen ulkopuolelle. Tällöin kiinteistö on itse vastuussa lietteenpoistamisesta ja lietteen asianmukaisesta käsittelystä. Hankalien kulkuyhteyksien päässä sijaitsevien alueiden kaavoituksessa tai rakentamisen ohjauksessa tulisi ottaa jo ennakkoon huomioon sekä jäte- että vesihuollon järjestämiskysymykset.

Myös fosforinpoistokaivojen massat voidaan käsitellä kompostoimalla tai hyödyntää ravinteena pelloilla. Näistäkin on hyvä edellyttää ilmoitusta.

Lietteen omatoiminen käsittely on kielletty lukuun ottamatta seuraavia tähän pykälään sisällytettyjä tilanteita. Jätevesilietteen omatoimisesta käsittelystä on aina tehtävä etukäteen kirjallinen ilmoitus [[jätehuoltoviranomaiselle](#)].

Omassa asumisessaan syntyvän lietteen saa levittää käsiteltynä lannoitustarkoituksessa omalle pellolle tai omassa hallinnassa olevalle pellolle. Lieite on aina käsiteltävä kalkkistabiloimalla tai muulla Eviran ja ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymällä tavalla. Lietteen käsittelyssä ja peltokäytössä on noudatettava lannoitevalmistelakia (539/2006), nitraattiasetusta (931/2000) ja maa- ja metsätalousministeriön asetusta lannoitevalmisteista (24/2011).

Jätteen haltija voi luovuttaa asumisessa syntyvän jätevesilietteen käsiteltäväksi naapurikiinteistöllä tai muulla lähellä sijaitsevalla kiinteistöllä. Jätteen vastaanottaja eli yhteisen käsittelyn harjoittaja voi käsitellä yhteensä enintään [[kahdella](#)] kiinteistöllä asumisessa syntyvän lietteen ja levittää peltoon lannoitustarkoituksessa samoin edellytyksin kuin omassa toiminnassa syntyneen lietteen. Sen, joka vastaanottaa, käsittelee ja hyödyntää lietteen on aina ilmoitettava asiasta [[jätehuoltoviranomaiselle](#)]. Ilmoituksen tulee sisältää käsittelystä ja hyödyntämisestä vastaavan yhdys henkilön yhteystiedot sekä tiedot kiinteistöistä, joiden lietteitä hyödynnetään.

Pienpuhdistamossa tai muussa vastaavassa järjestelmässä syntyvän nestemäisen lietteen sekä harmaiden jätevesien saostussäiliön lietteen voi kompostoida kiinteistöllä, jos kiinteistöllä on käytössään vain kantovesi. Mikäli kiinteistöllä on käytössään paineellinen vesi, nestemäisen lietteen kompostointi on mahdollista vain, jos [[jätehuoltoviranomainen](#)] myöntää hakijalle luvan poiketa näistä jätehuoltomääräyksistä. Jätehuoltomääräyksistä voidaan poiketa, jos muodostuvan lietteen määrä on vähäinen eikä sen käsittely kiinteistöllä aiheuta vaaraa tai haittaa ympäristölle tai terveydelle (ja ympäristönsuojeluviranomainen puoltaa luvan myöntämistä).

Mikäli pienpuhdistamossa syntyvä ylijäämaliete on kiinteässä muodossa ja määrä on vähäinen, voi sen kompostoida kiinteistöllä 19 §:n mukaisesti.

Omassa asumisessaan syntyvän lietteen levittäminen käsiteltynä lannoitustarkoituksessa omalle pellolle tai omassa hallinnassa olevalle pellolle edellyttää poikkeamista jätehuoltomääräyksistä. Lieite on aina käsiteltävä kalkkistabiloimalla tai muulla Eviran ja ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksymällä tavalla. Lietteen käsittelyssä ja peltokäytössä on noudatettava lannoitevalmistelakia (539/2006), nitraattiasetusta (931/2000) ja maa- ja metsätalousministeriön asetusta lannoitevalmisteista (24/2011).

Jätteen haltija voi luovuttaa asumisessa syntyvän jätevesilietteen käsiteltäväksi naapurikiinteistöllä tai muulla lähellä sijaitsevalla kiinteistöllä. Jätteen vastaanottaja eli yhteisen käsittelyn harjoittaja voi käsitellä yhteensä enintään [[neljällä](#)] kiinteistöllä asumisessa syntyvän lietteen ja levittää peltoon lannoitustarkoituksessa samoin edellytyksin kuin omassa toiminnassa syntyneen lietteen. Poikkeamista hakee se, joka vastaanottaa, käsittelee ja hyödyntää lietteen. Poikkeamishakemuksen tulee sisältää käsittelystä ja hyödyntämisestä vastaavan yhdys henkilön yhteystiedot sekä tiedot kiinteistöistä, joiden lietteitä hyödynnetään.

Lietteen määrän katsotaan olevan vähäinen, jos sitä syntyy vähemmän kuin [20 litraa] tyhjennuskertaa kohden ja vähemmän kuin [50 litraa] vuodessa.

Kuivakäymäläjätteet tulee kompostoida 19 §:n mukaisesti kiinteistöllä tai toimittaa [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] osoittamaan paikkaan.

Fosforinpoistokaivojen massat voidaan kompostoida kiinteistöllä 19 §:n mukaisesti tai hyödyntää ravinteena pelloilla.

Saostuskaivojen, pienpuhdistamoiden, umpisäiliöiden ja vastaavien jätevesilietteitä tai jätevesiä ei saa levittää metsään tai muualle maastoon.

9 luku Roskaantumisen ehkäiseminen

39 § Yleisötilaisuuksien jätehuolto

Ulkona järjestettäviä yleisötilaisuuksia koskevat jätehuoltomääräykset perustuvat sekä roskaantumisen ehkäisemiseen että jätelain velvoitteeseen asianmukaisesta jätehuollosta. Yleisötilaisuuden järjestäjä on jätelain 74 §:n mukaan vastuussa yleisötilaisuuden seurauksena roskaantuneen alueen siivoamisesta, jos roskaaja itse ei huolehdi siivoamisesta.

Määräyksissä veloitetaan yleisötilaisuuden järjestäjä huolehtimaan tilaisuuden jätehuollosta kokonaisuudessaan, ei pelkästään siivoamisesta. Velvoite jätehuollosta huolehtimiseen on merkittävä toimenpide roskaantumisen ehkäisemiseksi, sillä sen perusteella tilaisuuden järjestäjän on hankittava alueelle tarpeeksi jäteastioita ja huolehdittava niiden tyhjentämisestä tarpeen mukaan. Myös lajittelu ja erilliskerääminen määrätään tilaisuuden järjestäjän vastuulle.

Yleisötilaisuuden tai -tapahtuman siivoamisvelvollisuudesta voi olla tarpeen määrätä jätehuoltomääräyksissä, jos tilaisuudella ei ole selkeää järjestäjää. Esimerkkinä tällaisista tilaisuuksista ovat ns. Facebook-tapahtumat, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu puistoon Facebookissa leviävän kutsun tai muun tiedon perusteella. Jos määräystä ei sisällytetä jätehuoltomääräykseen, vastaa siivoamisesta ensisijaisesti roskaaja, toissijaisesti alueen haltija ja lopulta kunta.

Alueelle sijoitettavien jäteastioiden määrästä ja tyhjentämisestä on useimmiten tarpeen antaa tarkempia määräyksiä. Monipäiväisissä tilaisuuksissa on korostettava, että jäteastiat on tyhjennettävä päivittäin, vaikka perusvaatimus onkin niiden tyhjentäminen tarvittaessa.

Varsinkin suuremmissa yleisötilaisuuksissa lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteiden antaminen on tarpeen asianmukaisen ja turvallisen jätehuollon järjestämisen kannalta. Lajitteluelvoitteiden antaminen perustuu jätelain 13 ja 15 §:ään, joten ne voidaan antaa myös sellaiselle yleisötilaisuuden järjestäjälle, joka harjoittaa elinkeinotoimintaa järjestämällä yleisötilaisuuden.

Lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet voivat perustua jätehuoltomääräysten muita kuin asuinkiinteistöjä koskeviin lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteisiin tai ne voidaan määrätä erikseen syntyvien jätemäärien perusteella.

Suurista tapahtumista voidaan velvoittaa ilmoittamaan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Joissakin kunnissa suurten yleisötilaisuuksien järjestäjältä vaaditaan jätehuoltosuunnitelman esittämistä ympäristönsuojeluviranomaiselle. Kunta harkitsee tarpeensa mukaan onko ilmoittaminen välttämätöntä. Myös terveydensuojeluviranomaisen informoiminen on useimmiten järkevää. Suositeltavaa on, että ympäristönsuojeluviranomainen välittää tiedon terveydensuojeluviranomaiselle.

Ilmoittamista ja suunnitelmia koskevien määräysten osalta on otettava huomioon, että yleisötilaisuudesta vaaditaan ilmoitus poliisille. Poliisi voi vaatia tarkempia selvi-tyksiä tilaisuudesta tehdyn ilmoituksen perusteella. Lisäksi yleisötilaisuuksia koskevia määräyksiä voi sisältyä kunnan ympäristönsuojelumääräyksiin, terveydensuojelumääräyksiin tai rakennusjärjestykseen, joten niiden samansisältöisyys tulee varmistaa.

Yleisötilaisuuden järjestäjä vastaa järjestettävän tilaisuuden jätehuollosta. Järjestäjä vastaa myös jätehuoltoon liittyvästä neuvonnasta tilaisuuden aikana sekä jätteiden lajittelusta ja erilliskeräämisestä näiden jätehuoltomääräysten mukaisesti.

Yleisötilaisuus on suunniteltava siten, että syntyvän jätteen määrä on mahdollisimman vähäinen. Tapahtuma-alueelle on sijoitettava riittävästi ja kattavasti jäteastioita eri jätelajien keräämistä varten.

Roskaantuneen alueen toissijaisen siivoamisvastuun osalta järjestäjänä pidetään myös tilaisuuden tai tapahtuman kokoonkutsujaa.

Jäteastiat on tyhjennettävä ja alue siivottava välittömästi tilaisuuden päätyttyä sekä tarvittaessa tilaisuuden aikana. Jäteastiat on tyhjennettävä aina niiden täyttyessä. Monipäiväisissä tilaisuuksissa jäteastiat on lähtökohtaisesti tyhjennettävä ja alue siivottava vähintään kerran päivässä.

Hyötyjätteiden erilliskeräys on järjestettävä yleisötilaisuudessa näiden jätehuoltomääräyksien 17 §:ssä jätteen arvioituun syntymäärään perustuvien edellytyksien mukaisesti. Biojäte on lajiteltava ja erilliskerättävä aina, kun yleisötilaisuudessa tarjotaan elintarvikkeita.

Yleisötilaisuuksissa, joissa tarjotaan elintarvikkeita, tulee muusta yhdyskuntajätteestä lajitella ja erilliskerätä omiin jäteastioihinsa hyötykäyttöön soveltuvat jätteet seuraavasti:

1. biojäte (, jos sitä syntyy tilaisuudessa vähintään [50 kg])
2. keräyskartonki ja pahvi, jos sitä poistetaan käytöstä vähintään [50 kg] tilaisuuden aikana
3. keräyslasi, jos sitä poistetaan tilaisuudessa käytöstä vähintään [50 kg]
4. keräysmetalli, jos sitä poistetaan tilaisuudessa käytöstä vähintään [50 kg]

([Yli 500] henkilön yleisötilaisuudesta on ilmoitettava kunnan ympäristösuojeluviranomaiselle. [Yli 5000] henkilön yleisötilaisuudesta on laadittava jätehuoltosuunnitelma ja esitettävä se kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viimeistään kaksi viikkoa ennen tapahtumaa.)

40 § Roskaantumisen ehkäiseminen yleisillä alueilla

Jätelaissa annetaan tarkat määräykset roskaantumisen ehkäisemisestä sekä siitä, mikä taho on siivousvelvollinen eri tilanteissa. Nämä määräykset voidaan sisällyttää yleiseen osaan, jotta ne tulevat kuntalaisten ja yksityisten toimijoiden tietoon. Tässä pykälässä annetaan ainoastaan jätelain määräyksiä täsmentäviä määräyksiä.

Jätelaissa annettua roskaamiskieltoa voidaan korostaa kieltämällä jätehuoltomääräyksissä jätteiden sijoittaminen jäteastian ulkopuolelle yleisillä alueilla. Koska yleisillä alueilla olevat jäteastiat voivat olla muidenkin tahojen kuin kunnan ylläpitovastuulla, voi olla tarpeen korostaa että määräys koskee kaikkien toimijoiden (esimerkiksi tienpitäjän) ylläpitämiä jäteastioita, vaikka kyseessä ovat kunnalliset jätehuoltomääräykset. Lisäksi voidaan antaa velvollisuus ilmoittaa jäteastian täyttymisestä siitä vastaavalle taholle.

Jätteen sijoittaminen jäteastian ulkopuolelle yleisillä alueilla on kielletty.

Jäteastian ylläpitäjän on huolehdittava jäteastian riittävästä tyhjennysvälistä ja alueen siisteydestä.

10 luku Vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

41 § Vaarallisten jätteiden jätehuolto

Jätehuoltomääräysten vaarallisia jätteitä koskevat määräykset velvoittavat myös elinkeinotoiminnan harjoittajia. Vaarallista jätettä koskevilla määräyksillä määrätään turvallisen jätehuollon käytännön järjestelyistä. Vaikka jätelaissa ja -asetuksessa määrätään vaarallisten jätteiden erilläänpitovelvollisuudesta, on järkevää tuoda asia esille lyhyesti myös jätehuoltomääräyksissä. Yleisessä osassa käsitellään lainsäädännön vaatimuksia tarkemmin.

Vaarallisen jätteen varastoinnista väliaikaisessa paikassa voi aiheutua haittaa tai vaaraa ympäristölle ja terveydelle. Sen vuoksi jätehuoltomääräyksiin on sisällytetty väliaikaista varastointia koskeva määräys. Määräys enimmillään vuoden säilytysajasta koskee kaikkia kiinteistöjä, myös esimerkiksi päivittäistavarakaupoissa sijaitsevia kerätyn sähkö- ja elektroniikkaromun säilytykseen tarkoitettuja jäteastioita tai kontteja ja varmistaa osaltaan jätteen asianmukaista käsittelyä.

Kunnan on järjestettävä asumisessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto sekä maa- ja metsätaloudessa syntyvien vaarallisten jätteiden jätehuolto, mikäli vaarallisen jätteen määrä ei ole kohtuuton. Siten näissä toiminnoissa syntyvät vaaralliset jätteet

määrätään toimitettavaksi kunnan tai kunnallisen jätelaitoksen osoittamaan vastaanottoaikaan. Tuottajavastuunalaiset sähkö- ja elektroniikkaromu sekä paristot ja akut määrätään toimitettavaksi tuottajan järjestämään vastaanottoaikaan. Lääkejätteet puolestaan tulee toimittaa apteekkiin, joka on tehnyt niiden vastaanottamisesta sopimuksen kunnan tai kunnallisen jätelaitoksen kanssa. Vaihtoehtoisesti lääkejätteet veloitetaan toimittamaan kunnan tai kunnallisen jätelaitoksen osoittamaan paikkaan.

Muissa toiminnoissa, kuten sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä kouluissa, syntyvät vaaralliset jätteet toimitetaan vastaanottajalle, jolla on lupa niiden vastaanottamiseen. Sama määräys koskee elinkeinotoiminnan harjoittajaa.

Mikäli kyseessä on merkittävä erä vaarallista jätettä, tulee sen toimittamisesta sopia vastaanottajan kanssa. Tällöin vastaanottaja voi varautua suuren jätemäärän turvalliseen käsittelyyn ja varastointiin. Ilmoituksen kautta kunta tai kunnallinen jätelaitos voi myös velvoittaa toimittamaan maa- ja metsätaloudessa syntyvät vaarallista jätettä olevat merkittävät erät toimitettavaksi muualle, jos käsittely ei kunnan tai kunnan jätelaitoksen järjestelmissä ole mahdollista.

Vaarallisen jätteen pakkaamisen osalta jäteasetuksessa on tarkat ohjeet, joihin näissä määräyksissä viitataan. Velvoittamalla alkuperäispakkauksen käyttämiseen pyritään varmistamaan vaarallisen jätteen asianmukainen pakkaaminen ja merkitseminen.

Erilaatuiset vaaralliset jätteet on lajiteltava ja kerättävä erikseen.

Kiinteistöillä kerättävät ja varastoitavat vaaralliset jätteet on toimitettava niille tarkoitettuihin vastaanottoaikaan vähintään kerran vuodessa.

Vaarallista jätettä ei kuljeteta kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa.

Asumisessa sekä maa- ja metsätaloudessa syntyvät vaaralliset jätteet on toimitettava [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] niille järjestämään vastaanottoaikaan. Tuottajavastuunalaiset vaaralliset jätteet (esimerkiksi sähkö- ja elektroniikkaromu sekä paristot ja akut) on toimitettava tuottajien niille järjestämiin vastaanottoaikaan. Lääkejätteet on toimitettava apteekkiin, joka on sopinut niiden vastaanottoajan järjestämisestä [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] kanssa tai [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] niille osoittamaan paikkaan.

Muilla kunnallisen yhdyskuntajätehuollon piiriin kuuluvilla kiinteistöillä sekä elinkeinotoiminnassa syntyvä vaarallinen jäte on toimitettava vastaanottajalle, jolla on oikeus sen vastaanottamiseen.

Määrältään suurten vaarallista jätettä olevien erien toimittamisesta on sovittava etukäteen vastaanottajan kanssa.

Vaarallisten jätteiden pakkaamisesta ja merkitsemisestä säädetään jäteasetuksen 8 ja 9 §:ssä. Vaarallinen jäte on pakattava alkuperäispakkaukseensa, mikäli se on mahdollista ja turvallista.

42 § Vaarallisten jätteiden kerääminen kiinteistöllä

Vaarallisen jätteen keräyspaikkaa koskevat määräykset koskevat kaikkia toimijoita omakotikiinteistöjä lukuun ottamatta, sillä ne liittyvät jätehuollon tekniseen järjestämiseen sekä turvallisuuteen. Pykälässä annetaan määräyksiä vaarallisten jätteiden säilyttämisestä turvallisesti asianmukaisissa astioissa. Lisäksi veloitetaan kiinteistön haltija tiedottamaan keräyspaikan käyttäjiä sen asianmukaisesta ja turvallisesta käytöstä. Tarkoituksena on, että vaarallisten jätteiden keräämisestä ei aiheudu haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

Tässä jätehuoltomääräysten mallissa vaarallisten jätteiden keräyspaikan järjestämiseen liittyvät määräykset koskevat sekä asuin- että muita kiinteistöjä (ei omakotikiinteistöjä).

Muilla kuin omakotikiinteistöllä järjestettävän vaarallisen jätteen keräämisen tulee tapahtua erillisessä lukitussa tai valvotussa tilassa tai vaarallinen jäte tulee kerätä sellaisiin kaappeihin ja astioihin, joista sitä ei voi vapaasti poistaa. Kutakin vaarallista jätelajia varten tulee olla oma merkitty jäteastiansa.

Nestemäiset vaaralliset jätteet on säilytettävä ehjissä tiiviisti suljetuissa niille tarkoitetuissa astioissa. Nestemäistä vaarallista jätettä sisältävät astiat on sijoitettava nestettä läpäisemätöntä materiaalia olevalle reunakorokkeelliselle alustalle, joka on katettu.

Kiinteistön haltijan on asetettava vaarallisten jätteiden keräyspisteen käyttöä koskevat ohjeet sellaiseen paikkaan, että ne ovat kaikkien tilaa käyttävien nähtävissä. Lisäksi kiinteistön haltijan on tiedotettava keräyspisteen käyttäjiä siitä, kuinka vaarallisten jätteiden keräys kiinteistöllä on järjestetty.

43 § Erityisjätteet

Erityisjäte veloitetaan erotettavaksi muista jätteistä. Erityisjätteiden osalta määrätään niiden pakkaamisesta sekä merkitsemisestä niiden turvallisen käsittelyn varmistamiseksi.

Erityisjäte on pidettävä erillään ja pakattava lujiin ja tiivisti suljettuihin astioihin. Astioihin on merkittävä jätteen laatu, siitä mahdollisesti aiheutuva haitta ja siitä johtuvat toimenpiteet.

44 § Terveydenhuollon vaaralliset jätteet ja erityisjätteet

Mikäli terveydenhuollon erityisjätteitä, joihin sisältyy myös esimerkiksi kudosjäte, ei ole rajattu pois jätehuoltomääräysten soveltamisalasta, voidaan niihin liittyvät määräykset sisällyttää tähän erilliseen pykälään. Määräyksiä annettaessa tulee ottaa huomioon asiaa koskeva lainsäädäntö sekä kunnan muun määräyskokoelman määräykset aiheesta. Useimmissa tapauksissa riittää viittaus muuhun lainsäädäntöön, jossa on annettu tarkat ohjeet asiasta.

Terveydenhuollon erityisjäte on pakattava kuten muukin erityisjäte eli kestäviin ja tiiviisiin pakkauksiin. Muiden määräysten perustana voidaan käyttää esimerkiksi Valviran ohjeita terveydenhuollon jätteiden käsittelystä. Opas sisältää ohjeet esimerkiksi tartuntavaarallisen jätteen käsittelyyn. Opas on saatava osoitteesta: http://www.valvira.fi/files/ohjeet/Terveysthuollonjatteen_kasittely.pdf. Oppaassa on myös listattu lainsäädäntö, jossa annetaan määräyksiä terveydenhuollon jätteistä.

Terveydenhuollon erityisjäte on pakattava ja pakkaukset on merkittävä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Merkinnöistä on käytävä ilmi, mitä pakkaus sisältää.

Tunnistettavaa biologista jätettä ja tartuntavaarallista jätettä ei saa haudata vaan se on toimitettava polttoon tai muuhun asianmukaiseen käsittelyyn.

11 luku Muut määräykset

45 § Tiedottamisvelvoite

Jotta varmistetaan kunnallisten jätehuoltomääräysten mukaisen jätehuollon toteutumisesta, määrätään kiinteistön haltijalle tiedottamisvelvollisuus jätehuoltomääräysten mukaisista velvoitteista kiinteistössä asuville tai sitä muuten käyttäville.

Kiinteistön haltijan on tiedotettava kiinteistön asukkaille ja kiinteistöllä työskenteleville näiden jätehuoltomääräysten mukaisista jätehuollon lajittelu-, keräys- ja kuljetusjärjestelyistä sekä seurattava jätehuollon toteutumista kiinteistöllä. Tiedottamisvelvoitetta jätehuollon järjestelyistä sovelletaan elinkeinotoimintaan siltä osin, kuin näitä sovelletaan elinkeinotoiminnan jätehuoltoon.

46 § Jätehuoltomääräysten valvonta

Jätelain 24 §:ssä säädetään jätelain ja sen nojalla annettujen jätehuoltomääräysten valvonnasta. Valvontaviranomaisia ovat kunnan ympäristönsuojeluviranomainen sekä alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus). Koska jätehuoltomääräykset ovat usein voimassa usean eri kunnan alueella ja toisaalta toimijoilla voi olla toimintaa useiden eri kuntien ja jätehuoltomääräysten soveltamisalueilla, voi ELY-keskuksen roolia jätehuoltomääräysten valvonnassa olla tarpeen korostaa.

Jätehuoltomääräyksiin on hyvä kirjata tieto myös siitä, mitä seurauksia jätehuoltomääräysten noudattamatta jättämisellä on, vaikka sitä koskevat säädökset tulevat suoraan jätelaista (125 §, 126 §, 131 § ja 136 §). Kun ne kirjataan määräystekstiin, ne eivät jää lukijalle abstrakteiksi.

Jätelain mukaan jätehuoltomääräysten rikkomisesta annetaan ensin valvontamääräys lopettaa jätehuoltomääräysten vastainen toiminta ja vasta toiminnan toistuessa määrätään rangaistus. Valvontailmoitusta seuraava toimenpide voi olla toiminnasta riippuen jätelain 129 §:n mukainen uhkasakko, teettämishukka tai keskeyttämishukka.

Näiden määräysten noudattamista valvovat eli valvontaviranomaisina toimivat [kunnan ympäristönsuojeluviranomainen] sekä [alueen ELY-keskus]. Jätehuoltomääräysten noudattamatta jättämisestä annetaan valvontamääräys ja jätehuoltomääräysten vastaisen toiminnan jatkuessa jätelain mukainen seuraamus.

Valvontaviranomainen kehottaa ensin määräysten rikkojaa korjaamaan toimintansa. Valvontaviranomainen voi myös lievissä tapauksissa antaa yksittäisen määräyksen tilanteen korjaamiseksi. Jos asianosainen ei noudata valvontaviranomaisen antamaa kehotusta, yksittäistä määräystä tai muuten laiminlyö velvollisuutensa olennaisilta osin tai muuten epäasiallisesti, tulee valvontaviranomaisen aloittaa hallintopakkomenettely asian lain mukaiseksi saattamiseksi. Jos kyseessä on jätehuoltomääräysten nojalla tai yksittäisenä määräyksenä annettu kielto tai määräys ja kyseessä on tahallisuus tai törkeä huolimattomuus, tulee valvontaviranomaisen tehdä asiassa tutkintapyyntö poliisille.

47 § Poikkeaminen jätehuoltomääräyksistä

Jätelain 91 §:n mukaan jätehuoltomääräyksissä määrätty viranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen jätehuoltomääräysten noudattamisesta päätöksessä mainituin perustein. Siten jätehuoltomääräyksissä on tarpeen määrätä poikkeuksen myöntävästä viranomaisesta.

Koska jätehuoltomääräykset ovat usein voimassa usean eri kunnan alueella, joilla kaikilla on oma ympäristönsuojeluviranomaisensa, suositellaan, että poikkeuksen myöntävä viranomainen olisi jätehuoltoviranomainen. Tällöin poikkeusten myöntämisessä voidaan helpommin noudattaa samoja periaatteita koko soveltamisalueella. On kuitenkin tärkeää ottaa huomioon myös paikalliset olosuhteet. Paikallisten olosuhteiden huomioon ottamiseksi yhteistyö paikallisen ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa on erittäin tärkeää.

Poikkeuksen myöntäväksi viranomaiseksi voidaan nimetä vaihtoehtoisesti ympäristönsuojeluviranomainen. Tällöin tulisi varmistua samoista myöntämisperiaatteista koko jätehuoltomääräysten soveltamisalueella.

Tässä mallissa on jätehuoltomääräyksiin sisällytetty edellytyksiä jätehuoltomääräyksistä poikkeamiselle erinäisissä tilanteissa. Kyseisiä edellytyksiä ei tarvitse luetella uudelleen tässä pykälässä.

[Jätehuoltoviranomainen] voi yksittäistapauksissa perustelluista erityisistä syistä myöntää poikkeuksen näiden jätehuoltomääräysten noudattamisesta.

Jätehuoltomääräyksistä poikkeaminen ei saa vaarantaa asianmukaista jätehuollon järjestämistä, aiheuttaa vaaraa tai haittaa ympäristölle tai terveydelle tai aiheuttaa roskaantumista.

48 § Voimaantulo

Voimaantulopykälään kirjataan ajankohta, jolloin jätehuoltomääräykset tulevat voimaan ja luetellaan ne jätehuoltomääräykset, jotka uusilla määräyksillä kumotaan.

Nämä jätehuoltomääräykset tulevat voimaan 1.1.2015 ja niillä kumotaan:

- [1.1.2011] voimaan tulleet [kunnan X] jätehuoltomääräykset
- [1.1.2012] voimaan tulleet [kunnan Y] jätehuoltomääräykset

49 § Siirtymäsäännökset

Jätehuoltomääräyksissä voi olla tarpeen antaa siirtymäsäännöksiä joidenkin määräysten suhteen. Esimerkiksi muuttuville lajittelumääräyksille voi olla tarpeen antaa enemmän varautumisaikaa kuin mitä on jätehuoltomääräysten voimaantuloon niiden hyväksymisestä.

Lisäksi tässä mallissa esille tuotujen pakkausjäteasetusta ja jätelain muita kuin juomapakkauksia koskevien säädösten ja niiden nojalla annettujen jätehuoltomääräysten voimaantulo on vasta pakkausjäteasetuksen ja jätelain pakkauksia koskevien säädösten tultua voimaan. Tässä mallissa annettuja näihin liittyviä määräyksiä ovat esimerkiksi pakkausjätteiden toimittaminen tuottajien järjestämiin alueellisiin jätteen keräyspaikkoihin sekä kunnan täydentävää kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta sekä kiinteistön haltijan mahdollisuutta kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestämiseen koskevat pykälät.

- Keräysmetallin ja -lasin kerääminen kiinteistöillä 15 §:n mukaisesti tulee aloittaa 1.6.2014 mennessä.
- Uusilla, määräysten voimaantulon jälkeen rakennettavilla kiinteistöillä tulee jättilojen lukkojen sarjoitus hoitaa heti [kunnan/kunnallisen jätelaitoksen] ja 28 §:n ohjeiden mukaisesti, ja vanhoilla kiinteistöillä 30.10.2014 mennessä.
- [Pakkausjätteiden tuottajavastuuta koskevat määräysten osasisällöt astuvat voimaan vaiheittain 1.5.2015 ja 1.1.2016]